

TÜRKİYE'NİN GÜNCEL EĞİTİMİ

VE

DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

(GENİŞLETİLMİŞ 2. BASKI)

Hasan Güneş

E-Kitap

Hasan Güneş: Türkiye'nin Güncel Eğitimi ve Düşündükleri.

Birinci düzenleme. 2014

ISBN-000652

Yayınevi: EYUDER Yayınları

ISBN: 978-605-64247-

Baskı Sayısı: 2.Baskı

Basım Tarihi: 30.12.2016

Baskı Yeri: Ankara

Sayfa Sayısı: 184

ÖNSÖZ

Medyada, Türkiye'nin güncel eğitimine ilişkin yazılarla karşılaşmak mümkün değildir. Doğal olarak, karşılaşılan sorunların çözümüne ilişkin çözüm yolları da yetersiz kalmaktadır.

Türkiye, eğitimin yönetim, öğretim, rehberlik ve program boyutuna ilişkin sorunları yeterince tartışmak zorundadır. Yine bilinçli çözümler üretmek durumundadır.

Bu e-kitapta ele alınan konular, başta bazı ulusal gazeteler ve belli başlı haber sitelerinde yayınlanan yazılardan oluşmaktadır. Yazıların bir bütün halinde yayınlanmasıyla daha çok okuyucuya ulaşmak ve eğitim alanına katkı sunmak öncelikli hedeflerim arasındadır.

Yazıların düzenlenmesinde yardımları olan Ayhan Aydın'a teşekkür ederim.

Hasan Güneş

Eylül 2014

ÖNSÖZ

Bu kitap Türk eğitim sisteminin güncel sorunlarını ele almak için hazırlanmıştır. Eğitim bilimlerine ilişkin köşe yazılarının bulunduğu bu kitabın önemli bir boşluğu dolduracağı beklenmektedir.

Zira, Türkiye’de eğitimin güncel eğitimine ilişkin yazıların yetersizliği bilinen bir gerçektir. Bu nedenle, başta eğitimciler olmak üzere okuyucuya yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kitaptaki köşe yazıları ulusal gazete ve haber sitelerinde yayınlanan köşe yazılarında eğitim yönetimi, eğitim sosyolojisi, psikolojik danışma ve rehberlik konuları öncelikle ele alınmaktadır.

Ayrıca; Kitabın yayınlanması ile yönetim konumundaki bulunan ilgililerin dikkati çekmek diğer amaçlardan biridir. Bu nedenle, kitap kaynak özelliğini de taşımaktadır.

Kitabın yayınlanmasında katkısı olan Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneğine teşekkür ederim.

Hasan Güneş

OCAK 2017

Kadirşinas iki insan
Öğretmen Celal ASLAN
Abuzer ASLAN ' a
İthaf
Edilmiştir.

KPSS VE ÖĞRETMEN ADAYLARI

Hemen hemen her gün medyada ataması yapılmayan öğretmenlerle ilgili haberlerle karşılaşmak mümkündür. En son haber Ataması Yapılmayan Öğretmenler Platformu (AYOP) üyelerinin, çeşitli kentlerde protesto gösterisi yaptığı ile ilgilidir. Örneğin, İzmir’de atama bekleyen yaklaşık yüz öğretmen adayı Konak Bahri Baba Parkı toplanıp ellerinde çeşitli pankartlar ve dövizlerle sloganlar atarak yürüdü. Yürüyüşün ardından eski Sümerbank binası önünde toplanan grup yanlarında getirdikleri Kpss hazırlık kitaplarıyla kukla yapmışlar.

Bu gidişle gösteriler devam edeceğe benziyor. Dört yılda verilen eğitim yetmiyormuş gibi gençlerin geleceği tartışma görecektir dört saatlik sınava ipotek edilmektedir. Her başarısız sınavda, öğretmen adayları duygusal olumsuzluklar yaşamaktadır.

KPSS’yi kaybeden aday öğretmenler topluma/topluluklara yoğunlaşmakta güçlük yaşamaktadırlar. Öğretmen adayları, kendi kararlarını vermede güçlük çekmekte ve dışa bağımlı olabilmektedirler.

Yine aday öğretmenler kendine yetebilme-yetersizlik gösterebilmektedirler. Diğer taraftan özgüven eksikliği yaşayabilmektedirler. Sınavlarda başarısızlık öz saygı yitimine yol açabilmektedir.

Bütün bu psikolojik olumsuzluklar, gençlerin sosyal ilişkilere girmelerini de olumsuz etkilemektedir.

Öğretmen adaylarının öğrencilik yaşantısı da sorunsuz değildir. Derslere karşı ilgisizlik, öğretmenlik mesleğinin gereklerine zamanında yoğunlaşmama ile sonuçlanmaktadır.

Diğer taraftan, sınavda başarısız olan öğrencilerin devlete ve ailesine bireysel maliyetine baktığımızda karamsarlığa düşmemek elde değil.

Atama bekleyen öğretmen adaylarının 350.000 civarında olduğu göz önünde bulundurulduğunda durumun pek de iç açıcı olmadığını görmekteyiz. Bütün bu olumsuz anlatımlarda, eğitim tarihimizde yaşanan hataların önemli bir yeri bulunmaktadır. Hataların en büyük payı hükümetlere ve YÖK sistemine aittir. Özellikle Refah-Yol hükümetinin döneminde mesleği öğretmenlik olmayan üniversite mezunları öğretmen olarak atanmışlardır. Ayrıca Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarının atanmasıyla bu süreç olumsuz etkilenmiştir. Diğer yandan, hükümetler ve YÖK, mevcut eğitim fakültelerindeki bölümleri güçlendirme yoluna gitmeyerek, birbirine yakın illerde bulunan üniversitelerde aynı bölümleri açarak taleplerin artmasına yol açmıştır. Bütün bu olumsuzlukların çözümü ülke gerçeklerine uygun insan gücü planlamasıyla mümkündür. 06.10.2011 11:13

* * *

ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİ DEDİĞİN...

Yeni açılan üniversitelerde öğrencilerin değerlerinin ülke ve toplum gündemi için tartışılması son derece önem taşımaktadır. Çünkü ülkemizin bugünü ve yarını için üniversite öğrencilerinin çağdaş değerleri önem taşımaktadır. Bu nedenle, geçmişte olduğu gibi, bugünde, yarında gündemde yerini koruyacak bir konudur. Bu nedenle, gençlik ve değerleri her zaman önemsenmeli ve üstünde durulmalıdır.

Bütün bu anlatılanlar, çağdaş üniversite öğrencisinin hangi değerleri bugünü en etkili bir biçimde yaşatacak ve geleceğe taşıyacaktır sorusunu akıllara getirmektedir. Size basmakalıp bir sözmüş gibi gelecektir. En başta söylenmesi gereken, “çalışkanlıktır” elbette. Çünkü bütün insanların atalarının çalışkanlığı, emeğidir ki bugünü bize yaşatan. Aynı sorumlulukla, bugünü en etkili şekilde yaşatarak, geleceğe taşımak, geleceğin her alanında liderleri olarak bugünün gençlerinin sorumluluğundadır.

Diğer taraftan üniversite öğrencisinin en önemli değerlerinden biri olarak kabul edilmesi gereken noktalardan “başarısızlıklarının sorumluluğunu yüklenmesidir.” Çünkü başarısızlıklarının sorumluluğunu yüklemek demek her alanda yetkinliği, mükemmelliği aramak demektir.

Yine üniversite öğrencisi bireysel ve ülke sorunlarını çözebilecek entelektüel birikimi sağlamada istekli olmak

durumdadır. Çünkü entelektüel birikim olmaksızın sorunların çözümü mümkün değildir.

Genç, gerek bugün gerekse gelecekte sorunların çözümü için "araştırma yeterliliğine" sahip olmak durumundadır. Eğer bu durumu gerçekleştirmez ise yaşama uyumu mümkün değildir.

Yine üniversite öğrencisi olaylara, durumlara ilişkin sorunların çözümüne farklı boyutlarla bakmak için sadece kendi alanlarına ilişkin değil, değişik alanlara ilgi duymak ve bilgili olmak durumundadır.

Toplumun sorgulamasını bilen öğrencilere ihtiyacı vardır. Çünkü sorgulanarak her zaman en iyiye, en mükemmeline ulaşılabilir.

Her üniversite öğrencisi çağdışı düşünme yöntemlerini bir yana bırakarak akıl ve bilimin en etkili yöntem olduğuna inanmak durumundadır. Çünkü akıl ve bilim bizi uygarlığa ulaştırabilir.

Yaşama uyum sağlamada, genç duygusal zekâyı elde etmenin yollarını aramalıdır. Yine uyum için genç, çevresine uyum sağlamak, çevresindekileri tanımak için fırsatlar yaratmalıdır.

Diğer taraftan yakın ve uzak hedeflerine ulaşmak için gerçek algılara sahip olmak durumundadır. Ayrıca, gençlerin yaşamlarını anlamlandıracak amaç/amaçlara sahip olmaları bireysel ve toplumsal yaşama etkin katkıları sağlayacaktır. 13.10.2011 16:00

ÖĞRETMENLERİN YAZ TATİLİ SÜRESİ

Milli Eğitim Bakanı Ömer DİNÇER, öğretmenlerin 3 (üç) ayın tamamında tatil yapamayacaklarını belirterek, en az 1 (bir) ay süre ile öğretmenlerin eğitime tabi tutulacağını belirtmektedir. Bunu her öğretmeni değişik illere, taşıyarak yapmayacaklarını ifade eden DİNÇER " Herkesi kendi ilinde kendi ilçesinde eğitime tabi tutacağız" demektedir.

Öğretmenlerin tepkiyle karşıladığı bu düşüncenin birçok eleştirilecek yönü vardır.

Bakan tarafından, her ne kadar tatilin 3 (üç) ay olduğu açıklansa da bir ay zaten seminer çalışmaları için ayrılmaktadır. Yani, açıklandığı gibi öğretmenin yaz tatili 3 (üç) ay değil, 2 (iki) ay.

Yine, bakanın açıklamasında "Öğretmenlerin hem mesleki alanlarındaki gelişmelerini, hem dünyadaki ve ülkemizdeki değişme ve gelişmeleri ve nihayet müfredatı yapılacak değişme ve gelişmeleri, hem de kendi buldukları çevre ile ilgili ve mesleki formasyonları ile alakalı eğitime tabi tutulacaktır" denilmektedir. Yıllara sığdırılacak bu çalışmanın içeriği bakımından 1 (bir) ay gibi kısa bir süreye sığdırılması tartışılabilir.

Yine tartışılacak konulardan biri de eğitimin verileceği illerin ve ilçelerin yaz koşullarında iklim koşullarının ne ölçüde elverişli olup olmadığıdır. Çünkü mevsim sıcığı yaklaşık 45 dereceyi bulan iller var.

Eleştirilmesi ve tartışıması gereken noktalardan biri de öğretmenlik mesleğinin, diğer meslek alanlarıyla kıyaslandığında, niteliğinin tam olarak anlaşılmasını sağlamasıdır.

Öğretmenlik sadece derse girmekle sınırlı değildir. Ders hazırlık aşaması da öğretmenin iş yükü çerçevesinde düşünülmelidir. Ayrıca, öğretmenin toplum içinde aydın olma gibi görevlerini de hesaba katmak gerekir.

Görüldüğü gibi öğretmenlik mesleği diğer mesleklerle kıyaslandığında yoğun tempo, performans ve zaman gerektiren bir meslektir. Bütün bu anlatılanlar, öğretmenlerin uzun süreli bir tatil sürecini geçirmelerini gerektirmektedir. Aslında, sadece öğretmenin dinlenmesi olarak algılanan yaz tatili, öğrenciler açısından da olumlu bir işleve sahip olduğu düşünülmelidir. Çünkü uzmanlarca etkin yaz tatili ruh sağlığının önemli koşullarından biri sayılmaktadır. Bu olumlu psikolojik durumdan sadece öğretmenlerimiz değil öğrencilerimizde etkilenecektir. Başka bir ifadeyle, uzun süren bir öğretmen tatili etkili öğretme-öğrenme etkinlikleri için bir kazanç sayılmalıdır. 20.10.2011 15:44

* * *

ÇOCUKLAR, ŞİDDET VE SUÇ

Çocuk, medya suç denildiğinde nedense çocukken yaşadığım bir olayı anımsıyorum. Çocukluk yıllarımda, babamın bir işgöreni olduğu fabrikada, hafta sonları ücretsiz film gösterimi vardı. Yine bu haftalardan bir gün, izlediğimiz filmin etkisinde kalarak, bir grupla kavga ettiğimizi ve filmdeki hareketleri tekrar ettiğimizi hatırlıyorum.

Ülkemizde, benzer olayların, çocuklarımızı etkimesi, bizi şaşırtmamalıdır. Özellikle şiddet içeren filmlerin, dizilerin yoğunlukta olduğu şu dönemlerde. Diğer yandan şiddet içeren internet oyunları çocuğu şiddete yönelten diğer etkenlerden biridir. Erzincan Üniversitesi Refahiye Meslek Yüksekokulu öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Özlem Bektaş tarafından Erzurum'da yapılan bir araştırmaya göre, öğretmenlerin %87'si öğrencilerin okullara çok yakın olan internet kefelindeki savaş ve dövüş içerikli bilgisayar oyunlarının öncelikli olarak tercih ettiğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmenlerin %93'ü mafya içerikli sinema ve dizilerde şiddetin bir yaşam biçimi olarak sunulmasının, müstehcen yayınların, seviyesi düşük programların, şiddet içerikli film ve dizilerin öğrencilerde olumsuz davranışlar görülmesine neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Yine bazı araştırmalar, bütün suçlarda (alkol, sigara, uyuşturucu madde kullanımı vb) yaşının düştüğünü göstermektedir.

Bütün bu olumsuzluklar çözümün ne olacağını gündeme getirmektedir.

- Televizyon izlenmesinde çocuklar üzerinde anne ve baba kontrolünün sağlanması,
 - Şiddet içeren internet oyunlarının tercih edilmemesi, - Okul yakınlarına internet kafe açılmasına izin verilmemesi,
 - Şiddet uygulayan okul yöneticilerine ve öğretmenlerine gerçek yaptırımlar uygulanması, -Şiddete karşı anne baba duyarlılığını artırmak için TV programlar yapmak.
- 27.10.2011 11:32

Kay-

nak:<http://www.egitimhaber.com/haberler.php?isl=ok>
u:7/20/2010

* * *

ÇOCUK YETİŞTİRMEYE İLİŞKİN OLUMSUZ TUTUMLARIMIZIN SONUÇLARI

Çocuklarımızı yetiştirme biçimlerimizin bireysel ve toplumsal sonuçlarının tartışılmaması önemli olumsuz sonuçlara bizi götürecektir. Çeşitli çocuk yetiştirme davranışları vardır.

Bunlar: aşırı koruyucu, baskıcı, otoriter, dengesiz ve kararlı, izin verici(aşırı hoşgörülü), mükemmeliyetçi ve ilgisiz tutumlardır. Kuşkusuz; bu tutumların olumsuz davranışlara yol açması da kaçınılmazdır.

Bu anlayışlarımız, şu davranışlara yön verebilmektedir.

- Çocuk kendi başına hareket edemez; çünkü çocuğun başına kötü bir şey gelir.
- Çocuk her şeye karışmaz ve küçüktür, bilmez.
- Büyükler her zaman her durumda en iyi kararları verir.
- Ceza, kurallara uymada en etkili yoldur.
- Hata yapmasınlar ki yetişkinlik yaşamında da hata yapmasınlar.
- Çocuklar her şeyi yapar.
- Çocuğa yazıktır, nasıl davranırsa davranınsın.
- Çocuktur her şeyi kendi öğrensin.
- Çocuk dediğin, her yönüyle özgür olmalı.
- Zamanım yoktur; çocukla ilgilenemem.

Bu tutum ve davranışların birey, aile ve toplum açısından çok olumsuz sonuçlara yol açması kaçınılmazdır.

Bu sonuçlar aşağıdaki gibidir;

- Yetişkinlik yaşamında kendi kararlarını veremeyen; ayrıca kendine ve çevresine güvensiz bireyler olacaktır.
- Sorumluluk almaktan kaçınan, kavgacı, karamsar, kararlarını almada zorlanan, mutsuz, insan ilişkileri ve iletişimde yetersiz, yeni düşünceler, fikirler öne sürmeyen; cezayı içselleştiren(özümseme), hata yapanlara tahammülü olmayan akademik anlamda başarısız, anne-baba ölümünde kendini aşırı güvensiz hisseden, istek ve beklentilerin gerçekleşmediği durumlarda huzursuzluk duyma vs.

Diğer taraftan; kurallar karşısında sıkılganlık gösterme, kurallara uymamaya çalışma, bencillik, şımarıklık, aile ve çevresine saygısızlık; ilişkilerinde, iş hayatında v.b. sürekli doyumsuzluk göstermeleridir. Ancak; bu tutum ve davranışların, aile ve toplum yaşamı için kabul edilir tarafı yoktur. Sağlıklı aile yaşamı etkin çocuklarla anlam bulmaktadır.

Bir başka taraftan, toplumsal yaşamın etkin yapılması, sürdürülmesi, ancak sağlıklı aileler gerektirmektedir. Çünkü sağlıklı aileler, meslekler genel anlamda yetişkinler, kısaca toplum sistemi için gerekli her yetişkin sağlıklı aileden gelmektedir. Bu nedenle, ailelerin çocuk yetiştirme konusunda, batıl inançlardan, yanlış söylemlerle yoğrulmuş uygulamalardan vazgeçip, akıl ve bilimin ışığında çocuk yetiştirme biçimlerine ve tutum, davranışlarına önem vermeleri gerekir.

Günümüzde, en önemli çocuk yetiştirme biçimi demokratik olanıdır. Bu tutum ve davranışın temel özellikleri şunlardır;

- Çocuğun en önemli gereksinmesinin sevgi ve ilgi olduğu unutulmamalıdır.
- Çocuk bütün özellikleriyle; olduğu gibi kabul edilmeli ve çocuğun yeteneklerinin ortaya çıkması için olanaklar hazırlanmalıdır.
- Çocuk, aile içinde kendini güvenli ve huzurlu hissetmelidir.
- Çocuk, sorunlarını açık bir biçimde anne-babasıyla tartışmalı ve gerektiğinde kendisine sorunun çözümüne yönelik seçenekler sunulmalıdır. Çözüme birlikte karar verilmelidir.
- Çocuklara yetenekleri ölçüsünde, karar almada eşit söz hakkı verilmelidir.
- Çocukların, duygu ve düşünceleri olduğu gibi kabul edilmelidir.
- Aile üyeleri arasındaki beklentiler, gereksinimler eşitlik ve durumun gerektirdiği bir biçimde karşılanmalıdır.

Yukarıda anılan tutumlarda yetişmiş bir çocuktan, yetişkinlik de dahil olmak üzere şu davranışları göstermesi beklenmektedir:

- Girişimcilik ruhuna sahiplik,
- Düşüncelerini özgürce ifade edebilme ve bu yönde hareket edebilme,
- Farklı düşüncelere saygı duyabilme,
- Davranışlarında tutarlılık,

- Sosyal ilişkilerinde uyumlu,
- Gerektiğinde sorgulama yeteneğine sahip olabilmek

Bu anılan tutum ve davranışlar bireysel yaşamı etkilediği gibi; başta aile, kültür, eğitim, siyaset, hukuk, ekonomi v.b. kurumları da olumlu etkileyecektir. En ideal çocuk yetiştirme biçimi olarak da bu yöntem kabul edilmektedir. 15.11.2011 16:30

* * *

OKULLARDA VELİ TOPLANTILARI ÇOK ÖNEMLİ ANCAK...

Veli toplantıları, eğitimin öncelikli meselesi olmasına rağmen, yine pek ciddiye alınmayan konular arasında yerini korumaktadır. Elbette, okul aile işbirliğinin öğrencinin eğitim yaşamı için önemi tartışılmaz. Bu işbirliğinin temelini veli-öğretmen iletişimi oluşturmaktadır. Ancak, bazı veliler, veli toplantılarını, özellikle, ilköğretim düzeyinde okulun çeşitli giderlerini karşılamak için düzenlendiğini varsayarak, bu toplantılara gitmemeyi tercih etmektedirler.

Ancak, etkili öğretme-öğretme yaşantıları, veli desteğinin önemli koşulları arasında olduğu düşünüldüğünde, bu sistemin önemli bir sorunu olarak algılanmalıdır. Başka bir deyişle, velilerden çeşitli adlar altında toplanan harçların çeşitli yöndeki olumsuzlukları veli toplantılarına da yansımaktadır.

Öğrencilerin başarılı olmaları hem fiziksel hem de sosyal yönden gerekli koşulların velilerce sağlanmasına bağlıdır. Ancak, kalabalık ortamlarda gürültüden çalışılmadığı gerçeği öğrencilerce getirilen sorunların başında gelmektedir.

Yine, öğrencilere etkili öğretme- öğrenme yaşantıları sunmak için gerekli malzemeler, bazı velilerce sağlanmadığı, öğretmenlerce veli toplantılarında, sıkça dile getirilmektedir.

Fiziksel koşullar eğitim açısından çok önemlidir. Ancak bazı öğrenciler, özellikle, kiş aylarında evlerin soğuk olduğunu, alışamadıklarını belirtmektedirler. Veli toplantılarına bu durum da yansımaktadır. Ancak bu olumsuz koşullar karşısında öğretmenlerin beklentilerinin karşılanması etkili öğretme-öğrenme yaşantıları sağlamada önemli bir koşul olarak değerlendirilmelidir.

Ev devlerinin, kontrol edilmesi, öğretmenlerce velilerden beklenmektedir.

Yine, varsa öğrencinin sağlık problemi veli tarafından öğretmeniyle paylaşılmalıdır. Aynı zamanda öğrencinin hassasiyetlerini, veli öğretmenle paylaşmalıdır.

Okul yaşamını veli çocuğuyla paylaşmalıdır. Varsa fiziksel ve sözlü şiddete son verilmelidir.

Kuşkusuz, veli toplantılarında dile getirilen sorunların üzümünde ğretmen- veliyle sorumluluğu paylaşması gereklidir. Ancak, sorunların üzümünde eğitim sisteminin ve ülkenin sosyo- ekonomik yapısının payı unutulmamalıdır. 30.11.2011 11:53

* * *

ALES VE ELEŞTİRİLER

ALES akademik personel ve lisansüstü eğitime giriş sınavı olarak ele alınmaktadır. Ülkemizde lisansüstü eğitim programlarına öğrenci alımı kriterlerinin başında gelmektedir. ALES sistemi 1997 yılından beri Türkiye’de lisansüstü eğitime öğrenci alımında kullanılmaktadır.

Ancak gün geçmiyor ki ALES’e yönelik eleştiriler bitmesin. İçeriğinden tutun da soru sayısına eleştiriler yapılmaktadır. ALES sınavı Amerika Birleşik Devletleri’nde lisansüstü eğitim programlarında kullanılmakta olan benzeri sınav ülkemizde %50’den az olmamak koşulu ile puanlamada zorunlu olarak kullanılmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde bu sınav bir öngörü niteliği taşımakta ve puanlamaya da katılmamaktadır. (Gökhan Baş. Eleştirel Pedagoji Dergisi Yıl.3 Sayı.17)

3 saat süren bu sınavda IQ ölçülmektedir. Ancak çağımızda bireylerin farklı zeka alanlarına sahip olduğu literatürde vurgulanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin farklı oranlarda öğrenme hızlarına sahip oldukları ve bölgeler arası eğitim eşitsizlikleri olduğu göz önünde bulunulmamaktadır.

Böyle olunca da nice bilim aşığı öğrenci lisansüstü eğitimden yararlanamamaktadır.

Aslında üniversiteler lisansüstü öğrencileri ALES yerine daha tutarlı değerlendirmelere tabi tutabilir. Örneğin,

ürettiği eserlere bakıp karar verebilir. Ayrıca bilime katkı anlamında yaratıcılığı sınanabilir.

Diğer taraftan, ALES temel alındığı için dersanelerden yararlananlar daha çok varlıklı öğrenciler olmakta ve dar gelirli öğrencilerin aleyhine gelişmekte. Bunun diğer anlamı, lisansüstü eğitimden daha çok varlıklı öğrenciler olmaktadır.

Çözüm lisansüstü sınavın öğrenciyi bir değerlendirme fırsatı olarak görülüp değerlendirmemeye katılmaması ve öğrencinin çalışmalarına bakıp karar vermektir.
15.12.2011 15:12

* * *

AYDINLANMANIN NERESİNDEYİZ?

Türkiye daha çok toplumsal ve bireysel sorunlarla karşılaşacaktır. Ancak; bu duruma dur demek yöneticisiyle, yurttaşıyla hepimizin temel sorumluluğu olmalıdır. Yeter ki, daha aydınlık Türkiye için aklımızı kullanalım.

Gelişmemişlik, bir başkasının yönlendirmesi olmadan, kişinin kendi aklını kullanamamasıdır. Eğer bunun nedeni akıl yoksunluğu değil, bir başkasının güdümü olmadan akli kullanma kararlılığı ve cesaretinin yokluğuyorsa, o halde bu gelişmemişliğin sorumlusu kişinin kendisidir. Ülkemizde, bazı bireyler, yaşamsal öneme sahip alanlarda bile, en büyük erdem olarak kabul edilmesi gereken aklını kullanma sorumluluğunu yerine getirmemektedirler. Bununla yetinilmeyip bu önemli sorumluluk başka/başkalarına yüklenmektedir. Ancak, aklın sınırsız bir güce sahip olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, sorumluluğu kullanmamak, hem bireysel hem de toplumsal sorunların ortaya çıkmasında kaçınılmaz olarak görülmelidir. Yine akıldışı bilgilere başvurulması, benzer sonuçları doğurmaktadır.

Dini bilgilerden yararlanma

Ülkemizde, akıl ve bilimin ürettiği bilgi dışında, geçerliliği ve güvenilirliği her zaman mümkün olmayan geleneksel bilgi türlerinden gündelik ve dini bilgilerden yararlanma, gittikçe artmaktadır. Bu tür bir yaklaşım, önyargıların, batıl inançların ve daha yeni sorunların çözümüne katkı bir yana, görüş ufuklarının daralmasına yol açabilmektedir.

Tabii ki, böyle bir durum, bireysel ve toplumsal gereksinmeyi karşılayan din olgusunu, kendi çıkarları doğrultusunda yorumlayan bazı kişi/kişilerin işine gelmektedir. Çünkü, sistem açısından sağlıklı ve etkili olmayan bu tür bilgilerin var olmasından kendileri memnun görünmektedirler. Ancak, aydınlık toplumların vurguladıkları bilgi türü deneyciliktir. Bu bilgi türü, akılcı düşüncenin sonucu olarak değerlendirilmektedir. Bu tür bilgi arasında bilimsel bilginin yeri ve önemi tartışılmaz. Ancak gelin görün ki bilimsel bilginin elde edilmesinden yapılan çalışmalarda Türkiye'nin yeri pek de iç açıcı değildir.

Türkiye'de 2000 yılı itibarıyla araştırma-geliştirme harcamaları 1.283 milyon dolar, harcamaların gayri safi yurtiçi hasılaya (GSYİH) oranı yüzde 6.4'tür. 2000 göstergelerine göre, araştırma-geliştirme harcamalarını gerçekleştiren sektörlerin başında yüzde 60.4 ile yükseköğretim kesimi gelmekte, bunun ticari kesim (yüzde 33.4) ve kamu kesimi (yüzde 6.2) izlemektedir. Sanayileşmiş ülkelerde, araştırma-geliştirme harcamalarının, GSYİH'ye oranın yüzde 2-2.5 dolayında olduğu göz önüne alınırsa, bu amaçla yeterli kaynak ayrıldığı söylenemez. (<http://www.turkcebilgi.com> 31.11.2009)

Bireylerde, öz farkındalık/öz bilinç yaratma, Türkiye'deki aydınlanma açısından önem taşımaktadır. Ülkemizde bu durumu yaratmak için eğitim felsefesinin gözden geçirilmesi ve uygun eğitim ortamlarının sağlanması karşımıza bir zorunluluk olarak çıkmaktadır. Bilinçlilik yaratma açısından önemli bir diğer konu, basılı yayındır. İstatistiki bilgilerin sonuçları, ülkemiz aç-

sından pek de iç açıcı olmadığını göstermektedir.
(<http://www.istatistikler.net/izleme.thtml> 19.11.2009)

Bazı istatistiklere göz atacak olursak; ülkemizde dergi okuma oranı yüzde 4, kitap okuma oranı yüzde 4.5, gazete okuma oranı yüzde 22, radyo dinleme oranı yüzde 25, televizyon izleme oranı yüzde 94. Ülkemizde, yukarıda kitap okumaya ilişkin verilen istatistikler bilgi, bilinç yaratmak açısından ilginç olarak değerlendirilmelidir. Yine, yarınımızı emanet edeceğimiz çocuklarımızın kitap okuma alışkanlığının istenen düzeyde olmaması endişelendirmelidir.

Yukarıda, istatistiki bilgisi verilen televizyon izleme oranı ayrıca ele alınması gereken konuların başında gelmektedir. Genel anlamda, reyting kaygısıyla hazırlanan programların niteliğinin, değil bilinçlenmeyi sağlamak, olumsuz etki yaratması kaçınılmazdır. Türkiye İstatistik Enstitüsü'nün yaptığı çalışmaya göre; çocuklarımızın yüzde 82'sinin istediği zaman televizyon seyredebileceğini ortaya koymaktadır. Çocukların okullar yerine, genel olarak niteliksiz programlarla eğitilmesi, bilinç açısından kabul edilir bir durum değildir.

(<http://www.haber3.com>. 19.11.2009)

Sorumluluk siyasi erkte

Türkiye'de kutlanmaya başlanan Türk Dil Bayramı için Bağımsız Eğitimciler Sendikası'nın araştırma-geliştirme raporuna göre, çocuklarımız 35 ülke arasında 28. sırada yer almaktadır. Aydınlanma çaba gerektirmektedir. Burada en büyük sorumluluk, siyasi erki elinde bulunduranlardır. Toplumsal yapıyı oluşturan kurumlarda düzeltmelere gitme ve kurumlar arası işbirliğinin sağ-

lanması en önemli sorumluluklar arasında yer almaktadır.

Ayrıca, bireysel boyutuyla bakıldığında da birtakım sorumluluk vardır. Başta bireylerin, aklını kullanma özgürlüğünü kullanmaya istekli olması en önemli etkenler arasındadır. Özgürlüğü kullanmak, bu yöndeki sorumlulukları taşıma bilinci ile mümkündür. Genel olarak değerlendirilme yapıldığında, Atatürk'ün başlattığı aydınlanma hareketinin istenen düzeye ulaşmadığı görülmektedir. Aydınlanmayı sağlayacak uygun eğitim felsefi ve ortamları istenen düzeyde değildir.

Yine, aydınlanmanın önkoşullarından birisi olan ve akılcılığa vurgu yapan deneysel bilgi veya bilimsel bilgiye verilen önemin, araştırmalara ayrılan kaynak ve araştırmaların sonuçlarından yararlanma açısından bakıldığında pek de yeterli olmadığı görülmektedir. Aydınlanmanın gerektirdiği öz bilinç/farkındalık yaratmada önemli yeri olan kitap vb. okuma alışkanlığı beklenen oranda olmadığı gibi, diğer ülkelerin de çok gerisindeyiz. Aydınlanmayı hem bireysel hem de toplumsal boyutuyla ele aldığımızda zafiyetlerimizin olduğu açıkça görülmektedir. Özellikle, toplumsal yapıyı oluşturan kurumların işleyişinde ve aralarındaki ilişkilerde kopukluk bu zafiyetler arasında en önemlileridir. Kuşkusuz, bu durumun sorumlularının başında, siyasi erki elinde bulunduranlar gelmektedir.

Bireysel boyutuyla baktığımızda, yurttaşlarımızın genel anlamda, aydınlanmanın temeli olan aklını kullanma sorumluluğunu üstlenmediği gibi, bunu başkalarına yükleyebilmektedirler. Sonuçta, Türkiye daha çok top-

lumsal ve bireysel sorunlarla karşılaşacaktır. Ancak; bu duruma dur demek yöneticisiyle, yurttaşıyla hepimizin temel sorumluluğu olmalıdır. Yeter ki, daha aydınlık Türkiye için aklımızı kullanalım. Çağdaş, daha aydınlık Türkiye Cumhuriyeti için herkes el ele vererek bu sorunun üstesinden gelebilecektir. 29.12.2011 12:26

* * *

KARNE İÇİN BENİ LÜTFEN ÜZMEYİN

İlköğretim ve orta öğretim okulları milyonlarca öğrenciyi ve veliyi ilgilendiren karneleri 01/20/2012 tarihinde dağıtarak ara tatile girecektir.

Her karne günü yaklaştığında 10 (on) yaşındayken yaşadığım karne heyecanı ve sonucunu hatırlıyorum. Annemin rahatsızlığı nedeni ve ilgisizliği nedeniyle, kardeşimle birlikte sınıfta kalmıştık. Ancak, sonraki sınıflarda ailemizin de katkısıyla hep çalışkan öğrenciler olduk.1985 yılında açılan sınavı kazanarak bir üniversite öğretim elemanı olarak göreve başladım. 27 yıldır bu görevimi devam ettirmekteyim. Kardeşim ise üniversite sınavında bir puan farkla hukuk fakültesine girmeyerek, bir sonraki tercihi olan coğrafya öğretmenliğine girdi. Şu an başarılı bir öğretmen olarak görevini devam ettirmektedir. Kısaca başarısızlıklar istenirse başarıya dönüştürülebilir.

Karneler dağıtıldığında, veliler ve öğrenciler üzülebilir. Anacak unutulmaması gereken, karne sonuçları bir son değildir. Bir öğrencinin, genel anlamda sayısal, sözel, görsel vb. olmak üzere farklı zeka alanları vardır. Öğrencinin kendi zeka alanlarına karşılık gelen derslerden başarılı; ancak diğer alanlardan başarısız olabilir. Kaldı ki öğretmen, veli ve öğrenci arasında kurulacak sağlıklı bir iletişimle Başarılı sonuçlar elde edilebilir.

Başarılı öğrenciler, başarıları ödüllendirilerek pekiştirilmeli ve başarısına etki eden faktörler korunmalıdır.

Başarısız öğrencileri ise üzecek söylem ve eylemlerden kaçınılmalıdır. Aksi halde, öğrenci iç çatışmalar ve iç dünyasında yalnızlık yaşayabilir. Ayrıca, öz saygısını ve özgüvenini yitirebilir. Bu ise hem veli hem de öğrenci için istenmeyen sonuçtur.

Veli, öğrencinin başarısızlığında kendisinin payı olduğunu bilmesi bir sonraki dönemlere etkisinin olumlu olacaktır.

Başarısızlık durumunda, öğrencinin duyguları paylaşılmalı ve empati kurulmalıdır. Yine, başarısızlığını nedenlerinin neler olabileceği konusunda öğrencinin açıklama yapmasına fırsat verilmelidir.

Öğrencinin, okuldan velisinden ve öğretmenlerinden beklentilerinin neler olabileceği konusunda açıklama yapması için yüreklendirilmelidir.

Her zaman, karnenin bir uyarı, dikkat çekme işlevine sahip olduğunu öğrenciye kabul ettirilmesi gerekir.
18.01.2012 10:32

* * *

ALO, ÖĞRETMENİM BENİ DÖVÜYOR!

Bir televizyon programını izlerken, dikkatimi çeken ve eğitimle ilgili bir haber geçildi. Şiddet vb. durumlara maruz kalan öğrenci, 147'yi arayarak, öğretmenini şikayet edecekmiş. Mart ayından itibaren de uygulamaya başlanacaktı.

Aklıma, öğretmenliğin tanımı geldi o an. Öğretmenlik mesleği, öğrencide sosyal, duyuşsal, bilişsel ve psikomotor alanda gelişme sağlamaya ilgilidir. Bu nedenle, bu uygulama öğretmenliğin doğasına aykırı olacağından yeniden gözden geçirilmesi bir karardır. Kararın aşağıda belirtileceği gibi, daha birçok eleştirilecek yönü bulunmaktadır. En başta böyle bir karar, öğretmenlere güvensizliğin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Ancak, öğretmenliğin doğasında, alanında ve insan ilişkileri alanında uzman olma vardır. Bu kararın uygulamaya geçirilmesi demek, bu gerçeği göz ardı etmek demektir. Diğer yandan, etkili bir sınıf yönetiminde, öğretmenin, öğrencileriyle kurması gerektiği güven ortamının önemi yönünde aldığı formasyonu inkar etmek demektir.

Karşı olduğum, bu karar, sistematik bir şekilde düşünülmeyen yönündedir. Çocuk psikolojisi, ülke koşulları, ailelerimizin bir bütün olarak değerlendirilmediği düşünüşümdedir. Bu çağdaki çocukların şikayet me hakkını kullanabilecek donanım ve olgunluğu sağlayacak demokrasi, insan hakları eğitiminden yoksundur diye düşünüyorum. Ayrıca, demokratik iklimin yerleşmediği ailelerimizde çocuğun şikayet etme hakkını etkili kullanamayabilir. Çünkü sorumluluk demokrasi

ile gelişebilir. Bu nedenle, çocuk sağlıklı kararlar vermeyip, bu hakkını, yanlış ve böyle kararın verilmesine neden olan gerekçeye hizmet etmeyecek şekilde kullanabilir.

Diğer eleştirilecek noktalardan biri de öğretmenin sınıf yönetimi olumsuz etkilemesi yönündedir. Çünkü öğretmenle, öğrenci arasında güven bunalımı yaşanabilir. Bu da öğretmenin öğrenciyi okulun amaçları doğrultusunda güdülememekle sonuçlanabilir. 26.01.2012 12:07

* * *

19 MAYIS BAYRAMI VE GENÇLİĞE HİTABE

Bilindiği gibi, 19 Mayıs Mustafa Kemal Paşanın Samsun'a ayak basarak bağımsızlık ateşini yaktığı gündür. Bu nedenle de bayram olarak kutlanmakta. Atatürk'ün gençliğe hitabesi de Türkiye Cumhuriyetinin önemli kazanımını korumak için, 20 Ekim 1927'de gençlere hitaben yazılmış önemli bir değerimizdir.

Bu iki değerli ögenin de ortak paydası, cumhuriyetimizin bu önemli kazanımlarının korunması ve bir sonraki kuşaklara aktarılmasıdır.

Ancak son günlerde,19 Mayıs bayramlarının kısıtlı olarak kutlanması doğrultusunda karar alındığı ve Gençliğe Hitabenin de gereksiz olduğu yönünde görüş bildirenler bulunmaktadır.

19 Mayıs bayramı ve Gençliğe Hitabe, bir yeniliğin parçası olarak, değerlendirilmediği sürece, gericilik ülkesimizde kol gezecektir. Çünkü bu iki kazanım da yeniliğin bir sembolü olarak değerlendirilmelidir. Sembol olarak kullanılmasının gerekçesi olan cumhuriyet gibi bir rejimin, eski yönetim biçimine göre bireylere ve topluma amaçlarını gerçekleştirme bakımından fırsatlar yaratmaktadır. Bu nedenle, bu yeniliği ve buna gerekçe olan sembolleri inkar etmek olsa olsa gericiliktir.

Karşı gelişin nedenlerinden biri de şudur: Atatürk'ün çocuk üzerindeki etkisini sıradanlaştırıp, onu gözden düşürmektir.

19 Mayıs gibi değerlerin ve Gençliğe Hitabe gibi sy-
lemlere karşı gelişin nedenlerinden biri de; Avrupa Bir-
liğinin, Atatürk'ün ulus-devlet niteliğini yok etme çaba-
sıdır.

Cumhuriyetimizin kazanımlarına karşı çıkışın bir diğer
nedeni olarak küresel glerin, cumhuriyet kazanımla-
rımızı yok etmek, böylece ulus devleti yok etmek veya
etkisini azaltmaktır.

Aslında, küresel glerin eğitim sistemimiz üzerindeki
etkisi yeni değildir. Özellikle, 1980'den sonra özel okul-
ların açılmasının yaygınlaşması. Yine, program ve ders
kitaplarının değişikliği küresel glerin isteği doğrultu-
sunda olmuştur. Yine küresel glere hizmet eden ni-
versiteler ve bölümleri açılmıştır. zm, teorisiyle pra-
tiğiyle Milli Eğitimin lkelerinin uygulanmasında geç-
mektedir. 09.02.2012 10:39

* * *

EGİTİMSİZ OKUL MÜDÜRÜ

Erzurum'da düzenlenen "Huzur" toplantısında söz alan ilköğretim okulu müdürü Aydın" Emniyette suçluların kanını alıp gen haritası çıkarınsınlar. Çocuk doğduktan sonra analizi yapılsın, vatana, millete, bir ülkeye zararlıysa yürümeden yok edilsin" dedi.

Eğitim ve öğretim işlevinden doğrudan sorumlu bulunan bir okul müdüründen bunları duymak ibret vericidir. Anlaşılan bu okul müdürü ve ona alkış tutanların bilimsel gerçeklerden haberi olmadığı gibi aldıkları eğitimi de içselleştirmemişlerdir. Bu çok üzücü bir durum. Eğitime en yakın bilim alanlarından biri bilindiği gibi psikolojidir. Düşünür, Freud insanların iki tür güdüyle dünyaya geldiğini belirtmektedir. Bunlar saldırganlık ve yaşam içgüdüleridir. Başta saldırganlık duygusu suç eğilimi içermektedir. Ancak uygar toplum ve kişiliğin ego ve süper ego denen bölümleri tarafından dengede tutulmaktadır. Böylece suç büyük ölçüde engellenmektedir. Çocuğun suçluluğunda doğrudan kendisini sorumlu tutmak yanlış bir yaklaşımdır. Çünkü uygar toplumu yaratan ve çocuğun ego super ego gelişimine katkı sunan yetişkinlerdir. Tekrar söylemek gerekirse, suç çocukta aramak büyük sorumsuzluk örneğidir. Çocuğun gen haritasını çıkarmak yerine herhalde onun entelektüel (ego) gelişimine katkı sunmak en mantıklısıdır. Yoksa okul müdürünün önerdiği çözüm yolu değil.

Suçü önlemek için eğitimcilerin çocuğun şu entelektüel alanlarını geliştirmek durumundadır:

- Karar verme gücünü kazandırmak, -
- Problem çözüme becerilerini geliştirmek
- İletişim yeterliği kazandırmak, sosyal becerileri kazandırmak,
- Planlama yeterliği kazandırmak
- Duygusal gelişimlerine katkıda bulunmak vb.

Görüldüğü gibi, çocuk suçluluğu hatta yetişkin suçluluğunu önlemesi büyük bir sorumluluk işi. Tabii ki gen haritalarını çıkarıp gerekirse öldürülmesi gerektiğini düşünen eğitimcilerin işi değil bunlar (çocukların entelekt gelişmelerini sağlamak).

Bu tür eğitimci geçinenlerin işi güce tapmak ve sadece çabalarını güç elde etmek için kullanmaktır. Ancak, duyarlı eğitimciler eğitimde her şeyin çocuk için olduğunu bilir ve ona göre yaklaşımlarını belirler. Örneğin çift yönlü iletişimin önemine inanırlar. Empati kurarlar.

Çocukların gereksinmelerine duyarlık gösterirler. Kararlara katarlar vb. Kısaca eğitimci olmak bilime ve insan ilişkilerinin önemine inanmaktan geçmektedir.

23.02.2012 09:31

* * *

EŞ DURUMU MAĞDURU ÖĞRETMENLER

Türkiye'nin değişik yerlerinde e-mail adresime "Eş Durumu Atamaları" kararı ile ilgili mağdur öğretmenlerden mesajlar gelmektedir. Özet olarak öğretmenler 5 günle atama fırsatını kaçırdıklarını ve bu duruma tepki göstererek, atamalarda il emrinin kaldırılmasının da son derece yanlış olduğunu dile getirmektedirler.

Başta öğretmenlerimiz benzer yaş ortalamalarına sahiptir. İnsanoğlunun belirli dönemleri sağlıklı bir şekilde atlatmaları gerekmektedir. Başka bir deyişle belirli görevleri yerine getirmek durumundadır. Mağdur öğretmenler açısından düşünüldüğünde, Bu ödevler arasında şunlar söylenebilir:

Çocuk sahibi olmak.

Bir çocuğu yetiştirme sorumluluğunu üstlenme ve evlilik sorumluluğunu üstlenme.

Uyumlu ya da mutlu nitelediğimiz taşımak önemlidir. Böyle bir evlilik, olumlu, dinamik ve büyüyen ilişkiler bütünlüğü halinde olmalıdır.

Yine başarılı evlilik, uyuşma, verip alma ve paylaşma demektir.

Diğer taraftan, evlilik ilişkilerinin daha başından itibaren düzene sokmak bazı tehlikeleri tamamen ortadan kaldırmaya bile, en düşük düzeye indirilebilir demektir.

Bunun için yapılacak ilk iş eşler arasında iletişim kanallarının açık olmasıyla mümkündür.

Ancak mağdur öğretmenler, belki bir süre eşlerinden ayrı kalacakları için bu ödevlerin yerine getirilmemesi evli öğretmenler için birçok sorunu da beraberinde getirecektir.

Ailelerin parçalanmaması ve öğretmenlerle ilgili eş durumu kararının yeniden gözden geçirilmesi dileğiyle...

01.03.2012 10:56

* * *

4+4+4, YA! ÇOCUKLARIN GELECEĞİ

Bugünlerde, toplumumuzun temel kurumu sayılan eğitimle ilgili 4+4+4 adlı kesintisiz eğitim adlı yasa değişikliği gündemde.

Ancak; sosyo- kültürel etkileri sanki bilinmezmiş gibi, alel acele Milli Eğitim Alt Komisyonunda; kavgalar, eşliğinde kabul edilerek, Meclis Genel gündemine getirildi.

Çocuklarımızın geleceğini ilgilendiren yasa değişikliği ne akademisyenlerce ne de sivil toplum örgütlerince yeterince tartışılmayıp, meclisin gündemine getirildi.

Ancak, ortak akıl değil mi? Kararlarda, uygulamalarda etkin,.etkililik ve verimliliği sağlamak.Ya yapılan ne? Mal kaçırır gibi yasa maddelerini sosyal beceriden yoksun bir şekilde alt komisyonunda geçirmek.

Beklenen, demokrasi zenginliktir, anlayışına bağlı kalınarak, 4+4+4 kesintisiz eğitim yasa maddelerine farklı boyutlardan bakan algı ve düşüncelere yer vermektir.

Anlatılan yapılmadığına göre, geriye söylenmesi gereken, otoriter ve zorba tutumun varlığıdır.

4+4+4 kesintisiz eğitim hakkında çok şey söylendi, yazıldı, tartışıldı. Ancak, çocuğun gelecekteki psikolojik sonuçlarının neler olabileceği konusunda çok az şey söylendi.

Bir insanın gelişiminde ergenlik dönemi önemlidir. Bu dönemde, değer ilke, inançları, ne olacağına vb. karar verir. Bunlara mesleğe yönelme veya seçmede pedagojik olarak dahildir.

Ancak, imam hatip okullarının ortaokul kısmı da dahil olmak üzere, diğer meslek alanlarına yönelme, görüşülen yasa ile ortalama on bir yaştır. Bu oran da ergenlik dönemine çok uzak bir orandır. Sözün kısası mesleğe yönelme, pedagojik olarak, on bir yaş uygun değil, ergenlik dönemi uygundur. Başka bir ifade ile düşünülen yasa değişikliği eğitim psikolojisinin gerçekleri ile uyuşmamaktadır. Peki! Yasa geçerse çocuklarımızı neler bekliyor.

Çocuklar, meslek alanlarına ailelerinin veya yakınlarının telkin, istekleriyle yönleneceklerdir. Sonuç: Kimlik bunalmı.

Yani çaresizlik duyguları, kafa karışıklığı çocuklarımızı bekliyor. Başka bir deyişle, gelecekte çocuk mesleğini değiştirme girişiminde bulunabilir veya mesleğini zevkle yerine getirmede isteksizlik ve seçtiği mesleğin olumsuz sonuçlarından ailesini ve yakınlarını sorumlu tutabilir.

Umarım yasa değişikliği pedagojik gerçekler göz önünde bulundurulur. 15.03.2012 10:24

* * *

4+4+4 EĞİTİM YASASI. ÇOCUKLARIMIZI GELECEKTE NELER BEKLİYOR?

Eğitim alanında, 4+4+4 yasa değişikliğinin sosyal-politik sonuçlarına ilişkin yoğunluklu olarak eleştiriler, farklı kesimlerde dile getirildi. Ancak, yasa değişikliği ile çocukları gelecekte bekleyen olumsuz psikolojik durumlara ilişkin yeterince eleştirilerin gündeme getirilmediği görülmektedir. Sağlıklı toplumun yolu psikolojik olgunluğa sahip bireylerden geçtiği göz önünde bulundurulduğunda, konunun önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Kuşkusuz, mesleki yönlendirme, psikolojik danışma ve rehberliğin alanı içerisinde değerlendirilmektedir. Mesleki yönlendirme sağlıklı bir biçimde gerçekleşmediğinde, gelecekte mutsuz bireyler ve dolayısıyla toplumun doğması kaçınılmaz görünmektedir. Bu nedenle izleyen satırlarda, mesleğin ve mesleki rehberliğin önemi, 4+4+4 adı ile biline yas değişikliği ile bağlantısı açıklanacaktır. Ayrıca, bu bağlantının gençler açısından psikolojik sonuçlarına yer verilecektir.

Birçok birey için meslek, yaşamın ekonomik güvencesi olduğu kadar ilgi ve yeteneklerini ortaya koyarak kendini geliştirebileceği bir alanı ifade etmektedir.

Toplumda çeşitli yetenek ve ilgileri farklı düzeylerde gerekli birçok meslek vardır. Bununla birlikte, gençlerin çeşitli seçenekleri görebilmeleri, onların kendilerini daha iyi tanıyıp kabul edebilmeleri ve çevreleri hakkında daha ayrıntılı ve gerçeklere uygun bilgilere sahip olmaları ile olanaklıdır.

Meslek seçimi, insanın yaşamı boyunca yapacağı seçimler arasında en önemlisidir. Meslek seçimi kararı, kişinin, işinden hoşlanıp hoşlanmayacağını ve dolayısıyla mutlu olup olmayacağını belirler. İnsan yaşamında böylesine çok yönlü etkileri olan bir uğraş alanının seçimi konusunda, hükümetin düşündüğü 4+4+4 eğitim yasa değişikliğinde, bilimsel gerçekler göz önünde bulundurulmadığı görülmektedir.

Bir meslek ya da o mesleğe hazırlayıcı bir eğitim programını seçme durumundaki birey öncelikle kendi kişisel (yetenek, ilgi, değer yargıları vs.) özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olması gerekmektedir. Sonra sıra, gencin karar verme sürecine gelmektedir. Özellikle, gencin lise yıllarını, 15-18 yaşlarını kapsayan bu dönemde, birey artık kendisi ve meslekler hakkında oluşturduğu algılara dayanarak, bilgileri değerlendirir, eşleştirmeye, birbirine uydurmaya ve geleceğine ilişkin; idealler oluşturmaya başlar. Bu ideal ve düşünceler başlangıçta geçici olabilir, ancak giderek daha açık ve temel bir plan yapmaya başlar ve genç mesleki kararını oluşturur.

Ancak, gündemdeki yasa değişikliği ile mesleki yönlendirme yaklaşık olarak 11 (on bir) yaşında başlaması öngörülmektedir. Böyle bir süreç, gencin ileride mesleğine bağlanmasını güçleştireceğinden mutsuz olma olasılığı artacaktır. Çünkü meslek seçimi konusunda, çocuğun iradesi ve yasayla öngörülen 11 (on bir yaş) ortalaması pedagojik olarak yeterli değildir. En uygun yaş yukarıda ifade edildiği gibi 15-18 yaşları dönemine denk gelen ergenlik dönemidir. Çünkü ergenlik döneminde verilen kararlar, bireyin sağlığı, mesleği, psikolojik uyumu ve

sosyal kabulü üzerinde yaşamı boyunca etkili olabilecek doğurgulara sahiptir.

Tekrar tekrar vurgulanacak gerekirse, imam hatip okullarının ortaokul kısmı da dâhil olmak üzere, diğer meslek alanlarına yönelme, görüşülen yasa ile ortalama 11 (on bir) yaştır. Bu oranda ergenlik dönemine çok uzak bir orandır.

Mesleğe yönelme, pedagojik ve bilimsel olarak 15-18 yaşlarını (Ergenlik Dönemi) uygun; ancak 4+4+4 kesintisiz adlı yasada öngörülen yaklaşık 11 (on bir) yaş uygun değildir. Diğer taraftan, çocuklar ailelerinin telkin, istekleriyle yönleneceklerinden psikolojinin önemli terimlerinden biri olan kimlik bunalımı yaşamaları kaçınılmazdır. Yeni yasa değişikliği mecliste geçerse çocuklarımızı gelecekte çaresizlik, kafa karışıklığı bekliyor. Başka bir ifadeyle, gelecekte çocuğun mesleğini sevmeme, mesleğine adanmama, mesleğini değiştirme girişimleri, mesleğinde doyum sağlamama ve seçtiği mesleğin olumsuz sonuçlarından ailesini, yakınlarını sorumlu tutabilir. Bu duygular, çocuk için istenmeyen olumsuz psikolojik etkenlerdir. Bu nedenle, eğer yasa mevcut haliyle meclisten geçerse, mutsuz bireyler ve dolayısıyla toplum bizi beklemektedir. 04.04.2012 10:45

* * *

MOBBİNG VE ÖĞRETMENLERİMİZ

Özel günlerde ve diğer günlerde yetkiler tarafından, bütün iyi sıfatlar yakıştırılır öğretmenlere. Ancak, yetkililer öğretmenlerin maddi sıkıntılarının yanında maruz kaldıkları psikolojik şiddetten (mobbing) habersiz davranmaktadırlar. Derlediğim örnek olaylardan saygıdeğer öğretmenlerimizin okullarda saygısız, etik dışı davranışlara maruz kaldığını göstermektedir. Bu örnek olayların başında, ayırmıcılık, tedirgin etme, aşağılama gelmektedir. Aşağıdaki satırlarda, bu örnek olaylara yer verilmektedir.

Örnek Olay 1

Bir köy okulunda çalışıyordum. Eşimin doğru dürüst işi yoktu. Buna okul müdürümüz takmıştı. Okuldaki bir iki öğretmen de müdürün arkadaşıydı. Benim eşimin işlerinin iyi olmaması neden onları rahatsız etmişti hala anlamış değilim. Bana sürekli 'adam bakıyorsun' 'sen aptalsın' gibi laflar ediyorlardı. Yaptığım her işi ücret karşılığı yaptığımı söyleyerek, ne yapsın paraya ihtiyacı var diye aşağılıyorlardı. Bu yüzden vücudumda alerjiler çıktı. Okulda hiç huzurum kalmadı. Birkaç kez sizi ilgilendirmez desem de durum değişmedi. Hala alaylarını sürdürüyorlar. Üç kez tayin istedim. Ama puanım yetmediğinden çıkmadı. Küçük köy okulunda on iki öğretmeniz. İşsizlik herkesin başına gelebilir. Eşimden mi boşanayım. Resmen huzurum bozuldu. En kısa zamanda tekrar tayin isteyeceğim. Halbuki müdürün karısı da çalışmıyor. Sonuçta o da eş bakıyor. Acaba bunun için mi beni hazmedemiyor. Anlayamıyorum..,

Örnek Olay 2

Öğretmenliğimin ilk yıllarıydı. Bir ilköğretim okulunda sınıf öğretmeni olarak çalışmaktaydım. Genelde herkes ile selamlaşan, hal hatır soran birisiyim. Ancak okul müdürümüze ben ne zaman selam vermeye çalışsam okul müdürümüz sürekli görmezden gelme veya 'yarım ağızla' alırdı. Kendisi ise bana hiç selam vermiyordu. Tabii ki bunun nedenini ben bir türlü öğrenemedim. Okul müdürü ile iletişim kurmadan da öğretmenlik yapılabileceğini kendi kendime telkin ediyordum. Ama hep üzerimde bir tedirginlik mevcut oluyordu. Okula geç kalmamak için hep gereğinden erken hazırlanmak zorunda kendimi hissediyordum. Bu ve buna benzer durumlar bende oldukça fazla stres yaratmaktaydı. Neyse ki okuldan ayrılıp başka kuruma geçtim de rahatladım. 17.04.2012 09:01

* * *

ÖĞRETMENLERE FİZİKSEL ŞİDDET

Türk Eğitim- Sen, öğretmenlere yönelik şiddeti protesto etmek için Türkiye genelinde 30 Nisan tarihinde eşzamanlı eylemler yaptı.

Özellikle, son günlerde en çok mağdur edilen meslek grupları içinde öğretmenlik geliyor. Bakan, müsteşar, milli eğitim müdürü ve okul müdürü, kötü giden eğitimin sorumluluğunu sadece öğretmenlere attıklarından şiddetten payı çok fazla.

Başka bir ifadeyle, kamuoyunun gözünde öğretmenlik mesleğinin saygınlığı yöneticilerce yitirmek istenmesi, öğrenci ve bazı velilerin son günlerde görüldüğü gibi bu mesleğe yönelik şiddeti artırmaktadır.

Ancak; Öğretmen değil mi?

Kar çamur, kış demeden kendini öğrencisine adayan,

Öğretmen değil mi?

Deprem koşullarında bile çalışmak isteyen.

Öğretmen değil mi?

Kısıtlı maaşıyla sırf öğrencisinin görgüsü artsın diye geziye götüren.

Öğretmen değil mi? Ekonomik koşulları başta olmak üzere zor koşullarda çalışan.

Öğretmene şiddeti önlemek için en başta yapılması gereken, milli eğitim kademesinin her yöneticisinin yapılması gereken, öğretmenlik mesleğinin saygın bir meslek olduğu yönünde çaba göstermesidir. 03.05.2012 11:56

* * *

LİSEDE EVLİLİĞE İZİN Mİ? YA SONUÇLARI...

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Ortaöğretim Kurumları Yönetmenliğine göre lise öğrencilerinin evlendirilmesinin yolu açıldı. Söz konusu değişikliklerin önümüzdeki günlerde hayata geçirilmesi bekleniyor.

Kamuoyunda 4+4+4 diye adlandırılan kesintili zorunlu eğitimin bir parçası olarak yayınlanan yönetmelikte, lise çağında çocukların evlenmesine izin verilmesinin hem psikolojik hem de toplumsal açıdan eleştirilecek birçok yönü bulunmaktadır.

En başta söylenmesi gereken, lise çağı evliliğe uygun değildir. Çünkü çocuk, Psikoloji bilimi bakımından, bu dönemde "ben kimim" gibi kimlik duygusu geliştirmekte ve kişisel değerlerini sağlamlaştırmaktadır.

Kimlik duygusunun ve kişisel değerlerinin oluşumu evlilik kurumu için önemli görüldüğünden, başta bu sürecin tamamlanması gerekir. Ancak, lise çağı devam ederken, evliliğe izin verilmektedir.

Kişisel değerlerin ve duyguların oluşumuna, olanak tanınmadan erken evliliğe izin vermek, evlilikle ilgili olumsuzluklara yol açacaktır. Bu olumsuzlukların başında, boşanma oranlarının artması, çiftler arasında geçimsizlik, düşmanlık duyguları gelir. Tabii ki bu olumsuzluklardan en çok çocuklar etkilenecektir. Sonuçta, mutsuz ana - baba, çocuk ve dolayısıyla toplum.

Toplumsal açıdan bakıldığında ise özellikle kız çocukları aleyhine olabilecek şekilde olumsuzluklar beklenmektedir.

Kız çocuklarımıza, erken yaşta evliliğe izin vermek, kadını toplumsal mücadele süreçlerinin dışında tutma ve süreçleri kadın gözünde değersizleştirme ve sadece Anadolu deyimiyle evinin kadını olarak düşünmek demektir. Başka bir ifadeyle, mevcut iktidar tarafından dindar nesil yetiştirme görevi için tahsis edilen bu alandaki 4+4+4 kademeli eğitimin uygulamasında yetişecek neslin bir diğer önemli ögesi olan kız çocuklarını sadece anne rolüne hapsedmektedir.

Yine, kız çocuklarının lise çağında evliliğine izin vermek, bu çocukların sosyal hareketliliğini engellemek anlamına gelecektir. Bu durumda toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da derinleştireceği kaçınılmaz görünmektedir.

15.05.2012 00:12

* * *

ÖĞRETMENLER MEĞER AZ ÇALIŞIYORMUŞ

Bu günlerde, üzerinde durulması gereken konuların başında, öğretmen morali gelmektedir. Öğrencilerin her gün morali bozuk, öğretmenlerle karşı karşıya kalmaları, büyük kayıplara neden olmaktadır. Ülkemizde, bu konunun üzerinde, yetkililerce durulduğu söylenemez.

Öğrenci başarısı, öğretmen morali tarafından etkilendiği bilinen bir gerçektir.

Yine, çok önemli bir toplumsal girişim olan eğitim düzenlemeleri ve uygulamaları öğretmen başarısı üzerinde etkisi büyük olduğu bilinmektedir. Başka bir ifadeyle, öğretmenin başarısı, iktidarın eğitim politikaları, düzenlemeleri ve uygulamalarına bağlıdır. İktidarca, gerekli önlemler alınmadıkça, morali bozuk öğretmenler yüzünden çok küçük sonuçların alınması kaçınılmazdır.

AKP iktidarınca, öğretmenlerimizin moralini bozarak ve dolayısıyla öğretme-öğrenme sürecini olumsuz etkileyen birçok düzenleme ve uygulamada imzası bulunmaktadır. Bu uygulamaların başında, geçen günlerde yürürlüğe giren ve kamuoyunda 4+4+4 zorunlu eğitim yasası olarak bilinen eğitim modeli gelmektedir. Bu yasayla, eğitimimiz daha da gericileştirilmiştir. Üstelik uygulamanın pedagojik olarak savunulur yanı da yoktur. Yine, öğrencilerin, öğretmenlerden gördüğü olumsuzlukları bildirmek için Alo 147 hattı kuruluyor. Bu uygulama, sınıfta öğretmen-öğrenci arasında güven bunalımına neden olduğu gibi; öğrencileri ispiyonculuğa özendirilmektedir.

Bugünlerde de MEB ve Başbakanın açıklamaları, öğretmenlerin moralini olumsuz etkileyecek düzeydedir. Geçenlerde MEB'in soru önermesine verdiği yanıt; öğretmen maaşlarının kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya oranına bakıldığında Türkiye OECD ülkeleri arasında ikinci sırada yer alıyor.

İstatistikleri ve rakamları manipüle ederek kamuoyunu kandırmak için çok büyük yalan söylüyorlar.

Diğer taraftan, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın memurları bölmek için öğretmenler haftada 15 saat çalışıyor 2 ay da dinleniyor diye açıklamada bulunması oldukça düşündürücüdür. Başbakan ve MEB'nin açıklamaları Öğretmenleri aşağılamaktan öteye gidemez.

Bildiğimiz öğretmenlerimizin mevcut durumlarından pek memnun olmadığı yönündedir. Yapılan öğretmen eylemleri ve son iş bırakma eylemi bu durumun önemli kanıtıdır. Erdoğan iktidarı, öğretme-öğrenme sürecinin en önemli ögesi olan öğretmenlerimizin moralini ve dolayısıyla eğitim sürecini olumsuz etkileyecek düzenlemelere, uygulamalara imza atmaktan öte bir şey yapmamaktadır.

Aslında, hükümetçe öğretmenlerimiz ile ilgili yapılan düzenlemeler, uygulamalar gösteriyor ki Erdoğan iktidarının, Türkiye cumhuriyetinin yılmaz aydınları öğretmenlerle sorunları var. 31.05.2012 17:03

* * *

SBS (SEVİYE BELİRLEME SINAVI) VE DÜŞÜN- DÜRDÜKLERİ

SBS iyi olarak sayılan okulların az ve o okullarda olmak isteyenlerin çok sayıda olduğu durumlara çözüm olarak getirilmiş bir uygulama olduğu görülmektedir.

9 Haziran 2012’de yapılacak Seviye Belirleme Sınavı (SBS) binlerce genç ve aile için stres ve kaygı kaynağı olduğundan incelenmesi gerekmektedir.

Ülkemizde, yetkililer herkesin SBS ve benzeri sınavlara girme hakkının olduğunu söyler. Ancak, her öğrencinin eşit koşullarda yarıştığını söylemek mümkün değildir. Başka bir ifadeyle, SBS’na başvuranlar performansını dilediğince sergileyebilir. Devletin düzenlediği sınavı, burada eğitsel eşitliğin, eğitimde olanak eşitliğinin bir göstergesi olarak kitlelere benimsetmeye çalışılmaktadır.

Ancak, daha sınava hazırlık süresinin başlangıcında, öğrencilerin eşit olanaklara sahip olduğu söylenemez. En başta, söylenmesi gereken gençler eğitim kalitesi bakımından eşit olmadıklarıdır. Yine, bu çocukların ebeveynlerinin bilgi, kültür, sosyo - ekonomik durumlarıdaki eşitsizlik SBS’ ye girecekler için önemli bir sorun olarak kabul edilmelidir.

Diğer taraftan, en başta eşitsiz koşullarda sınava girenler olmak üzere diğer öğrencilerde görülen duygusal ve sosyal boyutlardaki olumsuzluklar, oldukça düşündürücüdür. Çünkü genç, SBS’da zorlu hazırlık sürecinde,

sosyal ve duygusal gelişim adına çok şeyler kaybetmektedir.

Çocuk sosyal ve duygusal gelişim adına çok şeyler kaybettiğinin farkında değildir.

İletişim becerilerini geliştirememektedir.

Sosyal ilişkileri kurmada ve sürdürmede yetersizlik gösterebilmektedir.

Bencillikten kurtulamamaktadır.

Ben merkezlilikten kurtulamamaktadır.

Memleket sorunlarına duyarsızlık gösterebilmektedir.

Sorumluluk almada isteksizlik görülebilmektedir.

Olayları başkalarını gözünde görmede, değerlendirebilme gücünde zayıflık görülebilir.

Kişilerarası ilişkilerde yetkin olamama.

Bu liste çoğaltılabilir. Yitirdikleri göz önünde bulundularak SBS ve benzeri sınav sistemlerinin yeniden ele alınması gerekir. 07.06.2012 09:37

* * *

LYS VE TOPLUMSAL EŞİTSİZLİK

Günlük yaşamımızda en sık kullanılan sözcükler neler diye birisi sorsa, bunlar arasında sınav, SBS, ÖSS (yeni adıyla YGS; LYS) dersane yer alırlar. Her çocuk ve gencin 25-30 yaşlarına kadar olan güzel yılları, sınava bağlı kılınarak büyük oranda heba ediliyor.

Bu hafta sonu, 16.06.2012-17.06 2012 tarihlerinde milyonlarca öğrenci- veliyi ilgilendiren ve kaygı, stres kaynağı üniversiteye giriş sınavı (LYS) yapılacaktır.

Başarı ya da başarısızlığın birkaç saatlik bir sınav ile ölçülmesi ve sınav sonuçlarının yaşamsal varlık ve yokluk nedeni sayılması, acımasız ve adaletsiz olduğu kadar bilisellikten uzaktır. Bu adaletsiz ve eşitsiz sistemin gençlerimizi psiko-sosyal yönden hırpalanmasının önüne geçilmelidir.

Sınavdan sonra, kaybedenler ve kazananlar olacaktır. Her nedense, sınav sonrası kaybedenlerin akıbeti sorgulanmaz.

Adaletsizlik ve eşitsizlik üreten yeni adıyla LYS, kazananlar ve kaybedenler üretiliyor. Her türlü seviye belirleme sınavında olduğu gibi; LYS ayırıştırma mekanizmasının bir parçası niteliğindedir. İnsanları birbirine yabancılaştırmakta, hiyerarşik bir şekilde yeniden yapılandırmaktadır.

Bazıları adil ve eşitliğe vurgu yapan bir dünyanın hayallerini kurarken, "eşitsizlik" insanların içine her gün yeniden işleniyor. Yoksulluk, açlık, beceriksizlik ve tembel-

lik, kişilik ve zeka sorunlarına bağlanıyor. Ancak, toplumumuzda çalışkan ve zeki birçok insan son derece yoksul yaşam şartları sürüyor... Sınav düşünüş tarzımızı, mantığımızı aşındırıyor. Kazanan ve ya kaybeden tarafta da olsak da, sınavların eşitsiz yaşam koşulları üreten işlevlere sahip olduğunu unutmamalıyız.

Sorunun özü şu olmalıdır: kimsenin kaybetme hissine kapılmadığı bir dünya. Yarışmayı değil, işbirliğini ilke edinen bireylere sahip olmak gerekir.

Bu nedenle, toplumsal eşitsizlik ve adaletsizlik yaratan LYS ve benzeri sınavlara karşı mücadele etmeli, haksızlık yaratan bu tür araçların kaldırılması için dayanışma içinde olunmalıdır. 14.06.2012 11:25

* * *

DÜŞÜK YOĞUNLUKLU ÖĞRETMEN MOTİVAS- YONUN SORUMLULARI

Bugünlerde üzerinde durulması gereken konuların başında, öğretmen motivasyonu gelmektedir.

Öğretmenlerin düşük yoğunluklu, motivasyona sahip olması, öğretme-öğrenme sürecini, olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır. Buna bağlı olarak da öğrenci başarısızlığının temel nedenlerinden biride düşük öğretmen motivasyonudur. Motivasyon konusu üzerinde, ülkemizin eğitim sistemine, yön verenlerin yeterince durdukları söylenemez.

MEB'lığının eğitim uygulamaları, düzenlemeleri değil öğretmen motivasyonunu arttırmak, düşük oranda bir seyir izlediği bilinen gerçektir.

Öğretmenlerin bugüne kadar ve son işi bırakma eylemleri böyle bir yaklaşımın temel kanıtlarından biridir.

Daha geçen haftalar, öğretmenler Ankara'daki Necla Kızıldağ Lisesinde Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer'i protesto etti.

Öğretmenler, video konferans aracılığıyla Dinçer'in yaptığı hizmet içi eğitim konuşmasını dinlemediler. Salon dışına çıktılar.

Düşük yoğunluklu motivasyona sahip oldukları görülen

öğretmenlerin, motivasyonlarının arttırılması hükümetin tutumuna bağlıdır. Ancak, Dinçer'in bakanlığında öğretmenlerimizin motivasyonlarını arttırılması için küçük de olsa bir çaba göstermedikleri görülmektedir. Öğretmenlerin motivasyonunu arttırmak öğretmenlerin temel ve psikolojik gereksinmelerinin karşılanmasına bağlıdır. Oysa öğretmenler güven, istikrar, korunma, düzen, korku ve karmaşadan kurtulma gereksinmesi duyumsamaktadır. Öğretmenler, düşük maaşla güvenliğinin tehdit altında olduğunu düşünmeleri kaçınılmazdır.

Saygı duyulma gereksinmesinin karşılanması, her birey için olduğu gibi, eğitim emekçileri öğretmenler için de geçerlidir. Ancak; AKP hükümetinin ALO 147 hattı, mesleğinin uzmanı olarak kabul edilmesi gereken öğretmenleri, öğrencilerince şikayet etme hakkının tanınması, öğretmenlik mesleğine saygı gösterilmemesinin bir göstergesidir. Yine, MEB'nın OECD ülkeleri arasında, öğretmen maaşlarının ikinci sırada olduğu yönünde açıklama yapması öğretmenlerin gerçek gereksinmelerini göz önünde bulundurmamak demektir. Diğer taraftan, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın gerçeği yansıtmayan bir biçimde öğretmenler haftada 15 saat çalışıp 2 ay tatil yapıyor gibi açıklamaları öğretmenlerin saygı gereksinmesinin karşılanması şöyle dursun, onları küçük düşürücüdür.

Öğretmenlere potansiyellerini gerçekleştirme olanağı tanımak, öğretmenlerin en temel gereksinmelerindedir. Ancak, düşük ücret, hükümetçe öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması, yoğun ders yükü, toplum gerçekleriyle uyuşmayan hükümet politikaları, Bakan Dinçer'in öğretmenlik mesleğini algılayış ve yorumlama biçimi,

öğretmenlerin potansiyellerini gerçekleştirmelerini büyük ölçüde engellemektedir. 25.06.2012 13:51

* * *

5 YAŞINDA OKULA GÖNDERİLMEK..

5 Yaşında Okula Gönderilmenin Olumsuz Sonuçları

4+4+4 eğitim sistemiyle 66 aylık çocuklar ve velilerin talebi ve yeterlilikleri durumunda 60 aylık çocuklar, ilkokula başlayacaklar.

Başta söylenmesi gereken, 5 yaş çocuğunun bilişsel, fiziksel, sosyal ve psikolojik bakımdan okula başlaması bilimsel olarak mümkün görülmemektedir.

Bu dönemdeki çocuklar, 7 yaş sonrasına göre, daha benmerkezcidirler. Bu dönemde daha çok, bir şeyi başkasının bakış açısından görme ya da başkasının duygularını ve gereksinmelerini fark etme konusunda yetersizlik anlamına gelmektedir. Böylesi bir durum, öğretmenin sunacağı öğretme- öğrenme sürecini de olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır. Örneğin, öğrencileri işbirliği gerektiren grup etkinliklerine katmak oldukça güç olacaktır.

Yine, 60-66 ay çocuklar bu dönemde karakteristik sayma hataları yapabilirler. Saymayı başarabilseler bile, nicelik hakkında akıl yürütme ve niceliği anlama yetenekleri açısından sorunlu oldukları görülmektedir.

Diğer taraftan, 60-66 ay çocuklar hala bilişsel kıyaslama yapamazlar. Bu dönemdeki çocuklar, belirli bir zamanda bir durumun yalnızca bir yönünü ele alma yeteneğine sahiptirler. Bu dönemde, çocuklarda görülen bir diğer özellik, çocuklarda neden-sonuç ilişkisi kurmanın zor olduğu yönündedir.

Bilindiği gibi, iletişimde dinleme işlevi, son derece önem taşımaktadır. Ancak 60-66 ay yaştaki çocuklar karşısındaki kişiye dinleyip yönergeyi yerine getirmede zorlanabilir veya yönerge verildiğinde başka bir Őeyle ilgilenemirler.

5 yaşındaki ocuk, genelde başarılı kas kontrolüne karşın, kas hareketleri bazı inceliklerden yoksundur. Eğri çizgiler çizmekte güçlük eker, kalem kullanmayı bilmez, okuma mekanizmasına henüz hazır değildir.

Birinci sınıfta, 60-66-83 ay çocukları arasındaki farklılıklar nedeniyle ğretmen sağlıklı etkileşimler sağlamada yetersiz kalabilir. Bu durumda eleştirilecek noktalardan biridir.

Özellikle 60 ay çocuğu okula gönderilirse, bilişsel, duygusal sosyal ve fiziksel bakımdan henüz yeterli düzeyde olmamanın bir sonucu olarak yabancılaşmaya neden olabilir. Başka bir ifadeyle, ocuk anılan alanlarda yetersizliğinin bir sonucu olarak, öğretmenine, arkadaşlarına okula ve genel anlamda eğitime yabancılaşabilir (soğu-ma).

Yukarıda ocuğun erken okula gönderilmesinin sakınca-sına ve olası sonuçlarına yer verilmiştir.

Özellikle, 60 ay çocuğun okula göndermesini tercih eden velilerin bu kararını yeniden gözden geçirmesi dileğiyle.

06.07.2012 11:26

KPSS VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİTMEYEN ÇİLESİ

Çok farklı alanlarda memurları seçmeyi amaçlayan KPSS sınavında, esas ilginç olan öğretmen adaylarının durumudur. Öğretmen adaylarını seçmeye yönelik KPSS sınavlarının gerek içeriği gerekse sonuçları bakımından her zaman tartışılmalıdır. Dört yıl süreyle verilen meslek eğitimi hiçe sayılarak gençlerin geleceği içeriği tartışmalı birkaç saatlik sınava tabi tutulmaktadır. Sonuçları açısından bakıldığında, KPSS sınavının geçerliliğini sorgulamak da hemen hemen her yurttaşın ve yetkilinin temel sorumluluğu olmalıdır.

Her başarısızlık durumunda, öğretmen adayları çeşitli duygusal çöküntülere girmekte; bazen ölümle sonuçlanan intihar girişimleri yaşanmaktadır. Kaybeden öğrenciler ayrıca psikolojik sorunlarla karşılaşmaktadır. Örneğin, Bulunduğu toplumdaki kişi ve kişilere yoğunlaşmakta sorun yaşamaktadırlar. Ayrıca, duygu ve düşüncelerini kendi başına yönetmede güçlük çektikleri gibi bağımsız karar verebilme, kendine yetebilmede yetersizlik gösterebilmektedirler. Dahası, hayata bakış açısı ve amaçlarını belirlemede de güçlükler yaşayabilmekte; başka kişilerin ve dış koşulların etkisinden olumsuz yönde etkilenebilmektedirler.

Öğretmen adaylarının öğrencilik süreci de sorunsuz değildir: Derslere karşı ilgisizlik, öğretmenlik mesleğinin gereklerini içselleştirememesi, kendini KPSS sınavını geçmeye şartlandırma gibi sorunlarla yüzleşme, henüz

eğitim s¼recindeyken aday ¼đretmenin ¼đretmenlik ya-
şantısı olumsuz olarak etkilenmektedir.

Sınavda başarısız olan ¼đrencilerin devlete ve ailesine bireysel maliyetine baktığımızda da karamsarlığa d¼ř-
memek elde değil. 2007-2008 eğitim- ¼đretim yılında
yapılan bir araştırmanın sonuçları oldukça ilginçtir:
(C.Ergin EKİNCİ- T¼rkiye’de Y¼ksek¼đretimde ¼đrenci
Harcama ve Maliyetleri, Eğitim ve Bilim, Yıl: 2009, s:
128) Cumhuriyet, Hacettepe ve Erciyes ¼niversiteleri
Eğitim Fak¼ltelerinde yapılan araştırmada 4 yıllık eğitim
fak¼ltesi ¼đrencisinin ortalama olarak devlete maliyeti
16 Milyar 528 Milyon TL. ¼đrencinin kendi bireysel ma-
liyeti ise 15 Milyar 380 Milyon TL'dir. Kamu harcamaları
ve ¼đrencinin bireysel maliyetleri toplam 31 Milyar 908
Milyon TL.

Atama bekleyen ¼đretmen adaylarının sayısı da g¼z
¼n¼nde bulundurulduğunda durumun işler acısı oldu-
đunu g¼rmekteyiz. Bu g¼n itibari ile atama bekleyen
¼đretmen adayının yaklaşık 320.000 olarak kabul eder-
sek, bu ¼đrencilerin devlete maliyeti toplam 5 Trilyon
296 Milyar 400 Milyon TL'dir.

Bu olumsuzluklarda, eğitim tarihimizde yapılan hatalar
¼nemli bir alanı kapsamaktadır. Hataların en b¼y¼k payı
h¼k¼metlere ve Y¼K sistemine aittir. ¼zellikle, Refah
Yol h¼k¼meti d¼neminde mesleği ¼đretmenlik olmayan
¼niversite mezunları ¼đretmen olarak atanmıştır. Ayrıca,
zamanında fen-edebiyat fak¼ltesi mezunlarına ¼đret-
menlik hakkının tanınması, hem bu fak¼ltelerin hem de
eğitim fak¼ltelerinin kuruluş amaçlarına aykırı g¼r¼n-
mektedir. ¼¼nk¼ fen-edebiyat fak¼lteleri ęeřitli branş-

larda bilim adamı yetiştirirken eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirmektedir.

Diğer yandan, hükümetler ve YÖK, mevcut eğitim fakültelerindeki bölümleri güçlendirme yoluna gitmeyerek, birbirine yakın üniversitelerde aynı bölümleri açarak taleplerin artmasına yol açmaktadırlar. Böylece, arz ve talep dengesizliği doğmaktadır. Yani hükümetler fazla talep yaratırken YÖK de arzı yaratmaktadır. Ancak buna karşın hükümetler, yarattıkları talebi karşılama yoluna gitmemektedirler. Bütün bu olanlar çözümün nasıl sağlanacağı sorusunu gündeme getirmektedir. Bizce sorunun çözümü ülke gerçeklerine uygun insan gücü planlamasıyla olanaklıdır. 12.07.2012 18:25

* * *

LYS'DE SIFIR ÇEKEN ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

“Sıfır çeken öğrenciler” sayısına bakıldığında; 2010 yılında sıfır çeken aday sayısı 82175 iken, 2011 yılında 112018, 2012 yılında ise 189410 olduğu ve bu alanda son üç yılda her yıl %50'ye yakın artış olduğu gözleniyor. Böyle bir değerlendirmenin anlamı, sınava giren adayların %10'unun “sıfır” çekiyor olmasıdır.

Yapılan bir araştırmada, okullardaki başarısızlığın temel nedenleri arasında öğretmenlerin en çok üzerinde durdukları başlıklar şunlardır: okulların fiziksel olanaklarının yetersizliği, sınıflarda öğrenci mevcutlarının çokluğu, ezbere dayalı öğretim yapılması. Öğrencilerin en çok üzerinde durdukları üç neden ise şöyle: öğrencilerin derslere ilgisizliği, sınıf ortamının bozukluğu ve fiziksel yetersizlikler, öğrenci-öğretmen ilişkilerinin zayıflığı. Veliler ise üç önemli nedeni şöyle sıralamaktadır: Altyapı yetersizliği, öğrencilerin -öğretmenlerin- velilerin ilgisizliği, sınıfların kalabalık olması.

Öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin bu görüşlerine ek olarak, devletin bütçeden eğitime ayırdığı payın düşüklüğünü de hesaba katmak gerekir.

Devletin, Milli Eğitim Bakanlığına ayırdığı pay 11.2'dir. (2012 için)

LYS 2012'de “0” çeken öğrencilerin giderek artması ve yine ülkemizin geleceğini karartmaya yönelik olduğunu söylemek, konuyu abartmak anlamına gelmez.

2011'de yapılan ortalama soru sayısı 15.12 iken 2012'de yapılan ortalama soru sayısı 13.7; geometriden 8.53'den 6.73'e; kimyadan 11.44'den 9.87'ye; coğrafya 1'de 9.5'den 7.61'e; tarihten 17.81'den 13.13'e, coğrafya 2'de 6.62'den 6.33'e; felsefe 10.08'den 6.86'ya düşmüştür.

Bütün bu olumsuzlular, bizi çözümün ne olacağına götürmektedir. Kuşkusuz, eğitim alanındaki bilimsel çalışmaların temel amacı, eğitimde başarıyı artırmaya ve dolayısıyla başarısızlığı önlemeye yöneliktir. Bu nedenle, başarısızlığın artmasında eğitim bilimleri alanında yapılan çalışmalardan yeterince yararlanmadığı söylenebilir.

Ayrıca birkaç saatte öğrenci başarısının değerlendirilmeye tabi tutulması da tartışılabilir. Bu nedenle, öğrencinin sınıf etkinlikleri de göz önünde tutulmalıdır. Öğrencinin öğretme-öğrenme sürecine her katkısı değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. Diğer taraftan, öğretmen uygun ve sağlıklı öğretim ilke yöntemleri kullanarak başarıyı arttırabilir.

Yine, okulda öğrencinin başarısında ailelere ve devlete büyük yükümlülükler düşmektedir.

Aile uygun beslenme koşulları ve çalışma koşulları yaratmalıdır. Paylaşma işbirliği ve paylaşmanın egemen olduğu bir iklim yaramalıdır aile.

Diğer taraftan, devlet gelir artışına gitmeli ve bütçeden eğitime ayrılan payı arttırmalıdır. Yine merkez ve taşra teşkilatına atamalarda yeterlik göz önünde bulundurulmalıdır. Diğer bir önemli husus öğretmen yetiştirme politikasının gözden geçirilmesidir. 22.08.2012 12:07

RESİM, MÜZİK VE BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARI

Öğretim elemanı olarak görev yaptığım süre içerisinde, bundan 22 yıl önce resim bölümünde görev yapan mesai arkadaşlarım olmuştu. Her zaman sanatçıların toplumun bir adım önünde olduklarını, bunu da öğrencilere yansıttığını düşünmüşümdür. Ancak, gelin görün ki resim iş, müzik ve beden eğitimi öğrencilerine yeterince önem verilmez. Hatta, okullarımızda okutulan resim müzik ve beden eğitimi derslerine ıvır kıvır dersler diyen Milli Eğitim bakanlarımız çıkmıştır, eğitim tarihimizde.

Anılan bu bölüm mezunlarının, çocukların özellikle duygusal, sosyal gelişimlerine katkıları göz önünde bulundurulurken, yetkililerin bu bölümden mezun olan öğrencilere ve derslere gerekli önemi vermeleri bir yükümlülük olarak kabul edilmelidir.

Öğrenciliklerinde, bu öğretmen adaylarımızın duygusal zeka açısından önem taşıyan iyimser bir bakış açısı kazandıkları, olumlu duygular besledikleri, kendini değerli buldukları, özgürlük ve özerklik duygusu kazandıkları, yüksek enerji yaydıkları, değişime istek duydukları gözlemlerim arasındadır. Beden eğitimi öğretmen adaylarının ise öğrencilik yıllarında, daha kolayca sosyalleştikleri, kararlılık sergiledikleri işbirliğine ve takım ruhuna yatkın oldukları izlenimlerim arasındadır.

Resim, müzik bölümünden mezun olan öğrencilerin öğrencilik yılları da ekonomik anlamda sıkıntılıdır. Zira öğretim için gerekli malzeme ve araçları kendileri temin etmek durumundaydı.

Diğer taraftan, bu öğretmen adaylarının KPSS' de (Kamu Personeli Seçme Sınavı) hak etmedikleri bir tutumla karşılaşmaktadırlar. Yıllarca resim yapan veya enstrüman çalan ve müsabakalara katılan sırasıyla resim, müzik, beden eğitimi öğretmen adaylarına kendi alanlarıyla doğrudan ilişkili olmayan matematik vb. sorular sorulmaktadır. Bu nedenden dolayı bekleyen çok sayıda öğretmen adayı vardır.

Aslında, bu öğretmen adaylarımızın öğrencilik yıllarında bağlı oldukları üniversiteleri çeşitli etkinliklerle temsil ederek, bu yükseköğretim kurumlarını tanıtma görevlerinde de bulunmuşlardır. Adeta üniversitelerin vitrininde yer almışlardır diyebiliriz. Yetiştirdiği zor koşullar ve işlevleri göz önünde bulundurulduğunda, pek de hak etmedikleri bir konumda olduklarını görüyoruz. Yıllarca atama bekleyen bu alan mensubu öğretmen adayı var.

Sadece sanat ve spor açısından bakıldığında, uğraştığı alan nedeniyle yukarıda anılan öğretmen adaylarının duygusal zekaları daha gelişmiş olmaları beklenir. Bunun okullarımızdaki resim müzik ve beden eğitimi derslerinin artırılmasıyla okullarımızdaki öğrencilere yansması mümkündür. Yeter ki bu adaylarımızın önündeki engeller kalsın.

Böyle bir sonuç okullarımızda okuyan öğrencilerimizin duygusal gelişimine katkısı olabileceği gibi bilişsel gelişimine de katkı sağlayacaktır. 30.08.2012 09:36

EĞİTİM İŞLEVİ İLKESİZ YÜRÜYOR

İlke bir etkinliği yürütürken izlenecek yol ve yollar anlamına gelmektedir. Eğitim alanında ilkelere uymama kaosu beraberinde getirmektedir.

Her alanda olduğu gibi, eğitim alanında uyulması gereken ilkeler vardır. Tabii bu ilkelere uyulup uyulmadığı izleyen satırlarda da görüldüğu gibi tartışma götürmektedir. İkelere uymamanın sonuçları toplumumuz için faturası ağır olmaktadır.

Türk Eğitim Sisteminde, eğitim genellik ve eşitlik ilkesinde, eğitimde hiçbir kişiye, aileye zümreye ve sınıfa imtiyaz tanınmaz denilmektedir. Ancak, uygulamada görüldüğu gibi okullar birinci ve ikinci sınıf olarak ikiye ayrılmaktadır. Genelde, paralı olan özel okullar nitelikli kabul edilip bu okullardan yoksul öğrenciler yararlanmamaktadır. Yoksul öğrenciler ikinci sınıf olarak kabul edilen kamu okullarına gönderilmek durumunda kalmaktadır.

Milli eğitim ilkelerinden biri de “Ferdin ve Toplumun Gereksinmeleri” göz önünde bulundurulmasıdır. Ancak, eğitim uygulamaları, piyasanın öngördüğu nitelikte, çocuklarımız yetiştirilmekte, bireyin kendini gerçekleştirmesine olanak tanınmadığı gibi toplumun genel gereksinimleri göz önünde bulundurulmamaktadır.

Fertlerin eğitimleri süresince ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda yetiştirilir ilkesi önem taşımaktadır. Ancak, görev yaptığım üniversitelerde sorduğum soru üzerine,

yaklaşık öğrencilerin üçte birinin ancak kendi isteğiyle okuduğu bölümü seçtiğini belirtmiştir. Geriye kalanın kendi ilgi alanının dışında olduğu ve istekleri dışında tercihte bulunduğunu belirtmiştir.

Demokrasi eğitimi, Milli Eğitim Temel ilkelerinden biridir. Ancak demokrasi yaşanarak öğrenilir. Okullarda öğrencilerin demokrasiyi öğrenecek iklim yaratılmış değildir. Halen, okullarımızda şiddete maruz kalan öğrencilerimiz var. Ayrıca, demokrasi eğitimi açısından önem taşıyan öğretim ilke ve yöntemlerine yeterince yer verildiği söylenemez. Yine, öğrenciler kendilerini ilgilendiren kararlara tam olarak katılmıyorlar.

Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği, laiklik eğitim sistemimizin vazgeçilmez ilkelerinden biridir. Ancak, müfredat programlarında sapma görülmektedir. Diğer taraftan Atatürkçülüğün temel taşı olan laiklikten ödünler verilmektedir.

Bilimsellik, Milli Eğitimin Temel ilkelerinden biridir. Ancak, 60-66 aylık çocuklar okullara gönderilmesi yeni yasa ile öngörülmektedir. Henüz, psiko-motor gelişimini tam tamamlamamış çocukları okula göndermek bilimsellikle örtüşmemektedir. Yine, yeni yasa ile mesleğe yönelme yaşı 10-11 yaştır. Ancak gerçekte mesleğe yönelme yaşı 16-18 yaş olduğunu göstermektedir. Bu anlayışta bilimsel değildir.

Planlılık eğitimimizin temel ilkelerinden biridir. Ancak bu alanda da ilkeye uymama görülmektedir. En çarpıcı örnek atama bekleyen öğretmen adaylarının durumu bir plansızlık ürünü olarak kabul edilebilir.

Yıllardır süzülerek gelen ilkesizlik ve kabul edilen 4+4+4 eğitim yasası tam olarak kaosa yol açmaktadır. Herkes şikayetçi. Öğretmen, veli, okul yöneticisi. Hatta ilkesizlikte büyük bir payı olan bakan bile. Yani herkes mutsuz. Böyle bir durumun öğretme-öğrenme durumuna yansımaları kaçınılmaz görünüyor. Olan öğrencilerimize olacak. 07.09.2012 10:21

* * *

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER'İN YÖNETİM ANLAYIŞI

Bakan Ömer Dinçer'in, kararlarıyla milli eğitime yön verdiği ve toplumu etkilediği gerekçesiyle, yönetim anlayışının incelenmesi son derece önem taşımaktadır. Çünkü Dinçer'in yönetim anlayışı, milyonlarca öğrenci, veli, öğretmen ve okul yöneticilerini etkilemektedir. Yine, Bakan'ın yönetim anlayışının incelenmesi, bundan sonraki eğitim uygulamalarına kaynaklık edebilir. Bu nedenle, izleyen satırlarda, Bakan Dinçer'in yönetim anlayışı, Mc Gregor'un "X" ve "Y" kuramı çerçevesinde, yaptığı uygulamalarla birlikte ele alınıp bir senteze gidilmektedir.

Mc Gregor, insanın doğasına ilişkin iki görüş ileri sürmektedir. Birincisi "X" kuramı, olarak adlandırılmaktadır. Mc Gregor'un geleneksel yönetim ve denetim anlayışının (X kuramı) temel sayıltıları şunlardır:

1-Normal olarak insanlar işi sevmez ve elinden geldiği kadar işten kaçar.

2-İnsanın bu, "iş sevmeme özelliği" nedeniyle, insanların çoğu örgütsel amaçların elde edilmesinde yeterli çabayı göstermeleri için zorlanmalı, denetlenmeli, yönetilmeli ve ceza ile korkutulmalıdır.

3-Normal bir insan yönetilmeyi yeğler. Sorumluktan kaçmak ister.

"Y" Kuramının temel sayıltıları ise şunlardır:

1-Dışarıdan denetim ve ceza ile korkutma, örgütsel amaçlara yöneltecek tek yol değildir. İnsanlar, bağlanmış olduğu amaçlara hizmet ederken, kendi kendini denetim yollarını kullanırlar.

2-Uygun koşullar altında sıradan bir kişi, sorumluluğu sade kabul etmeyi değil, fakat aramayı öğrenir.

3-Örgütsel sorunların çözümünde görelili olarak yüksek derecede, imge, ustalılık ve yaratıcılık vardır.

Bütün bunlardan çıkan sonuç, "X" kuramı, yetki kullanma ile yönetme ve denetlemedir. "Y" kuramının temelili ise iş görenlerin, kendilerini örgütün hedeflerine adama yoluyla, özel amaçlarını daha fazla gerçekleştirebilecekleri bir ortam yaratılması gerektiğidir.

Öğretmen açısından bakıldığında, "Y" kuramına göre yönetilmek en uygun yöntemdir. Çünkü "Y" kuramında da belirtildiği gibi öğretmenler kendi kendilerini yönetecek ve denetleyecek eğitim düzeyine sahiptirler. Yine, eğitimsel sorunların çözümüne katkı sağlayacak eğitim düzeyine sahiptirler. Diğer taraftan, sorumluluk almayı kabul edecek kadar formasyona sahiptirler.

Bütün bunlarla birlikte Bakan'ın, bu iki kuramdan hangisine daha yakın olduğu merak konusudur.

Diğer'in uygulamalarına bakıldığında, bu kuramlardan, "X" kuramına daha yakın olduğu görülmektedir. Örneğin, Alo! 147 telefon hattı devreye sokularak, öğrencilere şikâyet hakkının tanınması, aslında mesleğinin

uzmanı olan öğretmenleri denetim altında tutmak anlamına gelmektedir. Yine, 4+4+4 eğitim yasası ile ilgili olarak, hiç bir aşamada öğretmenlerin görüşleri alınmayarak, "X" kuramında belirtildiği gibi, onların doğrudan yönetilmesi ve denetlenmesine dolaylı olarak vurgu yapılmaktadır.

Diğer taraftan, gerçek olmadığı halde, Bakan tarafından, öğretmenlerin az çalışıp, çok maaş aldıkları şeklinde lanse edilmesi, dolaylı olarak "X" kuramının temel sayıltılarına gönderme yapılmaktadır. Benzer şekilde, özür grubunda bekleyen öğretmenlerin sorunlarına çözüm getirmeme eğilimi, onların, okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi doğrultusunda bireysel amaçların önemini kabul etmemek anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak, Bakan Dinçer, 1900'lerin bir yönetim anlayışını benimsemektedir. Bu anlayış da "X" kuramının temel sayıltılarında gizlidir. 23.09.2012 22:52

* * *

OKULLARDA REHBER ÖĞRETMENLERİN SORUNLARI

Günümüzde rehberlik ve psikolojik hizmetleri, modern eğitimin çok önemli bir parçası haline gelmiştir. Rehberliğin bireyde gerçekleştirmeye çalıştığı birçok amaçları vardır. Bunlar arasında, bireyin kendini tanınması, gizil güçlerini geliştirmesi ve çevresine uyum sağlanması sayılabilir.

Çağdaş eğitimde, ayrı olarak düşünülmeıen rehberliğin önemi tartışılmaz. Çünkü bireylerin kendi gelişmelerinin ve gereksinmelerine uygun durumları ve olanakları tanınmaları zorlaşmıştır. Bireylerin kendilerine en uygun durumları ve olanakları tanınmaları zorlaşmıştır. Bireylerin kendilerine en uygun iş ve ya mesleği seçmeleri önemli ölçüde zorlaşmıştır. Öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine en uygun bir öğrenimi yaparken kendilerine uygun ders, kurs, bölüm programı, eğitici çalışma ve bir üst okul seçimleri zorlaşmıştır. Yine, yetişkin ve genç kuşak arasında ciddi uyumsuzluklar, toplumumuzda ve eğitimimizde kişilerarası ilişkileri sevgi, saygı ve güvene yönelik ilke ve anlayışlara göre düzenlenmesinin kaçınılmaz olduğunu göstermektedir. Bu ve benzeri durumlardan dolayı, eğitim uygulamalarından olduğu gibi rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri Türk Milli Eğitiminin içinde ayrı bir yeri ve önemi vardır.

Ancak uygulamada okullarda rehber öğretmenlere yeterince önem gösterilmemektedir. Rehber öğretmenlerin

birçok sorunu bulunmaktadır. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Okul yöneticilerinin destekleri yetersizdir.
- Rehber öğretmenleri diğer öğretmenler tarafından neden derse girmiyorlar diye eleştirilmektedir.
- Psikoloji ve sosyoloji alanlarında rehber öğretmenlerin yerine atama yapılmaktadır.
- Bazı okullarda, rehber öğretmenlerin hizmet verecek ofisleri bulunmamaktadır.
- Diğer öğretmenler tarafından rehberlik hizmetleri önemsenebilmektedir.
- Rehber öğretmenler birden fazla okulda görevlendirilebilmektedir.
- Rehberlik gerekli araç gereçler, okullarda eksik olabilmektedir.
- Genelde sorunlu öğrenciler rehber öğretmenlere yönlendirildiği için normal öğrenciler damgalanmak korkusuyla rehberlik hizmetlerinden yararlanmamayı tercih edebilmektedir.
- Öğrenci mevcutları rehberlik hizmetleri için çok kalabalık ve rehber öğretmenlere işinin dışında idari işler verilebilmektedir. 24.12.2012 13:00

* * *

SOLUN EĞİTİM POLİTİKASI

Günümüz eğitimi özgürleştirici olmadığı için eleştirilmektedir. Çünkü eğitim otoriter düzenin işlemesine hizmet etmektedir. Eğitim, bireylerin zihinsel gelişimini sağlayacak aydınlanmalarına yardımcı olmalıdır. Ancak geliştirilecek tutum ve beceriler egemen sınıfın amaçlarını yerine getirecek şekilde düzenlendiğinden, eğitimden beklenen bu işlev yerine getirilememektedir.

Devlet okulu eğitimi ve sol eğitim neredeyse birbiriyle çelişen kavramlardır. Devlet okulları hakim toplumsal yapı tarafından desteklenir ve bunun karşılığında yapıyı desteklemek için çalışırlar. Ancak eğitimden istenen verim beklenecekse hükümetlerin kontrolü altına alınmalı, bilge kişilerin emri altında olmalıdır.

İnsan kişiliğinin oluşumunu ekonomiden bağımsız düşünemeyiz. Çünkü maddi koşullar, gelişimi ve bilinci doğrudan etkileyen koşullardır. Kuşkusuz, solun öngördüğü “dayanışmacı” insan tipi toplumcu bir ekonomi ile sağlanabilir.

Solun öngördüğü eğitim “dayanışmacı” bireyler ve toplumlar yetiştirilmesi kolay olmamaktadır. Her şeyden önce eğitim kurumu ve ilgililer, bencilliğin kök salmasına yol açan ve bencilliği yayan neoliberal ekonomiye karşı bütün alanlarda mücadeleyi kendine görev bilmelidir. Çünkü neoliberalizm tüm koşullarıyla demokrasinin bütün kalelerine saldırmaktadır. Solun eğitim anlayışı serbest piyasa köktencilik tehdidine karşı, eleştirel düşünceyi referans almaktadır.

Eğitim anlayışı en başta otoriter olmayan bireyleri yaratacak bir niteliğe sahip olmalıdır. Kuşkusuz böyle bir süreçte ailenin rolü nemslenmelidir. Ancak, otoriteyi benimsememiş bireylerin dayanışmacı kültüre katkıları olasıdır. Diğer yandan, tüm insanların okullarını özgürce kullanmalarına izin verilmeli. Ancak böylece adil bir toplum yaratabilir. Yine insanların muhakeme gclerini sürekli geliştirmeleri, hayatlarını nasıl düzenlemesi gerektiği konusunda katkı sağlayabilir.

Eğitim sürecinde insanın kendi inançları ve eylemlerini etkilemek için “Bireylere kendine sahip olma” niteliklerini kazandırmalıdır. Yine içselleştirilmiş otorite biçimleri “Kendi kendine sahip olmaya” engel olduğu için başta din eğitimi verilmemelidir. Dinsel, siyasal öğretilere bağlanmama özgürlüğü tanınmalıdır.

Eğitim zgr ortamda verilmelidir. Bunun diğer anlamı, çocuğu okula uydurmak değil, okulu çocuğa uydurmaktır. Öğrenciler istediği şeyleri yapmakta zgr olmalıdır.

Diğer taraftan solun öngördüğü eğitim, bireylere ilgi duymadığı şeyleri ğretmeme, yine sorumlu bir birey olmalarını sağlamak için “Kendi kararlarını kendilerinin vermelerine” izin verme gibi niteliklere sahiptir.

Solun ngrdğ eğitim politikalarından diğerleri arasında şunları göstermek olasıdır: Çevremizdeki dünyanın nasıl keşfedileceğine karar vermek; yaşadığımız deneyimler üzerine düşünerek ve hayatımızın anlamını bulmak için “Aklımızı ve duygularımızı kontrol etmek”, bağımsız düşünebilmek için zgven sağlamak. Öğren-

me etkinlikleri, bireylerin kendilerini tanımlarına fırsat vermeli, öğretmen, öğrencilerin eşit haklara sahip olması, eğitimin yaşamla iç içe olması; topluluk kültürü ve bilincini oluşturabilmek için her öğrencinin kendisi olabilme hakkı tanınmalıdır. 14.02.2013 10:25

* * *

ÜCRETLİ ÖĞRETMELER VE OKULLARIMIZIN ETKİLİLİĞİ

Türk Eğitim Sen Türkiye’de 58 bin 479 ücretli öğretmen olduğunu açıkladı. 81 il valiliğinden Türkiye’deki ücretli öğretmen sayısına ilişkin bilgi isteyen ve 70’inden cevap alan Türk Eğitim Sen 58 bin 479 rakamına ulaştı. Eski Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer’in ücretli öğretmen sayısının 12 bine düştüğü yönündeki açıklamasının gerçeği yansıtmadığı ortaya çıktı.

Yine aynı sendikanın okullarımızda öğretmen gereksinmesinin 60 bin ücretli öğretmen ile giderilmeye çalışıldığını ifade etmektedir. Sendikanın ulaştığı verilere göre, ücretli öğretmenlerin 23 bin 366’sı eğitim fakültesi mezunu, 24 bin 97’si lisans mezunu, 11 bin 16’sı ise ön lisans mezunudur.

Bakanlığın doğru olmayan açıklaması bir yana; okulların amaçlarının gerçekleştirilmesi derecesi (etkililik) açısından düşünüldüğünde oldukça olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Başta okulların etkililiği öğretmenlerin okulun amaçlarını gerçekleştirmeye değer bulmalarına bağlıdır. Ancak; pedagojik formasyonu alıp almadığı belli olmayan 24 bin 97’si lisans mezunu, 11 bin 16’sı ön lisans mezunundan okulun amaçlarını gerçek anlamda değer bulmaları beklenemez. Böyle bir durumda, ücretli öğretmenlerin okulların etkililiğine daha az yoğunlukta katkıda bulunmaları kaçınılmazdır.

Yine; okulda görev yapan öğretmenlerin, okulun ona sağladığı olanakların düşük olduğuna inanabilmektedir. Bu olumsuzluğun da okulun etkiliğini düşüren etkenler arasında olduğunu belirtmek gerekir.

Okulun etkiliği, yine onunla bağlantılı isteklilikle ilişkilidir. Bunun diğer anlamı, okulun amaçlarına katkıda bulunmaya isteklilik, ücretli öğretmenlerin amaç doğrultusunda gösterdikleri çabanın sonucunda elde ettikleri doyum, katlanılan özveriyi aşarsa, yine bu öğretmenlerimizin okulu amaçlarına katkıda bulunmaya isteklilik görülür ve örgütsel etkililik görülür. Ancak; okullarımızda ücret, özlük hakları konuları itibariyle yeterli sağlamadıkları görülmektedir. Bu durumda, ücretli öğretmenlerin istekliliğinin yeterli düzeyde olmaması, onların daha düşük yoğunlukta okulların etkiliğine katkı sunacağı anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak; ücretli öğretmenlik sisteminin okullarımızın etkililiğini sağlamada yeterli olmadığı söylenebilir. Bu nedenle, Bakanlık ücretli öğretmenliği yeniden gözden geçirmelidir. 28.02.2013 10:52

* * *

YÖNETİCİ ATAMA YÖNETMELİĞİNE BİR ELEŞTİRİ

Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği okul yöneticilerinin valiliklerce atanmasının önünü açıyor. Yönetmeliğe göre, okul müdürü veya yardımcı olarak başvuran adayların yazılı ve sözlü sınavda başarılı olmaları gerekecektir.

Yazılı sınavlar bakanlıkta, sözlü sınavlarsa başarılı il milli eğitim müdürlüklerinde oluşturulacak komisyonlarca oluşturulacak komisyonlarca yürütülecektir.

Türkiye’de var olan milli eğitim sisteminin örgüt yapısına uygunluğu bakımından bu yönetmeliğin birçok tartışılacak yönü bulunmaktadır.

Başta söylenmesi gereken sözlü sınavı konusunda oluşturulacak komisyonların pek objektif karar veremeyeceği yönündedir. Çünkü temelinde kendine benzemeyene yaşam hakkı tanımayan ayrımcılık milli eğitim örgütlerinde kol gezmektedir. Değişik ortamlarda, eğitim personeline ifade edilmesi böyle bir anlayışı pekiştirmektedir.

Diğer taraftan, okulun yeticileri valiliklerce atanmaktadır denmektedir. Bu durum çoğunluğu o yörenin yöneticilerine atanma fırsatı verilecektir anlamına gelmektedir. Ancak eğitim yönetiminde, okulun kadrosu ülkenin değişik yerlerinden seçilmesi, durumunda ulusal ve dış değerlere dönük bir çabanın olacağı belirtilmektedir.

Aksi halde, okul çevrenin etkilerine açık kalacak anlamına gelecektir.

Yine, okulu amaçları doğrultusunda yaşatacak okul müdürlerinin sosyal yetki ve teknik yetkilerle desteklenmesi gerekir.

Okul müdürü, bir ölçüde sosyal yetkiyi elde edebilir. Ancak, teknik yetki (Yönetim alanında bilgi) bir eğitim işidir. Bu nedenle, lisans ve lisansüstü "eğitim yönetimi" alanında eğitim verilmelidir. Okul yöneticileri kaynağı da bu mezunlardan seçilmelidir. Bu süreçte, okul personelinin yöneticilerini demokratik oyla seçmeleri de eklenebilir. Çünkü okul yöneticisi bu yolla gerekli olan sosyal yetkiyi artıracaktır. 07.03.2013 11:03

* * *

ÖĞRETMENLERE MOBBİNG (PSİKOLOJİK ŞİDDET)

Gün geçmiyor ki öğretmenlere gerek yöneticiler tarafından gerekse yine öğretmenlerin kendi meslektaşları arasında mobbingle karşılaştığına ilişkin söylem ve haberlerle karşılaşılmasın. Yine, bugünlerde medyaya yansıdığı kadarıyla, Bakırköy'deki bir lisede edebiyat öğretmenine mobbing uyguladığı gerekçesiyle yargılanan ve beraat eden 4 kişi hakkındaki gerekçeli kararda, hüküm kurulurken sanıkların savunmalarına itibar edildiği belirtildi. Sanıkların davacıyı iş yerinden uzaklaştırmak için özel gayret ve çalışma içinde bulduklarına dair delil bulunmadığı ifade edildi.

Mobbing (psikolojik şiddet) hedef alınan bir veya daha fazla kişiye karşı, uzun süreli ve sistematik düşmanca davranışları içerir.

Mobbing süresince görülen davranışlar, tek tek ele alındığında, bazıları tamamen negatif olarak görülmesine rağmen, bazıları ise, sadece normal etkileşim davranışları olarak değerlendirilebilir. Hatta bu davranışlar, bir kez için hoş görülebilir; ya da davranışı yapanın o gün kötü gününde olduğu düşünülebilir. Ancak davranışlar, sistematik olarak uzun bir süre içinde tekrarlanırsa anlamları değişir; tehlikeli bir silaha dönüşerek örnek bir mobbing eyleminin ortaya çıkışını tetikler ve kasıtlı bir şiddete dönüşür.

Okulun amaç/amaçların gerçekleştirmesi bir ölçüde öğretmenlerin istekli olmalarına bağlıdır. Ancak

mobbinge karşılaşan bir öğretmenin istekli olması beklenemez. Böyle bir durumda okulun amaçları etkili bir biçimde gerçekleştirilemeyecektir. Okulda beklenen etkililiği engel olan mobbingi içeren davranışlar özellikle şu alanlarda kendini göstermektedir.

Kişiye rgtsel tedbirle saldırı,

Kişiye sosyal ilişkileri bakımından saldırı,

Kişinin tutumuna saldırı, özel saldırı, dedikodudur.

Öğretmenlerin kendini güven ortamında hissetmeleri, okulun amaç/amaçlarının gerçekleştirilmesinde önemli bir etkidir. Bu nedenle, okulun etkin etkili ve verimli olması bekleniyorsa mobbinge başvurulmayan ve önlemler alınması doğrultusunda bir örgütsel iklimin sağlanması gerekir. Burada da en büyük görev yöneticilere düşmektedir.

19.03.2013 10:57

* * *

TELEVİZYONUN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ OLUMSUZ ETKİLERİ

Kuşkusuz modern çağın en önemli araçlarından biridir, televizyon. Geleceğimizi çocuklarımıza emanet edeceğiz. Bu açıdan bakıldığında, çocuklarımızı bilinçlendirmemiz gerekiyor.

1960'larda ve 1970'lerde televizyonun çocuklar üzerindeki etkileri konusunda bilimsel araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın büyük çoğunluğu televizyonun şiddet etkileri başlığında toplanmıştır. 1971'lerde çocukların saldırgan modelleri taklit ettikleri görülmüştür.

Bizim çocukluk yıllarımızda, aile ve sosyal ilişkilere model olabilecek "Küçük Ev" dizisi vardı. Yine, bugün çoğumuzun kullandığı cep telefonu, bilgisayar ve mekanik kapılara esin kaynağı olan "uzay yolu" gibi bilim kurgu filmler izleniyordu. Ancak, günümüzde değil yaratıcılıklarını vb. geliştirmek çocuklara biyolojik sosyal duygusal gelişimine zararı olacak filmler ve reklamlar izletilmektedir. Üstelik çocuk programlarını pedagojik açıdan uygun olmadığı bilinçli velilerce ifade edilmektedir.

Televizyon, baştaki olumsuzluklarından biri, kültürel değerleri yok ederek toplumsal çözülmeye yol açabilmektedir.

Yine, değişik reklam ve filmler çocukların sağlığına zararlı olabilmektedir. TV şiddet, saldırganlık ve suç için

bir kaynak olabilmektedir. Aynı zamanda yaratıcılığına ket vurabilmektedir. Diğer olumsuzluklar şunlardır: Akademik başarıda düşüklük, kültürüne soğuma, sosyal ilişkilerde zayıflık, toplumun değerlerini kavramada azalıştır.

Televizyonun zararlı etkilerine karşı, çocuğun yaşıyla orantılı olarak kota konulabilir. Çocuklar bilinçlendirilebilir. Belirlenen akıllı işaretlere göre çocuklar yönlendirilebilir. Pedagog, psikoloğun uzmanlık bilgisinden yararlanılabilir. 29.03.2013 12:06

* * *

OKULLARDA SERBEST KIYAFET UYGULAMASI VE PSİKOLOJİK SONUÇLARI

Okullarda Serbest Kıyafet Uygulaması ve Psikolojik Sonuçları

(Aidiyet-Kimlik duygusu çerçevesinde)

Okullarda öğrencilere serbest uygulamaları sürerken; A&G araştırma şirketinin yaptığı araştırma, velilerin ve öğretmenlerin büyük kısmının, öğrencilerin okula serbest kıyafetle gitmesine karşı olduğunu ortaya koydu.

Araştırmada serbest kıyafet konusunda serbest uygulamaların velilerin başlıca çekinceleri bulunuyor. Bunlardan önemlisi; velilerin en çok kaygı duyduğu konular; öğrencilerin kıyafet ve marka yarışına girmesi ve ailele-

rin zor durumda kalması (yüzde 86.6), dar gelirli ailelerin çocuklarının psikolojilerinin kötü yönde etkilenmesi (yüzde 82.4)'dür.

Kuşkusuz, yukarıda anılan değişkenlerin hepsi önemli. Ancak, konumuz açısından en çok önemli olan değişkenlerden kıyafet ve marka yarışına gidilmesidir. Çocukların kıyafet açısından eşit olanaklara sahip olamaması diğer arkadaşları tarafından kabul edilmemeyi beraberinde getirecektir. Gerçekten de Haluk Yavuzer (2001: 96-İstanbul: Remzi Kitapevi-Okul Çağı Çocuğu) "Giyim görünümündeki farklılığın diğer arkadaşlarınca ret edilme riskini arttırdığını" belirtmektedir. Reddedilme aidiyet duygusunu etkileyen etkenlerden biridir.

Aidiyet duygusu (kimlik) öğrencilerin okulda, arkadaşlarıyla bir onların içinde, onlardan biri gibi hissedebilmek duygusudur.

Ancak, yukarıda anılan değişkenler, yürürlükteki uygulamanın devam etmesi durumunda, aidiyet duygusunun yokluğuna ve dolayısıyla çocuğun yabancılaşmasına neden olacaktır. Yani çocuk okulda psikolojik açıdan kaygılı, sinirli ve tedirgin, yakın çevresine düşmanca duygular içinde olma, karamsar olacaktır.

Bu durum kaygı verici bir durumdur. Akranlarla olumlu arkadaşlıklar kuruldukça önemli hale gelir. Çocuklar, yaşıt arkadaşlarından oluşan destekleyici bir gruba uyum sağlamak ve ait olmak ister. Bir akran grubuna uyum sağlamak çocuğun yüksek benlik saygısına ulaşmasında oldukça önemlidir. Bu nedenle, çocuğun aidi-

yet duygusunu geliştirmek için, kılık kıyafet yönetmeliğinin yeniden gözden geçirmek yararlı olacaktır.

Yine; okulun hedeflerine ve çocuklarımızın bilişsel, sosyal, duygusal ve devinişsel alanlarda gelişmesi, psikolojik açıdan sağlıklı olması ile mümkündür. Başka bir ifadeyle, genel anlamda ülkemizin çağdaş düzeye ulaşması, bir ölçüde çocuklarımızın psikolojik sağlığında önem taşıyan aidiyet duygusu büyük bir öneme sahiptir.
04.04.2013 10:51

* * *

ÖĞRETMENLERE YÖNELİK ÖĞRENCİLERİNCE UYGULANAN ŞİDDET VE ÖNLEME YÖNTEMLERİ

Öğretmenlere Yönelik (Öğrencilerce) Şiddetin Nedenleri ve Önleme Yöntemleri

İstanbul Gaziosmanpaşa'da bir grup öğretmen, geçtiğimiz günlerde bazı okullarda öğretmenlere yönelik yapılan şiddet olaylarını protesto etti. Eğitim-senin aralarında bulunduğu çeşitli sendikalar üye bir grup öğretmen, Gaziosmanpaşa meydanında bulunan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü önünde toplanıp sloganlar attı.

Bu konuda, öğretmenlerin duyarlılığına katılmamak elde değil. Yazar da bu duyarlılığı ortak olarak, bu haftaki makalesini, öğrencilerin, öğretmenlere yönelik uyguladığı şiddetin nedenleri ve önleme yollarına ayırmak istemektedir. Bu nedenle, izleyen satırlarda öğrencilerde görülen şiddetin nedenleri ve önleme yöntemlerine ayırmak istemektedir.

Geleneksel toplumlarda otoriteye inanma, bilinen bir gerçektir. Özellikle, eski bakanlardan Ömer Dinçer'in öğretmenlerin itibarsızlaşmasına yönelik söylem ve uygulamaları öğrenci şiddetini özendiren etkenlerden biri olarak değerlendirilebilir. Yine, öğrencilerin şiddete yönlendiren belli başlı etkenlerin olduğu literatürde görülmektedir.

Freud insanda saldırganlığın, ölüm içgüdüleri olarak adlandırdığı biyolojik bir temele dayandığını öne sürmüştür. Bununla birlikte, Freud, saldırganlık içtepileri-

nin ortaya konulmasına kültür ve toplumsallaşma yoluyla engellenebileceğine inanmıştır. (Morgan, 2005)

Sosyal psikologlar, saldırganlığın edinilmiş donanımcı görüş açısından ele alınışını ele alınışını genellikle benimsemektedirler. Birçoğu taklidin, örnek almanın saldırgan davranış üzerindeki etkisine ilişkin çalışmalar yapmıştır. Araştırmalar sonucunda, örnek almanın sosyal davranış üzerindeki etkilerine ilişkin sorular uyardırmaktadır. Yapılan bir araştırmada, çocukların 10 yıllık bir süre için televizyon izleme alışkanlıkları izlendi... 880'den fazla çocuk araştırıldı. Araştırmalar, her çocuğun seyretme seçimleri ile saldırganlıkları (okul arkadaşlarına oranla) hakkında bilgi topladılar. Önemli miktarda şiddet içeren programları tercih eden çocukların daha saldırgan oldukları görüldüğü belirtilmektedir. (Atkinson ve Diğerleri, 1999) Bu tür vb. nedenlerden kaynaklanan şiddetin önlenmesi uygun rol modellerine bağlıdır.

Saldırganlığı edinilmiş davranımcı yaklaşım içinde ele alan bir başka görüş de genellikle, engellenme - saldırganlık hipoteze göre, saldırgan hareketler engellemelere tepki olarak yapılmaktadır. Sosyo-ekonomik koşullar örnek verilebilir. (Cohen. 1952'den aktaran; Yörükoğlu. 2004) Yoksul aile çocukları, varlıklı okul arkadaşlarından kendilerini çok farklı bulduğunu; onların değer yargıları yabancı geldiğini, amaçlarının ise erişilmez görüldüğünü belirtmektedir. Yoksul aile çocukları, varlıklı okul arkadaşlarından kendilerini çok farklı bulurlar, onların değer yargıları yabancı gelir, amaçları ise erişilmez görünür. Okul başarısızlığı onları orta sınıfın değer yargılarına büsbütün uzaklaştırır. Yaşlılarıyla ancak spor ala-

nında ve kavgada başa çıkabilirler. Kabadaylıklar, otoriteye karşı gelmek üstünlüklerini kanıtlama çabasına girebilir. Örneğin, öğretmenlerle çatışır. Yine, her türlü suçlulukta aile içi sorunlar rol oynamaktadır. Kısıtlayan disiplin otorite yanlısı baskı ve sevgisizliğin çocukta otorite yanlısı kişilik alınmasına neden olmaktadır. (Gözütok: 2008)

Saldırıcılığı kısıtlanan çocuğun sınırlı, disiplinsiz olduğu, kırıcılığa yöneldiği görülüyor. O nedenle, çocuğun mutlaka saldırganlık dürtüsüne uygun bir boşalım kapısı olmalıdır. En güzeli, böyle çocukları, yaşına ve ilgisine göre, spor dallarından birine, yaratıcı etkinliklere vb. yönlendirilmelidir. En mantıklısı suçun ortaya çıkmasını engellemektir. Fakat bunun başarılması yoksulluk ve eğitim eksikliği gibi suça özendirici koşulların ortadan kaldırılmasını gerektirir ki, bu alanlardaki ilerleme ortadan kaldırılmasını gerektirir. Ana baba olma becerilerini geliştirmek için de girişimler gerçekleştirilebilir ve yerel örgütler, liseler ve üniversiteler bu amaç için gittikçe yoğun kurslar düzenlemelidir. (Gander ve Gardener: 2004) 12.04.2013 12:40

Yararlanılan kaynaklar:

Atkinson, Rita L ve Diğerleri. (1996) Psikolojiye Giriş

(Çeviren: Yavuz Alogan.) Ankara: Arkadaş Yayınları

Gözütok, F Dilek. (2008) Eğitim ve Şiddet. Ankara: Gazi Kitapevi.

Gander Maryj ve Harry W. Gardiner. (2004) Çocuk ve Ergen Gelişimi (Yayıma Hazırlayan: Bekir Onur.) Ankara: İmge Kitapevi.

Morgan, Clifford. (2005) Psikolojiye Giriş (Çeviren: Hüs-nü Arıcı ve Diğerleri.) Ankara: Meteksan
Yörükoğlu, Atalay. (2004) Gençlik Çağı. İstanbul: Özgür Yayınları

* * *

ÜLKEMİZDE OKUMA KÜLTÜRÜ, SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

Ülkemizde yetersiz okuma alışkanlığı ve sonuçları göz önünde bulundurulduğunda, sürekli gündemde tutulması gereken bir konu olmalıdır. Okuma açısından, dünyadaki yerimizle ilgili şu veriler oldukça çarpıcıdır: (Coşkun, 2011: 35)

-1970'li yıllardaki kitapevi sayısı 40.000 iken bu sayı 2009'da 25000'e düşmüş bulunmaktadır.-Ülkemizde ihtiyaç maddeleri sıralamasında kitap 235. sırada yer almaktadır. Yıllık kitap harcaması kişi başına 10 doların altında. Bu rakam gelişmiş ülkelerde ortalama 100 dolar düzeyindedir.

-Dünyada bir yılda basılan kitap sayısı (Ders Kitapları Hariç) Amerika 72000, Almanya 65000, İngiltere 72000, Fransa 39000, Brezilya 13000, Türkiye 6031'dir.

-Toplam nüfusu sadece 7 milyon olan Azerbaycan'da bir kitap ortalama 100.000 tirajla basılırken, Türkiye'de bu rakam 2000-3000 civarında basılmaktadır.

-Ülkemizde Dergi okuma oranı %22, Radyo dinleme oranı %24, Televizyon izleme oranı ise %95 düzeyindedir. Günlük gazete satışı ülkemizde yaklaşık 4.5 milyon, bu sayı Almanya'da 23 milyon civarındadır.

Yukarıda satırlarda sunulan veriler pek de iç açıcı olmayan olumsuzlukları içinde barındırmaktadır Bunlardan belli başlıları şunlardır:

-İletişim becerisinde yetersizlik, -
Problem çözme gücünde yetersizlik,
-Karar verme gücünde yetersizlik,
-Planlama yapmada yetersizlik,
-Yeni fikirler elde etme gücünde yetersizlik, -
Fikirlerini yayma gücünde yetersizlik, -Fikirlerine
yeni fikirler katma gücünde yetersizlik, -Duygusal
zekasına katkı sağlamada yetersizliktir.

Kitap okumayı engelleyen birçok neden bulunmaktadır. Özellikle, evlerde neredeyse her odada bir televizyon bulunmaktadır. Yine, televizyonun yanında bilgisayar ve internetin sağlıklı kullanılmaması okumanın önünde en önemli etken olarak yerini almaktadır.

Sosyal öğrenme eğitimde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle, anne- babalar evde iyi bir model olmaktadır. Ebeveynler kitap, dergi gazeteye okuma zamanı ayırmıyorsa, o aile ortamında okuma kültürünün gelişmesi olası değildir.

Diğer taraftan, küçük yaşlardan itibaren çocuk ve gençlerin okuma ve kitaplardan uzaklaşmamaları, tam tersi onlarda kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırmak için yayıncıların, yazarların ve çizerlerin kitap üretirken, ebeveynler ve öğretmenlerin onlar için kitap seçerken, önerirken de onların dünyaları ve onların düzeyleri konusunda bilgi sahibi olmaları gerekmektedir.

Çocuklar neden kitap okumalı? Biz neden okuyalım?

-Olay ve olguları daha çabuk kavraması için...

- Duygusal zekalarının yücelmesi, bilişsel zeka alanlarının zenginleşmesi için...
- Yaşama farklı bakış açısından bakabilmek için...
- Empati kurabilmek için...
- Kendi kararlarını verebilmek, sorunlarını çözmede söz sahibi olmak için...
- Yaşına uygun olgunlukta davranabilmek için... - İnsanlığa yön veren olay olguların adım adım bilimsel yasalarını bilmek için...
- Kendileri konusunda iç gözü kazanmak için... ...her insan, her yaşta kitap okumalıdır.

Okumayan bir insan kendini ve toplumu tanıyabilir mi?
Yaşam sorunları hakkında doğru bilgiye ulaşabilir mi?
Doğru olmayan davranışları, doğrudan ayırabilir mi?
Okumayan bireyler kendini gerçekleştirebilir mi? Okumayan bir toplum, çağdaş, uygar ve demokrat olabilir mi? 27.07.2013 14:00

* * *

AKRAN ZORBALIĞI

Çocuğun gelişmesinde aile ve okulun yeri ve önemi tartışılmaz. Özellikle okulun bu rolüyle birlikte, şiddet gibi bazı olumsuzluklara da kaynaklık etmektedir. Bunlardan akran zorbalığının çocuklar ve dolayısıyla toplum açısından sonuçlarına bakılınca ebeveyn ve öğretmenlerce sürekli ele alınması, tartışılması ve çözüm yollarının tartışılması gerekmektedir.

Akran zorbalığı, bazı öğrencilerin kendilerine kurban seçtikleri arkadaşlarına bilerek zarar vermek amacıyla yaptıkları bir saldırganlık türü olduğu eğitimle ilgili bilimsel eserlerde ifade edilmektedir. Saldırgan öğrencilere “Zorba”, şiddetle karşı karşıya kalan ise “Kurban” olarak adlandırılmaktadır.

Zorba öğrencilerin arkadaşlarına tekme ve tokat attıkları, onları ittikleri, çektikleri, sataştıkları, alay ettikleri, kızdırdıkları, tehdit ettikleri gözlemlendiği eğitim çevrelerinde ifade edilmektedir. Yazar da bu konuyla, ilgili bir deneyimini Yurt Gazetesi okurlarıyla paylaşmak istemektedir. Zorba öğrencilerden zorba birisinin bir diğer öğrencinin yüzünü yaraladığını ve bu yara izini uzun yıllar koruduğuna şahit olmuştur.

Akran zorbalığı, seçilen kurbanı bilinçli ve istemli olarak yapılan fiziksel, zihinsel, sosyal ya da psikolojik zarar verme amacı güden söz ve eylemlerdir. Bu nedenle, çocuk üzerindeki etkilerini bu alanlarda aramak gerekmektedir.

Arkadaşları üzerinde olumsuzluklara neden olan zorba çocukların, kurban ya da kurbanların acı çekmesinden haz duymaktadır. Ayrıca, yetişkinlerin çocuğun saldırgan davranışlarına izin vermesi, önlem almaması ve bu davranışları görmezden gelmesi saldırganlığı arttıran etkenlerdendir. Aynı zamanda, ailenin çocuğunu yetiştirirken güç kullanması da, akran zorbalığını yoğunlaştıran nedenlerdendir. Yine, okulda zayıf ve etkin olmayan yönetim ve denetim anlayışı da saldırganlıkta önemli bir rol oynamaktadır. Benlik saygısı normal ya da normalin üstünde; duygusal sorunları ön planda tutan; ya da sosyal becerilerde ve ilişki kurmada sorunlar kurmada sorunlar yaşayan çocukların saldırgan oldukları görülmektedir. Akran zorbalığı, sadece zorba çocuklara bağlı değildir. Aynı zamanda, şiddete maruz kalan öğrencilerin bazı nitelikleri de zorbalıkta önem taşımaktadır. Kendine güvensiz, pasif ve boyun eğici niteliklere sahip öğrenciler, zorbaların şiddetiyle karşı karşıya gelebilmektedir. Yine, utangaç ve içine kapanık, aşırı koruyucu ailelerin çocukları, özel eğitim öğrencileri ya da engelli öğrencilere zorba öğrenciler tarafından şiddet uygulanabilmektedir.

Uygarlaşmanın yollarından birisi, yarınları yetişkinleri olarak çocuklara şiddetin olmadığı bir dünya yaratmak ve onların saldırganlığına yol açan etkenlerin ortadan kaldırılmasına ve uygun stratejilerin uygulanmasına bağlıdır. Bu stratejiler şunlardır:

- Onaylanmayan şiddet içeren bir davranışı, sonuçlarını çocukla tartışmak gerekir.
- Çocuklar yaptığında, empati kurmasına yardımcı olunmalıdır.

-Saldırıcılığa eğilimi olan çocuğun anlaşmazlıkları fiziksel güç kullanılmadan, sözcüklerle ve etkili iletişimle çözebilmelerine yardımcı olunmalıdır.

-Çocuk öfkelerini kontrol ettiğinde, ödüllendirilmelidir.

-Olumlu beklentiler konulmalıdır.

-Ebeveyn aile içi anlaşmazlıkları çözmede demokratik tutum ve davranışları benimsemelidir.

Yarının yetişkinleri olarak çocuklar için, şiddeti özendirmeyen stratejileri uygulamak zorundayız. Çağdaş ve sağlıklı bir toplum olmak isteniyorsa, içinde şiddet içeren ve sonuçları son derece olumsuz olan akran zorbalığı konusunda bir bilinç sahip olmak her yurttaşın temel sorumluluğu olmalıdır. 08.08.2013 12:16

* * *

EĞİTİMDE ADALETSİZLİK

En son araştırmanın verilerine göre, Türk Eğitim Sen Türkiye’de 58000 479 ücretli öğretmen olduğunu açıkladı. 81 il valiliğinde Türkiye’deki ücretli öğretmen sayısına ilişkin bilgi isteyen ve 70’inden yanıt alan Türk Eğitim Sen 58 bin 479 rakamına ulaştı.

Yine, Hakkari Eğitim Sen Şubesi Başkanı Yusuf demir” köy okullarına atanan ücretli öğretmenler konusunda, ücretli çalışmaya mahkum edilen eğitim emekçilerinin başvurularının ardından listelerin emniyet birimlerince incelendikten sonra bir çoğunun elendiği iddiaları bizlere iletilmektedir” dedi. (2013- Odatv)

Ücretli öğretmenliğe ilişkin bu iki olayın oldukça eleştirilecek yanı var. Yusuf Demirin açıklamasını şöyle kritiğini yapabiliriz. Başta, böyle bir uygulama, ayrımcılığa dayanmaktadır. Devlet hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkının verilmesi bir insan hakkı olarak değerlendirilmektedir. Ancak yukarıda görüldüğü gibi, öğretmenler bu haktan yararlanamamaktadır. Bu ve benzer olayların çok yoğunluklu yaşanmasının sonucu anarşi ve toplumsal çözülmedir.

Anarşi ile kastedilen, toplumsal otorite, tahakküm erk hiyerarşi tüm biçimleriyle aşınmasıdır.

Toplumsal çözülme ile de kastedilen, kurumlar, toplumsal grup ve tabakalar arasındaki bağlantının zayıflamasıdır.

Diğer taraftan ücretli öğretmenliğin kendisi de tartışmalı bir konudur. Okulda görev yapan ücretli öğretmenler, okulun ona sağladığı olanakların düşük olduğuna inanabilmektedir. Kadrolu öğretmenlik ile kıyaslanan, ücretli öğretmenlik, okulun etkililiğini (okulun amaçlarının gerçekleştirilme düzeyi) düşüren etkenler arasında olduğunu belirtmek gerekir.

Okulun etkililiği, yine onunla bağlantılı isteklilikle ilişkilidir. Bunun diğer anlamı, okulun amaçlarına katkıda bulunmaya isteklilik, ücretli öğretmenlerin amaç doğrultusunda gösterdikleri çabanın sonucunda elde ettikleri doyum, katlanılan özveriyi aşarsa, yine bu öğretmenlerimizin okulun amaçlarına katkıda bulunmaya isteklilik görülür ve örgütsel etkililik görülür.

Ancak, okullarımızda ücretli öğretmenlerin ücret, özlük hakları konuları itibariyle yeterli ölçüde sağlanmadığı görülmektedir. Bu durumda, ücretli öğretmenlerin istekliliğinin yeterli düzeyde olmaması, onların daha düşük yoğunlukta okulların etkililiğine katkı sunacağı anlamına gelmektedir.

Bütün bu nedenlerle, bakanlık ücretli öğretmenlik sistemini gözden geçirmelidir.

30.09.2013 11:18

* * *

SAĞDUYU, EĞİTİM VE TOPLUM

Ünlü psikoloji kuramcısı, Alfred Adler, bireylerin “sağduyu” gibi bir gizil güce sahip olduğunu belirtmektedir. Sağduyu, kişinin kendisinin bireysel çıkarlarını diğer insanların ortak amaçlarına uygun düşen değer yargılarını geliştirmesi olarak ifade edilmektedir.

Sağduyunun toplumsal bütünleşme ile bağlantısı bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle, bütünleşme için sağduyu önemli bir koşuldur.

Sanayileşme olgusunun ülkemizde yaygınlaşması özellikle, bireysel çıkarların ön plana çıkmasına yol açmıştır. Yine küreselleşme insani değerlerin yok olmasına neden olmuştur.

Çözüm yollarından birisi, bireylerin amaçlarını gerçekleştirirken, diğer bireylere ve topluma zarar vermeyecek şekilde düzenlemesi gerekmektedir. Yine toplumun çıkarları referans alınmalıdır. Böyle bir anlayışın gelişmesinde şu iki öge önem taşımaktadır.

1-Biz duygusu

2-Toplumsal İlgi(insanları sevmek, onları algılayabilmek)

Özellikle bu öğelerden Toplumsal İlgiye değinmek istiyorum.

Sevgiden yoksun şiddet içeren ve post modern kültürün yansıması olan televole, paparazzi v.b programlar

çocuklarımızı ve gençlerimizi olumsuz etkilemektedir. Böyle bir olumsuzluğun giderilmesi büyük ölçüde anne - babanın sosyalleşmedeki gücünün artmasıyla ve bilinçlenmesi ile ilgilidir.

Anne - babanın eğitim düzeyi düşük olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, yoğunluklu olarak halk eğitim kurumlarından, ana-babanın eğitimine katkıda bulunarak onların bilinçlenmesine katkı sağlanabilir.

Sevgi tohumlarının yeşermesini sağlayacak kurumların başında aile gelmektedir.

Çocuğun sosyalleşmesinde tarım toplumunda başlı başına rol oynayan aile kurumu, bu rolünü günümüzde kitle iletişim araçlarıyla paylaşmak durumunda kalmıştır. Bu durum, özellikle televizyon izlenme oranının ortalama 5-8 saat arası olduğu ülkemizde istenen bir durum değildir. Çünkü çocuklar açısından nitelikli programlar sunulmamaktadır. Üniversitelere düşen görevlerin başında niteliksiz programların çocuk üzerindeki etkilerinin kamuoyu ile daha yoğun bir biçimde paylaşılmasıdır. Bu doğrultudaki bilinçlendirme çalışmalarına ağırlık verilmeye devam edilmelidir. 28.01.2014 18:06

* * *

ÇOCUK OYUNLARINA İLİŞKİN TUTUMLARIMIZ

Dünyayı anlamanın başka dilidir, çocuklar. Dünyaya anlam katma ve dönüştürmenin temelinde, yarının yetişkinleri olarak çocuklar vardır. Bu açıdan bakıldığında, çocukların bilişsel, sosyal, duygusal ve psikomotor gelişiminde, bugün en çocuklar etkilenmektedir.

Yapılan bir araştırmaya göre, ilköğretim çağındaki çocukların (7-14) televizyon izleme oranı 5.52 saat ile İç Anadolu bölgesi en çok orandadır. Yine, 2013 yılında yapılan araştırmada; 6-15 yaş grubu genel olmak üzere, çocukların internet kullanımı oranı %50.8, cep telefon kullanım oranı ise %24.3'dir.

Bizim gibi ülkelerde, çocuk teknoloji ilişkisi çocuk makine ilişkisine dönüşmüştür. Öznesi çocuk olmayan oyunların, Pazar kaygısıyla metalaşan oyunlar olduğu görülmektedir. Yalnızlaşan, içe dönük, ruhsal sorunlar yaşayarak toplumsal yapıya uzak çocuklar yerine, yaratıcı, girişimci toplumsal yapıya duyarlı çocuklar amacımız olmalıdır. Bu nedenle, çocuk-makine ilişkisinden çocuk -çocuk ilişkisine dönüşümü sağlanması temel dileğimiz olmalıdır.

Ebeveynler ve eğitimciler çocuğun olduğu her yerde, oyunun da olacağını kabul etmeleri gerekmektedir. Oyun bugün çocuğun yeteneklerini fark etme, yaratıcılığını ve hayal gücünü destekleme, çocuğu değerlendirme gibi alanlarda katkı sunmaktadır. Oyun, çocuğa bilişsel kazançlar getirdiği gibi, onun sosyalleşmesine, olumlu sosyal davranışlar geliştirmesine, empati becerisini art-

tırmasına, kendisini ve dünyayı tanıyıp sevmesine katkı sunmaktadır. Ancak; ülkemizde ve uygulamada bu önem yeterince bilinmemektedir. Ailelerin, eğitimcilerin ülke yönetiminde söz sahibi olanların tutumları, çocuk oyunlarının önemi ile paralel gitmekte midir?

Çoğunlukla aileler, çocuk gelişimi dendiğinde bilişsel gelişim anlaşılmaktadır. Bu nedenle, çocuk oyunlarına önem vermemektedirler. Başka bir ifadeyle, oyunun çocuğun sosyal, duygusal boyutuna anlam kattığını bilmeyen ailelerimiz var maalesef.

Diğer taraftan, MB'lüğünün oyuna ilişkin tutumları eleştirilebilir. Okullarımızda beden eğitimi öğretmenleri yeterli oranda değildir. Bir araştırmaya göre, beden öğretmenlerinin yetersizliği yüzünden, sınıf öğretmenleri, başka derslere yöneldiğini söylemiştir.

Genel anlamda devletin politikası da tartışılmalıdır. Gelişmiş ülkelerde kişi başına 2-5 metre kare çocuk oyun alanı düşmektedir. Ancak ülkemizde imar planlarında çocuk oyun alanları için yeterli yer bırakılmasına rağmen, uygulamada bu ilkeye uyulmamaktadır. Çünkü bu alanlar farklı amaçlar için kullanılmaktadır.

Çocuk oyunları için neler yapılabilir? Ailelerin çocuk oyunlarına karşı duyarlılığı artırılabilir. Yine, çocuk başına düşen alan, okul öncesi okullarda oyun köşelerinin sayısı artırılabilir.

Diğer taraftan, Çocuklar mevcut gelişimini etkileyecek etkinliklere katılımı teşvik edilmelidir. Beden eğitim ve oyun içeren dersler ve öğretmenleri artırılmalıdır. Yine,

ebeveynler, duyarlı ve destekleyici olmalıdır. Yetişkinler oyun açısından gelişim düzeyini bilmek durumundadırlar. 10.02.2014 13:56

* * *

BELLİ BAŞLI PSİKOLOJİK SAĞLIK ETKENLERİ

Erich Fromm'un "üretken yönelme" psikolojik sağlıkta önemli bir yeri vardır. Üretken yönelmenin üç boyutu vardır; çalışma, sevgi ve akıl. Üretken insanlar olumlu özgürlüğe ve kendi potansiyellerini gerçekleştirmeye yöneldikleri için tüm karakter tiplerinin en sağlıklısidir. İnsanın temel varoluşsal ikilemi olan, bireyselliğini ve kendini özgürlüğünü yitirmeden diğerleri ve dünyayla bir olma çelişkisini çözebilenin yegane yolu üretken etkinliktir. Çözüm üretici çalışma, sevgi ve düşün ile başarılabilir. (İnanç ve Yerlikaya, 2008)

Sağlıklı kimseler, işlerini, kendini yaratıcı bir biçimde ifade etmenin bir aracı olarak görürler. Üretken yönelimdeki kişiler, diğerlerini sömürmek, kendilerini pazarlamak, diğerlerinden uzaklaşmak ya da gereksiz maddi şeyleri toplamak ve biriktirmek için çalışmazlar. Ne tembeldir ne de kampulsif bir biçimde hareketlidirler, çalışmayı yaşamın gerekliliklerini üretmenin bir aracı olarak ele alırlar. (İnanç ve Yerlikaya, 2008)

Ruh sağlığı iyi olan bir kimse problemlerini gerçekçi bir gözle görüp, bunları toplumun isteklerini az çok göz önünde bulundurarak çözebilen kişidir. Böyle bir insan yaşamaktan ve çalışmaktan kıvanç duyar, geleceğe az çok umutla bakar. (Baymur, 1984)

Kendi iç dünyasında çatışmaları çözebilen kişi; sağlıklı kişidir. Ayrıca, sağlıklı kişi, sosyal entelektüel becerilerini geliştiren kişidir.

Sağlıklı kişide, ego gerçekçi düşünmeyi, akıl yürütmeyi, karar vermeyi, problem çözmeyi ve haz ertelemeyi içeren tarzlarına sahiptir. (İnanç ve Yerlikaya, 2008) Yine Karl Jospen ise sağlıklı kişinin yaşama anlamı katabilmenin yolu olarak, bir nedense ve bağlanmanın önemine vurgu yapmaktadır. Aynı zamanda Andre Gide kendilerini tek başına kalmış bulmaktan korkan insanların psikolojik sağlıkla ilgili problemleri olduklarını göstermektedir. (Geçtan, 1999)

Sağlıklı insan, potansiyelini ortaya çıkaran kişidir. Kendine özgü anlamlı bir yaşam sürdüren kişidir. (İnanç ve Yerlikaya, 2008) Yine sağlıklı insan, kendine güveni ve çevresine uymayı sağlayacak sosyal becerilere sahiptir.

Sağlıklı insan, başardıkları ve hayatı nasıl yaşadığında, bir doyum bütünlük duygusu içindedir. (Plotnik, 2007) Yine sağlıklı kişi sevgi dolu, anlamlı ilişkiler geliştiren kişidir.

Rogers, psikolojik olarak sağlıklı insan potansiyelini tam kullanan kişi olarak tanımlamış ve kendini tam olarak ortaya koyan insanın niteliklerini şöyle sıralamıştır: Rogers'a göre, potansiyelini tam olarak kullanan kişi, yeni deneyimlere açık olduğu için kalıp davranışlar sergilemek yerine yaşamın her anını değerlendirmeye çalışır... Yine bir diğer niteliği duygularına güvenmeleri ve içlerinden geldiği gibi davranma eğilimleri vardır. Böyle bir kişi, başkalarının düşünceleri ya da mantığı yerine kendi içinden geldiği gibi davranma yeteneğine sahiptir. Rogers, bu duruma örnek olarak ressam Greco'yu, ünlü Fizikçi Albert Einstein'i göstermiştir. Bununla birlikte Rogers'a göre kendi içinden geldiği gibi davranmak ve

kendine güvenmek yalnızca sanatçılar ve dahiler için geçerli bir durum değildir. Her birimiz hayatımızı kendi içsel değerlerimize göre yaşamış ve kendimizi benzersiz ve tatmin edici yollarla ifade etme potansiyeline sahibizdir. Potansiyelini tam olarak insanlar sosyal açıdan uyumlu olmakla birlikte toplumsal beklentilerce belirlenmiş rollere uymak konusunda diğer insanlara göre daha az isteklidirler. Bu yüzden de çevresindekilerin onaylanamayacağından korkarak yapmak istedikleri şeyleri yapmaktan vazgeçmezler. Meslek tercihi, yaşam biçimi gibi konularda önemli kararlar alırken kendi isteklerini, ilgilerini, ihtiyaçlarını ve değerlerini dikkate alırlar. (İnanç ve Yerlikaya, 2008)

Potansiyelini tam kullanan birey, ayrıca kendisinin beğenilmeye, hoşlanılmaya, değer bulur ve onlarla ilgilenme konusundaki potansiyeline güvenir, olumlu saygı ihtiyaçlarını, insanlarda başarılı ilişkiler kurarak karşılar.

Böylece, kendisi için olduğu kadar başkalarına da koşulsuz olumlu saygı gösterir. Sonuç olarak, böyle insanlar yaratıcı bir biçimde ve tam olarak yaşarlar. Hem olumlu hem de olumsuz duygularını diğer insanlara oranla çok daha gerçekçi bir şekilde daha derin ve yoğun yaşayarak daha zengin ve doyurucu deneyimlere sahip olurlar.

Deneyimlere spontan bir şekilde karşılık verir, mutluluğu karmaşık bir ütopya değil de zamanla değişen bir yolculuk gibi görürler. (İnanç ve Yerlikaya) Sağlıklı insan, daha amaca yönelik, sorumlu ve planlı hedeflerini geliştirmesi gerekir. Böylece güven duygusu gelişir. Ayrıca, sağlıklı insan, plan yapma, yeni şeyler başlatma konusunda isteklidir.

Sağlıklı insan, kendini derinlemesine tanıyan, sahip olduğu duyguları ve düşünceleri fark eder ve bunları ifade edebilen kişi demektir. Bunu gerçekleştiren kişinin dış dünya ile uzlaşması kolaylaşacaktır. Diğer yandan, iç dünyasını tanımaktan korkmayan insandır. (Dökmen, 2000)

Sağlıklı kişilik özelliklerinden biri de yaratıcı düşünme, esnek düşünebilme ve anlayışın yenilikler, fikirleri ile yeni veya alışılmamışın dışında çözümler üretecek şekilde yeniden organize edebilen bireydir. Sağlıklı insan, mantık yürütme(düşünme) kavramı oluşturmak, problem çözmek ve yaratıcı faaliyetlerde bulunmak için kullanılan zihinsel süreçlere sahiptir. (Politnik, 2007)

Sağlıklı insan, yaşadığı dünyada akıl, içgörü ve imgelem yoluyla sorunlarını çözebilen kişidir. Ayrıca kurduğu ilişkilerde boyun eğme ve güce dayalı ilişki değil; sevgiye dayalı ilişkiler kurar. (İnanç ve Yerlikaya, 2008)

Sağlıklı insanın bilinci donanmış kişidir. Bu durumdaki kişi her zaman, her koşulda etkili ve güçlü olacaktır. Anlamlı, güçlü ve coşkulu bir yaşam, ancak donanmış bir bilincin temelleri üstüne kurulur. (Cüceloğlu, 2002) Ayrıca, sağlıklı insan kendi görüşlerinde ısrar etmez. Bunun diğer anlamı, diğerini kendine benzetmeye çalışmaz. Sağlıklı birey yaşamlarının birbirlerinin olgularına önem vererek zenginleşmesine fırsat verir. Bunun diğer anlamı, birlikte olan bireyler kendi algılamasının dışına çıkıp, birbirinin gözüyle şekli görme ve bir diğerinin yaşamını zenginleştirmedir. (Cüceloğlu, 2002)

Sağlıklı birey, kendi ve diğerlerinin yeteneklerinin ve potansiyellerinin farkındadır. Bunu açığa çıkarmak için çaba harcar. Yine dik yürüten, güler yüzlü “Ben yapabilirim” diye düşünen ve risk alan, hatalarını, başarıya giden yolda başarmak olarak gören; geleceğe umut ve şevkle bakan kişidir. (Cüceloğlu, 2002)

Psikolojik olarak sağlıklı kişiler, insanları, olayları, fikirleri ve gelecekle ilgili durumları daha doğru ve net bir şekilde değerlendirebilirler. (Cüceloğlu, 2002)

Sağlıklı bireyler, davranışlarında daha içten ve doğaldırlar. Çünkü kendi güdülerini ve güçlerini, duygularını, yeteneklerini daha iyi algılamaya yakındırlar. (İnanç ve Yerlikaya, 2008)

Yine, sağlıklı insan dünyayla ve onun içindeki insanlarla ya da insanların duygusuyla, sürtüşme halinde değildir. (Dökmen, 2000)

Diğer yandan iç dünyasında neler olup bittiğini fark etmenin yollarını arar ve kendisiyle tanışmanın yollarını arar. Diğer yandan, bir gün öleceğini bilerek, mevcut günlerini daha iyi değerlendirmeye, hayatını zenginleştirmeye çaba gösterir. (Dökmen, 2002)

Sağlıklı insan özelliklerinin en önemlilerinden biri de inançları tutarlı ve gerçekçidir. (Geçtan, 2008)

Davranışçı psikolojiye göre, ruh sağlığı şu şekilde ifade edilmektedir: (Bakırcıoğlu, 2008:193) İyi ve mantıklı öğrenim yaşantılarıyla toplumun onaylayacağı davranışları

edinmiş olmaktadır. Kişi, çevre onu nasıl koşullandırıyor, öyle bir yaşam sürdürüyor.

Kendini benimseme, onaylama, kendine saygı duyma, değer verme, özsaygı, ruh sağlığının temelini oluşturmaktadır. Örneğin, depresyonun yaygın belirtilerinden biri özsaygının yitilmesi ve değersizlik duygularıdır. (Bakırcıoğlu, 2008:184)

Bireysel psikolojiye göre ruh sağlığı şu şekilde belirtilmektedir: (Bakırcıoğlu, 2008:193) Bireyin ulaşılabilir amaçlar belirleyip bunlara ulaşarak güçlü ve mutlu olmayı başarmasıdır. Birey, üstünlük çabasında ne denli başarılı olursa, o denli mutlu olmakta ve yaratıcı benliğinin gücü ile dost, yardımsever bir toplumsal varlık durumuna gelmektedir. Eksiklik karmaşası oluşturan birey ise, abartılı üstünlük çabalarına yönelmektedir. Bu da onun mutluluğu için ciddi bir engel oluşturmaktadır.

Çözümsel psikolojiye göre ruh sağlığı şu şekilde belirtilmektedir: (Bakırcıoğlu, 2008:193) Kişinin, ırksal bilinçdışı istek ve eğitimlerini, toplumsal gerçeklerin engellenememesi, basturmaya zorlamaması, kişiliğin dört temel işlevi olan düşünme, duygu, duyarlık ve sezgiyi uyumlu bir biçimde kullanabilmesi demektir. Başka bir deyişle bunun anlamı, ırksal bilinçdışı istekleriyle dış dünya gereksinmelerinin uzlaştırılmasıdır.

Psikanalize göre ruh sağlığı şu şekilde ifade edilmektedir: (Bakırcıoğlu, 2008:193) İçgüdüsel istekleri, toplumla çatışmaya düşmeden doyurabilmektedir. Bu ilkel benlik, benlik ve üst benlik arasında gereksinmelerin olumlu yollarla duyurulması konusunda bir anlaşmaya varılma-

sı demektir. Başka bir deyişle; aklın ilkelerini izleyerek, haz ilkesine göre yaşamaktan uzaklaşıp gerçeklik ilkesine göre yaşama yoluyla mutlu olmak ve mutlu etmektir. Ruh sağlıklı kişi, yeterince güçlü bir benlik geliştirmiştir. Bu kişinin üst benliği baskı konusunda aşırı direnmeyen bir esnekliğe sahiptir.

Erich Frommun kişilik kuramına göre ruh sağlığı şu şekilde belirtilmektedir: (Bakırcıoğlu, 2008:194) Toplumsal ve ekonomik güçlerin örgütlenmesi ile insanın, bu toplumun bir üyesi olarak, söz konusu güçlere egemen olması ve onlara köle olmaktan kurtulması sonucu, olumlu özgürlüğe ve tam anlamı ile gelişmiş bir benliğe kavuşmasıdır. İnsan, kendini mutsuzluğa sürükleyen etkenleri ancak, toplumda egemen olduğu; ekonomik örgütlenmesi insanın mutluluğunun amaçlarına uygun duruma getirdiği; toplumsal oluşumuna etkin olarak katıldığı zaman yenebilecektir. Beklenen bu sağlıklı kişilik, insan doğası toplum yapısına dinamik bir uyum sağladığında olacaktır. Bu da insancı toplumculuk anlayışını yaşatmak ve yaymak için çabalarını sürdüren özgürlükçü bir yaşama ancak, bu yolla kavuşabilecektir. Toplumsal ülkeler ve düşünceler, insancı ülkülerle ancak o zaman bağdaşacaktır.

Bakırcıoğlu (2008:194) Erikson'un toplumsal ruhsal gelişim kuramına göre ruh sağlığını şu şekilde belirtmektedir: Pek çok, görevi yerine getirebilen bir benlik geliştirme olmayı dile getiriyor. Bu benlik, dış dünyadan bilgileri belli bir düzene sokabilen, algıları değerlendirebilen, uyum sağlayıcı davranışlarını yönetebilen, geleceğe yönelik tasarımlar oluşturabilen bir yapıdadır. Bu nitelikte bir benlik geliştiren kişi, istediğini geliştirebiliyor, istedi-

ği gibi olabiliyor. Sonuçta da kendini iyi görüyor. Kişi bu benlik kimliğini, sorunlarla baş etmesini sağlayan yaşam deneyimleriyle kazanıyor. Sağlıklı bir toplumsal-ruhsal gelişimin güvencesi olan bu kimliğini sırasıyla; temel güven, girişim, çalışma ve yapıcılık, kimlik, yakınlaşma duygularını, üretkenliğin gelişimini ve benlik bütünlüğünün oluşumunu gerçekleştirerek elde ediyor. Bu gelişimle kişi, umut, istenç, amaç, yeterlik, bağlılık (sadakət), sevgi, bakım verme ve bilgelik erdemlerinin de sahibi oluyor.

Bütün insanlar, özellikle ebeveynleri gibi yaşamlarındaki önemli kişilerden saygı, kabul görme ve onlarla sıcak bir ilişki kurma gereksinmesi alıyor. Olumlu saygı gereksinmesi yaşam boyu devam eder. Ancak diğerleri ile belirli temaslardan bağımsızlaşarak ikincil, öğrenilmiş bir olumlu özsaygı gereksinmesinin oluşmasına da yol açabilir. Olumlu özsaygı gereksinmesini doyurmak için gösterilen çabalar, kendini gerçekleştirmenin en büyük engelidir. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:297)

Nurberg, kendini beğenmişlik, benmerkezcilik, başkalarının duygularına kayıtsızlık, kendi bedenini algılamada yetersizlik, kendisinin ve diğer varlıklarının sınırlarını belirleme güçlüğü, diğer varlıklarla sürekli bir bağ yaşayamama ve psikolojik dokunun olmayışı, psikolojik sağlığının olmadığına işaretler. (Geçtan, 1999:151)

Adler, sosyal ilginin kişinin psikolojik sağlığını değerlendirmeye yarayan bir ölçüt olduğunu belirtmiştir. Bu yüzden, sağlıklı bir kişilik gelişimi için gerekli olan süper ego veya kolektif bilinçdışı değil sosyal ilgidir. Adler'e göre "bireyin sosyal ilgisinin gelişme derecesi, ev-

rensel olarak geçerli olan insani değerlerin tek kriteridir. Bu nedenle, yaşamlarımız, ancak başkalarının yaşamlarına değer kattığımız ölçüde değerlidir. İyi uyum yapmış bir insan yaşamının ilk yıllarından itibaren bu kalıtsal potansiyeli geliştirmeyi öğrenecektir. Öte yandan, uyumsuz kişiliğe neden olan sosyal ilginin yadsınması olmaktadır. Normal ve sağlıklı kimseleri diğerleriyle içtenlikle ilgilenir ve onları önemserler. Bu kimselerin ilerleme hedefleri toplumsaldır ve diğer insanların refahını da içerir. Sosyal ilgisi gelişmiş sağlıklı kişiler bu dünyada bazı şeylerin yolunda gitmediğini bilmekle birlikte kendilerini, insan türünün gelişimine adanmışlardır. Kısacası diğer insanların, hatta henüz doğmamış olanların bile yaşamlarına katkıda bulunmadıkça kendi yaşamlarının bir anlamı olmadığını farkındadır.

Uyumsuz insanlar ise sosyal ilgiden yoksun olan kişilerdir. Benmerkezcidirler, kişisel üstünlük ya da diğer bir deyişle diğerleri karşısında üstünlük anlayışı içindedirler ve toplumsal hedefleri yoktur. Kişisel çıkarlarıyla ve kendileri için anlamı olan bir yaşam sürerler. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:145)

Adler, insanların diğerleriyle ilişki kurmak için doğuştan potansiyeli olduğunu savunmuştur ve bu algıya sosyal ilgi adını vermiştir. Doğal olarak Türkçeye tam olarak çevrilmesi mümkün olmamakla birlikte; toplumsal duygu, topluluk duygusu, dayanışma duygusu, insanlığın bir üyesi olduğunu söylemek mümkündür. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:43)

Adler'e göre insan olumlu sosyal dürtülerle motive olmaktadırlar. İnsanların bencil çıkarlarından (kişisel kazançlarından) toplum çıkarları uğruna vazgeçmelerine

yol açan sosyal bir içgüdü tarafından güdülendiklerini gözleyen Adler, bu durumu sosyal ilgi kavramıyla açıklamaktadır. Bu bakış açısına göre insanlar, toplumsal bir çıkar uğruna kendi gereksinmelerini ikinci plana atabilmektedir. Sosyal ilgi esas olarak bütünüyle birmiş gibi hissetmek sonsuza kadar süreceği düşünülen bir toplum biçimi için çaba göstermektedir. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:44)

Adler bireylerin aşağılık duygusuna (yetersizlik) sahip olduğunu ve sürekli üstünlük çabası içerisine girdiğini belirtmektedir. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:47)

Fromm'a göre insanın varoluşsal bir gereksinimi olan ilişki gereksinmesi ancak gerçek sevgi ya da olgunlaşmış sevginin gelişmesi ile doyurabilir. İnsanlarla gerçekten ilgilenmek, verici olmak onları gerçek istek ve duygularını engellemek, tüm insanlığa karşı sorumluluk duygusu geliştirmek olgunlaşmış sevginin temel bileşenlerindendir. Sevgi sevdiğimiz şeyin yaşaması ve gelişmesi için gösterdiğimiz aktif ilgidir. Annenin çocuğuna bakması, bir insanın sevdiği çiçekleri yaşatmaya çalışması gerçek sevginin ayrılmaz bir bileşeni olan "ilgidir". "Sorumluluk" ise diğer insanların açık ya da gizli olan gereksinmelerine verilen yanıttır. Sorumlu olmak demek sevdiğimiz kişi ya da şeyin gereksinmelerine yanıt vermeye istekli ve hazır olmak demektir. "Saygı" sevilen kişiyi olduğu gibi görüp kabul etmek onu değiştirmeye çalışmaktan kaçınmaktır. Saygı aynı zamanda diğer kişinin kendine özgü gelişimine duyulan anlamındadır. Bir insanı tanımadan onun ihtiyaçlarını bilmek, gereksinmelerini karşılamaya istekli olmak ve onu olduğu gibi görüp kabul etmek mümkün olmadığı için gerçek sevgi-

nin dördüncü bileşeni “bilgi”dir. Diğerlerini tanımak onları kendi bakış açılarıyla görüp anlamak anlamına gelmektedir. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:115)

Birey merkezli yaklaşım, tüm psikolojik sorunların gerçekleştirme eğiliminin engellenmesinden kaynaklandığını ileri sürmektedir. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:297)

Psikolojik sağlıkla ilgili, diğer bir terim psikolojik algıdır. Sağlıklı birey kendi gördüklerini tek gerçek olduğuna inanmaz. Böyle düşünme ortamı olumsuz etkileri kalıplaşmış, “inatçı”, “dediğim dedik”, “öztürdüğüm düdüğ” tavırlı birbirine “sevgisiz” kişiler ilişkilerinde karşısındakinin farklı algılamasına izin vermez. Böyle kimselerin inat etmeleri ve birbirlerinden dolayı, hem kendilerini ve birbirlerini dinlememelerinden dolayı, hem kendileri hem ilişkileri gelişmez. (Cüceloğlu, 2002:29)

Lecky, iyi bir ruh sağlığı için benlik tasarımı ile özellikle ideal benlik (bireyin ne olması, nasıl davranması gerektiğine ilişkin kendisine mal ettiği değer yargıları) ile gerçek yaşantıları arasında iyi bir ahenk ve tutarlılık önemine dikkati çekmiştir. Bir insan ne kadar benlik tasarımına uygun davranabilirse, kendini o kadar rahat hisseder, ideal benliğine ne kadar ters düşen yaşantılarının etkisinde kalırsa, o karda huzuru kaçır ve kaygılanır. Kendi değer yargıları ve ideallerine uygun davranmak istenen kendine olan saygısını, güvenini ve mutluluğunu artırır. Ruh sağlığı yerinde bir kimse kendi benlik tasarımına az çok uyarlı davranabilen kimsedir. (Baymur, 1994:266)

Sullivan değer verdiğimiz kişilerle yaşadığımız ilişkilere dikkat çekmiştir. Zayıf toplumsal ilişkiler güvensizlik duygusuna ve kaygıya neden olur. (Burger 2006:177)

Yetişkinlikte bir dereceye kadar narsis kalırız. Ancak, insanın temel amaçlarından biri de doğuştan gelen bu narsis eğiliminin üstesinden gelmek ve etkisini azaltmaktır. Bu gerçekteştirilmediğinde gerçekte sevginin yaşanması da mümkün olmayacaktır. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:116)

Bazı kalıtsal bozukluklar dışında (doğuştan geri zeklilik gibi) insanın doğası son derece esnek ve uyumsaldır. Kişilik temel olarak sosyal gçler tarafından şekillenmektedir... Kişiler arası ilişkiler gereksinimi güçlü bir gereksinimdir. İnsanın kişiler arası ilişkilerden uzun süre kendini uzak tutmak kişiliği sağlıklı düzeyde ko-rumak çok zordur, bu durumda kişilik bölünmesi olur. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:136)

Sullivan'a göre, gerçekte ya da hayal ürünü kişiler arası bir ilişki olmadan, kişilik var olamaz. Kişilik, insanın yaşadığı ve varlığını bulduğu karmaşık kişiler arası ilişkilerden soyutlanamaz. İnsanı anlamının tek yolu, onların çeşitli kişiler arası durumlarda nasıl davrandıklarını gözlemektir. Sullivan'ın sistemine göre, "kendisi" kavramı sadece diğer insanlarla olan ilişkilerde anlam kazanır. (Burger, 2006:177)

Yaşam severlik psikolojik sağlık ile ilgisi vardır. retken sevgi daha önce sözünü ettiğimiz dört nitelikte (ilgi, sorumluluk, saygı ve bilgi) karakterizedir. Bu dört özelliğe ek olarak sağlıklı insan aynı zamanda yaşam sever nite-

liklere de sahiptir, yaşam sever kişiler, insanların, hayvanların, bitkilerin, fikirlerin ve kültürlerin yaşamını geliştirmeyi arzularlar. Bu kişiler hem kendilerinin hem de diğerlerinin gelişmesini ve büyümesini önemserler. İnsanları güç kullanmak değil, sevgiyle, akılla ve örnek olarak etkilemeye çalışırlar. Framm, kişinin kendisini ve diğerlerini sevmesinin birbirinden ayrılamaz olduğunu düşünür. Ancak, kişinin sevmesi önce gelmelidir. Her insan üretken sevgi kapasitesine sahiptir. Ancak, insanın birçoğu bunu başaramazlar. Çünkü kendilerini sevmezler. Üretken düşünmede üretici düşünce kişinin diğer insanlara ve nesnelere karşı içten ilgisi ile motive olur. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:128)

İd, ego, süperego arasındaki uyum, psikolojik sağlık açısından önemlidir. Freud'a göre bu boyutlar zihnin içinde ayrı bölümler değil adeta bir resmin renkleri gibi, bölümlerin uyum içinde birlikte bulunduğu bir karışımdır. (İnanç ve Yerlikaya 2008:210)

Kendilik değeri, kendimizi ne kadar sevdiğimiz, kendi değerimizi, önemimizi, çekiciliğimizi ve sosyal uyumluluğumuzu ne kadar önemseydiğimizdir. (Plotnik, 2007,402) Kendilik değerini psikolojik sağlıklı ilişkisi muhtemeldir. Yüksek bir kendilik değerine sahip olmak, neşeli ve mutlu olmak, sağlıklı sosyal ilişkilere sahip olmak ve kişisel uyumunun artması gibi olumlu sonuçlarla bağdaştırılırken düşük kendilik değerine sahip olacak; depresyon, kaygı, anti sosyal davranışlar ve zayıf kişisel uyum gibi olumsuz sonuçlarla bağdaştırılmaktadır. Sonuç olarak kendilik değeri kişinin birçok özelliğini etkilediği için önemlidir. (Plotnik, 2007:416)

Alfred Adler'in "sosyal yetkin tip" in psikolojik sağlık konusunda ipucu vermektedir. Sosyal yetkin tip, gelişmiş, olgunlaşmış bireye örnek teşkil eder.

Yüksek düzeyde sosyal ilgi ve etkinlik derecesine sahiptir. Diğer insanlara içten bir yakınlıkduyarlar ve onlara bütünlük duygusu içindedirler. Yaşam ödevlerini sosyal sorunlar olarak değerlendirirler. Bu sorunları çözmenin işbirliği kişisel cesaret ve başkalarının iyiliği için istekli olmayı gerektirdiğini belirler. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:58)

Psikolojik sağlığının önemli etkenlerinden biri de yaşam ödevleridir. Adler'e göre yaşam ödevleri, iş, arkadaşlık, sevgi (aşk) her insanın yaşamda kaçınılmaz bir biçimde karşılaşacağı ödevlerdir. Adler aynı zamanda bu yaşam ödevlerinin birbirinden bağımsız olmadığını ve bunların çözümünün yaşam tarzımıza bağlı olduğunu dile getirmiştir. (İnanç ve Yerlikaya, 2008:57)

Prof. Dr. Üstün Dökmen'in Küçük Şeyler 1-2-3-4 adlı eserlerinin psikolojik sağlık etkenlerine önemli katkıları olacağına inanmaktayım. O nedenle aşağıda bu kitaplardan yararlanılmıştır.

Bu kişisel davranışçı yaklaşıma göre, zihnimizin derinliklerinde "Ben yetersiz bir insanım" türünden katılmış bir düşünceler özgüven eksikliği adını verdiğimiz bu tabloyu ortaya çıkarır ve bizi mutsuz eden birtakım davranışlara, toplumsal yönelimlere yol açar. Bunlardan biri de köleliktir veya köleliğe eğilimdir. (Dökmen, 2011,102-103 d)

Esir ve K le, bir g cl  karşısında sahip olduğu insanca haklarının tümünü veya bir kısmını kaybetmiş kişiye esir veya köle denir. (Dökmen, 2011,16 d)

Esirler evinde, bazıları daha g cl  despot görünebilir. Ama temelde yöneten ve yönetilen arasında karşılıklı bağımlılık bulunduğu için aslında esirler evinin tüm sakinlerini birbirine bağımlıdır, bu durum her iki tarafın da zayıf olduğu anlamına gelir. Karşılıklı bağımlılıktan kaynaklanan bu zayıflığa “k lesizlik sendromu” denir. K le efendisine bağımlıdır. Bu yüzden k lesiz kalan efendiler sıkıntıya düşer. (Dökmen, 2011,27-31 d)

Peki, eşitler evi nedir? Bu eşitler evine tüm bir görüntü sunar? Eşitler evinin niteliklerini şöyle sıralayabiliriz: (Dökmen, 2011,36-37)

Kişilerin temel gereksinimleri büyük  l de karşılanmaktadır.

Temel gereksinimleri karşılanan kişiiler, kontrol gereksinimlerini,  vrelerine baskı yapmadan giderebilirler. Birbirlerini ekonomik ve duygusal yönden bağımlı değildirler; parayı ya da sevgiyi kısararak  vredekileri kontrol etmeye çalışmazlar.

Demokratik anlayışı benimsemişlerdir, bağımlılık değil bağlılık vardır.

Tüm insanların onurlarının eşit olduğu görüşünü benimsemişlerdir.

Irak, cinsiyet farkı gibi önyargıları yoktur.

Kişiiler, birbirlerinin düşüncelerini ve davranışlarını eleştirebilir ancak duygularına saygılıdır.

Kişiilerin iletişim becerileri gelişmiştir, birçok iletişim ve empatik anlayış vardır.

Kişilerin varoluş, uzlaşma ve gelişme becerileri gelişmiştir. Veri/bilgi toplama, bu verileri değerlendirerek fikir geliştirme özgürlük ve becerileri vardır.

Bir eşitler evinin mensupları eşitler evinde yaşamayı bir yaşam tarzı olarak tercih ederler.

Eşitler evi, üyeleri arasında işlev(statü) farkı olabilir ama onurlar açısından fark yoktur. (Dökmen, 2011,52-53 d)

Kul, kabaca tanımlamak istediğimizde, sahip olduğu bazı hakları, seçim yapma özgürlüğünü belirli bir kişiye devrederek, onun emrine giren kişilere kul denir. Kullar, davranışlarının, giderek düşüncelerinin yönlendirilmesini yönetilmesini bağımlı olduğu kişiye bırakır. Kul kendi iradesiyle, kendi seçimiyle emir altına girmiş kişidir. Kul olmak çoğunlukla isteğe bağlıdır. Kul kavramının içinde sadakat da vardır. Bir köle sahibine sadakat göstermezse, ayıplanmaz, cezalandırılır. Ancak bir kul efendisine sadakat göstermezse ayıplanmaz, cezalandırılır. Ancak bir kul efendisine sadakat göstermezse, öncelikle ayıplanır, belki sonra cezalandırılır. Kula toplumsal, duygusal baskı söz konusudur. Köle ile kul arasındaki fark özetle şudur: Kölede bir bağımlılık, kullukta ise daha çok bir bağlılık söz konusudur. Bu bağlılık, bazen sosyal baskıyla ortaya çıkan zaman zaman duygusal boyutu ağırlık kazanan türdendir. Söz konusu: bağlılığın bağımlılıkta ciddi şekilde karşması söz konusu olabilir. (Dökmen, 2011,71 d)

Özgür ve kul arasındaki fark şöyle belirtilebilir: (Dökmen, 2011,81 d) Özgür insan, düşüncelerinden, davranışlarından ve tercihlerinden ötürü, birilerine sürekli olarak hesap vermek zorunda değildir. Aslında herkes toplum kurallarına uymaya zorlanır, özgür kişilerde de

zaman zaman toplumsal baskıyı hissederler. Ancak özgür kişiler, seyahat etme, eşini, mesleğini seçme özgürlüğüne sahip kullar bu tür seçme özgürlüklerine sahiptir. (Dökmen, 2011,81 d)

Kimin köle, kimin özgür olduğunu belirlemede temel ölçüt, saygı olmalıdır. İşlevleri, statüleri, rütbeleri farklı da olsa kişilerin onurlarının eşit olduğuna inanmak, doğal bir sonuç olarak saygılı olmayı gerektirir. (Dökmen 2011,90 d)

İnsanlar, zaman zaman(galiba sıklıkla) başkalarını kendileri gibi düşünmeye davranmaya zorlar. Bunun bazen fiziksel güç kullanarak, bazen medyayı kullanarak, propaganda yaparak gerçekleştirir. Yöntem ne olursa olsun birilerinin kendi istediğimiz doğrultuda düşünmeye ve davranmaya zorlamak, onu köleleştirmek, ortamı esirler evine çevirmek demektir. 6*6 her durumda 36 eder mi? Etmez. Sonsuz sayıda matematik sistemi vardır. Kıssadan hisse, ötekinin bakış tarzı sizinkinden farklıdır; gözleri farklı yerden bakar, gördüğünü algılayarak zihinsel şemaları(algı sistemi) sizinkinden farklıdır. Hangi düşüncenin doğru hangisinin yanlış olduğunu anlamak kolay değildir. Doğruluk ve yanlışlık büyük ölçüde görecelidir. (Dökmen, 2011,137-138 d)

Çocuklarımızı bizim istediğimiz şekilde davranmaya zorlamanın ??? vardır: (Dökmen, 2011,38-39 d)

- 1- Biz her zaman doğruyu bilmeyiz. Hiç kimse, her zaman, her konuda doğruyu bilemeyiz.
- 2- Bizim istediğimiz davranış, aslında çok doğru olabilir, ancak sürekli olarak kendilerine gösterilen doğruları

yapmaya alışmış derler, bir gün yol gösterenleri kalmadığında, kendilerini yalnız ve çaresiz hissedebilirler.

Yetişkin yaştaki insanların sorumluluk alsınlar istiyoruz. Etkili yollardan biri, ilkokul yaşlardan resme, müziğe, beden-eğitimine ağırlık vermektedir. Kimi batı ülkelerinde beden eğitimi dersinde futbol, basketbol oynatıp ekip olmayı, müzik dersinde ortak ritim oluşturabilmeyi, resim dersinde ise algılara yeniden şekil vermeyi, görsel kompozisyonlar oluşturmayı öğretiyorlar. Bütün bu etkinlikler, çocuklara seçme özgürlüğü tanıyarak karar verme becerilerini geliştirir, onları geleceğe hazırlar. (Dökmen, 2011,57-58 d)

Çocuğumuza en uygun olacak mesleği düşünüp, “şu bölüme girsin iyi olur”, dediğimiz zaman yine suflörlük etmiş olursunuz. Çocuğumuzun yeteneğine ve ilgilerine ve hevesine uygun meslek seçmesine izin verirseniz suflörlük etmemiş olursunuz. Artık yirmi yaşını geçmiş olan çocuğunuzun ne zaman, kiminle evlenmesi gerektiğini, ne zaman, kaç çocuk yapması gerektiğini söylerse-niz, yine suflörlük etmiş, onun kişisel tercihlerine saygılı davranmamış olursunuz. (Dökmen, 2011,19 ???)

Çocuğunuzun meslek ve eş seçimine karıştığınız zaman, onun hayatı keşfetmesine izin vermek yerine, onun adına onun hayatını keşfetmeye çalışıyoruz de-mektir. Ne yiyeceklerine, nasıl yiyeceklerine, ne öğreneceklerine, hangi mesleği icra edeceklerine, hayat boyu kiminle evli olacaklarına, kısacası nasıl yaşayacaklarına karar verilen insanlar, ilk ve son kez uğradıkları bu dünyada yeterince yaşamayacaklar, en azından kendi

hayatlarını yaşayamayacaklardır demektir. (Dökmen, 2011,196)

Suflör değil, rehber olmak gerekir. Suflörler rehber arasında iki temel fark vardır: Birincisi, suflör insanlara doğru yolu gösterir, çünkü kafasında tek bir doğru vardır. Rehberse insanlara yollar gösterir, seçmelerini sağlamak için uğraşır. İkinci farksa şudur: suflör, gönüllü olsunlar olmasınlar, insanlara kendi kafasındaki doğruyu empoze eder. Rehberse yalnızca gönüllü olarak kendisine başvuranları seçeneklerle tanıştırır. (Dökmen, 2011,296)

Suflörlük, bir başkasının ne düşünmesi, nasıl davranması, hatta bazen ne hissetmesi gerektiğini söylemektedir. (Dökmen, 2011,17 d)

Sahnedeki suflör gerekli olabilir, ancak yaşamın her kesiminde, çocuklarımıza ve birbirimize yerli yersiz suflörlük ettiğimizde, kendi doğrularımızı kulaklarına fısıldadığımızda, yaşam tarzlarına karışmış oluruz. (Dökmen, 2011,17 b)

Suflörlüğün sakıncaları vardır: (Dökmen, 2011,22-23 b)

Suflör kullanmayı alışkanlık haline getirdiği zaman, uzun vadede bir rahatlama sağlayabilir. Ancak kişi suflör kullanmayı alışkanlık haline getirdiği zaman uzun kişisel yaşam senaryosunu başkasına kaptırabilir.

Suflör doğru söylüyordur, siz yanlış anlayabilirsiniz.

Suflör yanlış söylüyordur, bilgisiz birisinin ??? olursunuz.

Suflöre bağımlı olabilirsiniz; zamanın onun kuklası haline gelip gönüllü köle olabilirsiniz.

Pek çok yönden gerilirsiniz; suflör kullandığımız için kendi kişisel yaşam senaryonuzu bir başkası yazar ve zamanla kendi aklınızı ve iradenizi kullanma beceriniz geriler.

Bazen suflör kullanmak belki işe yarıyordur, ancak sürekli olarak bir suflörle yaşamak sizin kendi aklınızı kullanmanızı engeller. (Dökmen, 2011,23 b)

Karşısındakilerin dünyayı ve olayları algılama ve düşünme biçimlerinin yanlış olduğunu, bizim algılama ve düşünme biçimimizin ise tek doğru olduğunu düşünmek zihinsel benmerkezcidir. Benmerkezci kişi, kendi bakış tarzının, kendi düşüncelerinin tek doğru olduğunu, kendisi gibi düşünmeyenleri de bir bozukluk bulduğunu düşünür. Bazen de kendisi gibi düşünmeyenleri değiştirmeye, kendine benzetmeye çabalar. (Dökmen, 2011,48-50 a)

Karşınızdakinin haklı olduğunu düşünebilirsiniz onun bakış tarzını kavrayabilirsiniz. Ama bir de onun neler hissettiğini anlamalısınız. Karşısındakinin duygularına kapalı kalıp yalnızca kendi duygularınızı fark ettiğinizde duygusal benmerkezcilik sergilemiş olursunuz. (Dökmen, 2011,51-52 a)

Rollerimizin büyüüne kapılıp kendimizi benimizi geri plana itirmek, rollerimiz olmadan kendimizi tanımlamayamıyorsak rol tutsaklığından ???, kişinin rolleriyle övünmesi, kendisine ait rolleri farkında olmadan kendinden üstün tutmasıdır. Rollerinizi kendinizden üstün tuttuğunuz zaman, bir anlamda rollerimizin altında eziliriz, kendimizi bir kenara atmış oluruz. "Ben" dediği-

miz şeyi oluşturan pek çok rol vardır. “Acıkan, yiyen, içen ben vardır”, “ konuşan, düşünen, algılayan ben” vardır; bunlar psikolojik rollerimizdir. Bir de sosyal rollerimiz vardır, mesleki rollerimiz var, evlat, anne, baba, öğrenci, öğretmen, avukat, müdür, alıcı, satıcı rollerini bürünürüz. Sosyal, toplumsal rollerimizi, o kadar benimseriz ki, giderek psikolojik rollerimizi küçümser, hatta unuturuz. Doktor, mühendis, müdür yanımıza çok önem veririz de, “yiyen içen uyuyan, konuşan düşünen ??? küçük bir şey olarak algılarız. Oysa psikolojik ve sosyal rollerimiz bir bütündür ve psikolojik rollerimiz “küçük şey” değildir. (Dökmen, 2011,56 a)

Bütün sosyal, mesleki rollerin yanı sıra, psikolojik rolleri de önemlidir. Yiyen, içen, uyuyan, konuşan, dinleyen, seyreden birey önemlidir. Psikolojik rollerimiz, sosyal rollerimizden önceliklidir. Sosyal rollerimiz olmadan da psikolojik rollerimizle yaşayabiliriz. Ama psikolojik rollerimiz olmadan yaşayamayız. (Ben) İçimizdeki ben’e sahip çıktığımızda, o güne kadar tatmadığımız bir mutluluğu yakalayabiliriz. (Dökmen, 2011,59 a)

13.02.2014 16:23

KAYNAKLAR

- Bakırcıoğlu, Rasim. (2006) Psikoloji Sözlüğü. Ankara: Anı Yayıncılık
- Baymur, Feriha. (1984) Genel Psikoloji. İstanbul: İnkılap Yayınları
- Budak, Selçuk. (2009) Psikoloji Sözlüğü. Ankara: Budak Yayınları
- Burger, Jerry M. (2006) Kişilik. (Çeviren: İnan Ergu-van Sarıoğlu) İstanbul: Kaknüs

- Cüceloğlu, Doğan. (2002) İletişim Donanımları. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Dökmen, Üstün. (2011) Küçük Şeyler a. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Dökmen, Üstün. (2001) Küçük Şeyler b. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Dökmen, Üstün. (2011) Küçük Şeyler c. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Dökmen, Üstün. (2011) Küçük Şeyler d. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Dökmen, Üstün (2011) Varolmak Gelişmek Uzlaşmak. İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Erich Fromm. (1996) Özgürlükten Kaçış. (Çeviren: Şeyma Yeğin) İstanbul: Payel
- Geçtan, Engin. (2005) Psikanaliz ve Sonrası. İstanbul: Metis Yayıncılık
- Geçtan, Engin. (1999) Varoluş ve Psikiyatri. İstanbul: Metis Yayıncılık
- İnanç Banu Yazgan ve Esef Ercüment Yerlikaya. (2008) Kişilik. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Plotkin, Rod. (2007) Psikolojiye Giriş. (Türkçesi: Tamer Geniş) İstanbul: Kaknüs

* * *

EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ VE BİLİMSEL GERÇEKLER

Fırsat eşitliği, bütün yurttaşlara tüm öğretim kademele-
rinin en üst basamağına kadar çıkma hususunda hak ve
eşitlik sunan kavramdır. 1948 tarihli İnsan Hakları Ev-
rensel Bildirisinin 26. maddesi bu konu ile ilgilidir. Her
bireyin eğitime hakkı vardır. “Eğitim parasızdır, hiç ol-
mazsa ilk ve temel eğitim açmazlarında böyle olmalıdır.
Teknik ve mesleki öğretimden herkes yararlanmalıdır.
Yükseköğretim, liyakatlerine göre herkese tam eşitlikte
açık olmalıdır.”

İnsan Hakları Evrensel Bildirisine göre, eğitimin parasız
olduğu ifade edilse de velilerimizde fotokopi, temizlik
başlığı altında 46 kalemde, velilerden ücret alınmaktadır.
İlk ve temel eğitim verilmelidir denilmektedir. Ancak bu
hususda da çıkmazlarımız bulunmaktadır. Türkiye İstat-
istik Kurumu verilerine göre, ilköğretimde okullaşma
oranı % 98’dir. Yükseköğretimdeki veriler daha da il-
ginçtir. Yükseköğretimdeki okullaşma oranı % 38’dir.

Osmanlı imparatorluğu zamanından beri çıkarılan çeşitli
yasalarla eğitimde fırsat eşitliği ilke olarak kabul edilme-
sine rağmen, hiçbir yönetim döneminde bu ideale ulaşı-
lamamıştır. Bunun en büyük nedenlerinden biri devletin
sağladığı olanaklar ve halkın gelir düzeyidir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, en
yoksul kesim ile zenginler arasındaki gelir farkının 2010
yılında sekiz kat olduğunu açıkladı. Öte yandan, Türki-
ye’de hane halklarının ortalama yıllık kullanılabilir geliri

de 22 bin 63 lira oldu. TUIK, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması 2010 verilerine göre, nüfusun yüzde 16,9'u yoksulluk sınırının altında bulunurken, sürekli yoksulluk riski altında bulunanların oranı da yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. En yüksek Türkiye'de hane halkı başına düşen ortalama yıllık kullanılabilir gelir 22 bin 63 TL'dir. Bu veriler bize, eğitimde fırsat eşitliği bir ideal olmaktan öteye gitmemektedir.

Diğer taraftan, halkın gizli güçlerini ortaya çıkarmada bir fırsat olan halk eğitim merkezleri yeterli gelmemektedir. Sayıları 2011'de 938'e ulaşan halk eğitim merkezleri, nüfusumuzun yoğunluğu düşünüldüğünde, yeterli olmadıklarını görmekteyiz.

Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasında, devletin eğitime ayırdığı bütçede önemlidir. 2013'de yapılan bir çalışmaya göre, 2009 yılı baz alındığında OECD ve AB ortalamasının gerisinde olduğu görülmektedir. Bu ülkelerle karşılaştırıldığında, onların 1-2 kat daha aşağıda olduğu görülmektedir.

Yine, fırsat eşitliğinde, önemli olan bölge okulları, burs, kredi olanakları da yeterli olmamaktadır.

Sonuç olarak, toplumların gelişmişlik düzeyi, eğitime verdiği önem ile ilgilidir. Bu önemi belirleyen en önemli etkenlerden biri de eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin sağlanmasıdır. Ancak ülkemizde, bu ilkenin göz ardı edildiğine şahit olmaktayız. 21.02.2014 14:52

CUMHURİYET DÖNEMİNDE EĞİTİM VE ATATÜRK

Çağdaş bir toplum yaratmada, eğitimin önemine işaret eden Mustafa Kemal, geleneksel eğitime eleştirilerle başlamıştır. Geleneksel eğitimin hem kuruluş sistemi ve hem de özü yönünden milli olmadığını; bu eğitimin dil, tarih, sanat, yani topyekün kültürün gelişmesine uygun olmadığını; geleneksel eğitimin, bütünüyle bilimsel zihniyete kapadığını; eğitimin gözünün bu dünyaya değil, öbür dünyaya çevrildiğinin, bu nedenle de çağın gereklerini ve toplumun gereksinmelerine cevap vermekten uzak bulunduğunu; geleneksel eğitim ve öğretim yöntemlerinin, yaratıcılığı engelleyici nitelikte olduğunu; yalnızca ezberciliğe dayandığını; bunun ise yapıcı ve yaratıcı yeni nesillerin yetişmesini sağlamaktan uzak bulunduğu tespitlerini yapmıştır. (Aytaç, 1988:106)

Atatürk'ün eğitime olan ilgisi, kalkınmada anahtar rol oynaması ve cumhuriyet rejimini sürdüreceği yeni nesillerin yetiştirilmesinden kaynaklanmaktadır. Atatürk, Kurtuluş Savaşı sonunda kazanılan askeri ve siyasi başarıdan sonra, ekonomik teknik ve kültürel kalkınma işlerinde de bu liderlik yürütmek istemektedir. Atatürk, kalkınma işlerinde, eğitimin en etkili araçlardan birisi olduğunu görmüştür. O, bu konuda, 22.9.1923 tarihli konuşmasında şöyle der:

“... en mühim, en esaslı nokta eğitim ve meselesidir. Eğitimidir ki bir milleti ya hür muğtakil, şanlı, yüksek bir cemiyet halinde yaşatır, ya da bir milleti esaret ve şerefe terk eder.”

Kurulan her yeni devlet, her yeni rejim, varlığını sürdürme işinde, kendine bağlı bir zihniyetle yetiştirilecek yeni bir nesile ihtiyaç duyar. Bu sebeptendir ki, her devlet kurucusunun siyasi programında, eğitim meselesi önemli bir yer tutar.

Atatürkçü düşünce sisteminde eğitim ilkelerinin başında “ulusallık” gelmektedir. Mustafa Kemal, Ankara’da 15 Temmuz 1921’de toplanan “Birinci Maarif Kongresinde” milli eğitimin programında eğitimin “ulusal” olması ifadesiyle şunları anlatmak istemektedir:

“Ancak geniş imkanlara ve vasıtalara sahip olana kadar geçecek savaş yıllarında dahi, dikkat ve itina ile işlenip, çizilmiş bir 'milli terbiye' vücuda getirmeye gayret etmeliyiz. Biz 'Milli terbiye' programından söz ederken eski devrin hurafelerinden, fikri niteliklerimizle hiçbir ilgisi olmayan yabancı fikirlerden, Doğudan ve Batıdan gelen bütün etkilerden uzak, Milli ve tarihi seviyemize uygun bir kültür kastediyorum.”

Kemal’in “Milli terbiye” ifadesindeki kasıt Türk ulusunun her zamanki haliyle, sosyal ve hayati gereksinimleri ile çevrenin koşulları ve yüzyılın gerekleri ile tamamen uygun olmasıdır.

Atatürkçü düşüncede, yeni Türk eğitim modellerinin geleneksel ve dinsel eğitim sisteminden arındırılarak çağdaş yöntemlerinin kullanılması, yani eğitimde “ulusallık” anlayışı genelde “Milliyetçilik” anlayışıyla paralellik gösterir.

Eğitimdeki “ulusallık” anlayışı, genel Milliyetçilik anlayışı gibi, toplayıcı birleştirici ve bütünleştiricidir. Atatürk’e göre eğitim ve öğretim sistemi her anlamı ile milli olmalıdır. Bu anlayış, ulusallığı ön plana çıkararak çağdaşlığı reddeden bir düşünce olarak algılanmamalıdır. Bu, çağdaş dünyaya, çağdaş bilime açık, ancak özde ulusal değerleri temel alan bir eğitim anlayışıdır. Bu Osmanlı’nın dinci ve disiplinci terbiye anlayışına karşılık laik ve demokratik bir eğitim sistemidir. Bu sistemin hedefi; Atatürk’ün söylediği gibi yetişecek ve çocuklarımıza ve gençlerimize, görecekleri öğrenim sınırı ne olursa olsun, her şeyden önce Türkiye’nin bağımsızlığına, kendi benliğine, milli geleneklerine düşman olan bütün unsurlarla mücadele etmek gereğinin öğretilmesidir.

Mustafa Kemal’in ulusal bir eğitimle, çocukların ve gençlerin varlıklarına, haklarına birlik ve beraberliklerine ters düşen her türlü yabancı öğeyle mücadele edecek nitelikte ve güçte yetiştirilmesi ifade edilmektedir.

Mustafa Kemal, ulusal bir eğitim programının bir yandan toplum gereksinimlerine cevap vermesi, öte yandan çağdaş bir nitelik taşıması gerektiği görüşündeydi. Atatürk’e göre bağımsızlığı tehlikeye düşüren zaaflarının giderilmesi için eğitim işlerinden de başarılı olmak gerekir. Bu amaçla yapılacak eğitim programlarının iki temel esası, eğitimin toplum gereksinimlerine cevap vermesi ve çağın gereklerine uygun olmasıdır. Atatürkçü ulusal eğitimde; yeni Türk eğitim modelinde geleneksel eğitim sisteminden çağdaş bir eğitim sistemine geçilmesinin şart olduğuna inanılması ve çağdaş eğitimde yabancı fikirlere ve ilkelerden uzak ve bizim milli değerlerimize uygun olması; eğitimde yapılacak reformların di-

ğer ülkelerin, eğitim sistemlerini aynen kopya etmenin sakıncalı olduğu; geliştirilecek eğitim modellerinde “bi-ze görelilik” ilkesinin göz önünde tutulması gerektiği vurgulanmaktadır.

En Önemlisi Laik Eğitim

Atatürkçü düşünce sisteminde eğitimin temel ilkelerinden en önemlisi de halen günümüzde de tartışılan “laiklik” gelmektedir. Saltanatın kaldırılması, Cumhuriyetin kurulması ve halifeliğin lağvedilmesi ile laikleşen devlet yönetimi –siyasetin laikleşmesi – ancak aynı şekilde laikleşen bir toplum, sosyal laiklikle uyumlu bir bütünlük gösterebilirdi. Türk toplumunun içinde yaşadığı dünyayı algılayabilmesi ve laik bir devlet yapısı ve yönetimi ile uyum sağlayabilmesi için laik bir eğitimden geçmesi gerekiyordu Atatürk, 27 Ekim 1922’de laik öğretimin gereklerine şu şekilde açıklıyordu: “Bir milletin gerçek kurtuluşu, eğitimde başarıya ulaşmakla mümkün olur. Bu başarı için de hepimizin yek can yek fikir olarak esaslı bir program üzerinde çalışmamız gerekir. Bence bu programın temel iki noktası;

- 1)Toplumsal yaşamın gereklerini karşılması
- ve 2)Çağın gereklerine uygun olmasıdır.

Atatürk “muasır medeniyet” dediği çağdaş uygarlığa erişmede, eğitimi, dinsel etkilerden ve hurafelerden arındırıp, pozitif bilimsel temellere oturtmak istemektedir.

Eğitimin bu şekilde ve düzeyde laikleştirilmesi, Türkiye’de çağdaş gelişmelere ayak uydurabilecek yeni bir kuşağın, eğitiminde ve yetişmesinde başlıca etken ola-

caktır. Bu şekil bir eğitimden geçmiş kuşak ve kuşaklar, Atatürk ilke ve inkılâplarını sağlıklı bir şekilde ayakta tutabilecek güçte olacaktır. Laik eğitim ilkesi, Atatürk'ün yalnızca eğitim programının değil, onun aynı zamanda da siyasî, sosyal ve kültürel programlarının ortak bir temel ilkesidir. Atatürk'e göre eğitimde laiklik ilkesi, eğitimin bir yandan dini makamların etkisinden kurtarılacak devletin denetimi altına alınması, diğer yandan da eğitim ve öğretimin amaçları ile içeriklerinin dünyevi gereklere uygun olarak yeni baştan düzenlenmesi anlamını taşımaktadır.

Atatürk, 30.08.1925 tarihinde Kastamonu'da yaptığı konuşmada, bu konuda şöyle der: "Efendiler ve ey millet iyi biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, mensuplar memleketi olamaz. En doğru, en hakiki tarikat medeniyedir!"

Laik eğitimden, bağınaz olmayan özgür düşünceli çağa uymada zorlanmayan birey ve iyi bireyler yetiştirmek kastedilmektedir.

Laik eğitim, eğitim programları ve ders içeriklerinin bilimsel ilkelere dayandığı, yönetici ve öğretmenlerin nesnel davranışlar gösterdiği eğitimdi. Bir başka açıdan, eğitimde laiklik, eğitimin dinsel otoritelerin etkisinden kurtarılacak devletin denetimi altına alınmasını ifade ettiği gibi, eğitim ve öğretimin amaçlarının, içeriğinin dünyevi gereklere uygun olarak yeniden düzenlenmesini içerir . Ancak, Atatürk'ün ortaya koyduğu laiklik ilkesine çok partili döneme geçildikten sonra sahip çıkılmamış olması, tutucu çevrelerin, eğitim kurumlarımızı, öğretmen yetiştiren okullarımızı dolayısıyla, öğretmen-

lerimizi olumsuz yönde etkilemiştir. Bu durum ülkemizde, özellikle 1950'den sonra toplumsal ve politik bölünmelere yol açmıştır.

Çok Partili Dönemde Laiklik

Bu olumsuzluktan kaçınmanın yollarından birisi, öğretici ve yönetici personelin laikliği ile sağlanabilir. Ancak, özellikle çok partili dönemden bu ilke delinmiştir. Nitekim laik batı ülkelerinde din eğitimi veren görevliler okulun yönetim ve eğitim kurullarında katıldıklarını belirtmektedir. Ancak, devlet yönetiminde ve eğitim sisteminde laik uygulamaların gerçekleştirilmesi, laiklikten ödün verilmemesi başta Devletin geleceği, sonra toplumun birliği ve dirliği, bireyin yaşamı için zorunludur. Demokrasinin daha iyi işlemesi içinde buna gerektirir.

Atatürk, ülkemizde geliştirilecek eğitim modelinde bilim ve tekniğin önemli bir rolü olduğunu belirtmiştir. Milletimizin siyasî, toplumsal hayatında ve zihinsel eğitiminde rehberimizin bilim ve teknik olduğunu vurgulamıştır. Türkiye'mizin bilim ve teknolojide diğer uygar ülkelerin düzeyine çıkabilmesinde eğitimin önemli faktör olduğunu belirtmiş ve eğitimimizin bu ilke çerçevesinde planlanmasını istemiştir. Atatürk, 27.10.1922'de Bursa'da öğretmenlere yaptığı, konuşmada bu konuyu çeşitli yönlerden işler ve bir yerinde şöyle der:

“Evet, milletimizin siyasî, içtimaî hayatında, milletimizin fikri terbiyesinde de rehberimiz ilim ve fen olacaktır. Mektep sayesinde mektebin vereceği ilim ve fen sayesinde ki, Türk milleti, Türk sanatı, iktisadiyatı, Türk şiir ve edebiyatı, bütünüyle inkişaf eder.”

Atatürk'ün bilimsellik ilkesi, eğitim ve öğretimin amaç, içerik ve araçları yönünden bilimin en son seviyesindeki verilere göre düzenlenmesi anlamını taşımaktadır. Atatürk bu ilkeyi, 22 Eylül 1924'de Samsun'da öğretmenlere hitaben yaptığı konuşmada şöyle açıklar: "Dünyada her şey için, maddiyat için maneviyat için, muvaffakiyet için en hakiki mürşit ilimdir, fendir, ilim ve fennin haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir, delalettir. Yalnız ilmin ve fennin yaşadığımız her dakikadaki safhaların tekâmülünü idrak etmek ve terakkiyetini zamanla takip eylemek şarttır."

Atatürk çağın "bilim çağı" olduğunu görmüş bilim ve teknolojinin, insanların ve ulusların hayatında giderek artan etkisini anlamıştı. Atatürk için; çağın gerisinde kalmış ülkeyi kalkındırmak ve onu çağdaş ülkeler arasında layık olduğu yere getirmek ilk hedefti. Bunun için başvuracağı tek şey bilim ve teknoloji idi.

Mirasım Akıl ve İlim

Atatürk, cumhuriyetin onuncu yılında "Yurdumuzun dünyanın en bayındır ve en uygar ülkeleri düzeyine çıkaracağız. Milli kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkaracağız. Türk milletinin yürütmekte olduğu ilerleme ve uygarlık yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meşale müspet ilimdir" diyerek, bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerin izlenmesinin zorunluluk olduğunu dile getirmiştir.

Atatürkçü Düşüncede bilimsellik bir tür yaşam biçimidir. Bu bağlamda, bugünü de aydınlatıcı nitelikte de olan vasiyeti şöyledir:

“Ben, manevi miras olarak hiçbir ayet, hiçbir dogma, hiçbir donmuş ve kalıplaşmış kural bırakmıyorum. Benim manevi mirasım ilim ve akıldır. Benden sonra benimsemek isteyenler bu temel eksen üzerinde akıl ve ilimin rehberliğini kabul ederlerse, manevî mirasçılarım olurlar.”

1924'ten Geriye Düştü

Ne yazık ki, Atatürk'ün eğitimin bilimsel olması ilkesi, eğitimimizde en az uygulanan ilke olmuştur. Gerçekten programların bu görüşe göre düzenlenmediğini ve orta dereceli okul programlarında matematik ve fen bilgilerine gereken önemin verilmediğini ortaokul ve lise fen kolunda fen bilgisi derslerinin 1924'te % 21.6 iken bu oranın 1973 % 21.4'e düştüğünü; matematik dersi için ise 1924'te % 18.6 iken % 16.7'ye düştüğünü; eğitim programlarımızın ve eğitim planlarımızın bilimsel araştırmalara dayandırılmadan yapıldığı vurgulanmaktadır.

Atatürk, eğitimin yaygınlaştırılması ve bilgisizlikle savaşı ilke edinmiştir. Millî mücadele yıllarından itibaren Mustafa Kemal, çağdaşlaşma yolunda ilerleyebilmek için, her şeyden önce yaygın bilgisizliğin ortadan kaldırılması ve eğitimin geniş halk kitlelerine yayılması gerektiğini bildirmiştir. 1 Mart 1922'de TBMM toplantı yılını açış konuşmasında bu konu üzerinde durmuş; yüzyıllardan beri ulusu yönetenlerin eğitimi yayma isteği gösterdiklerini belirterek bilgisizliği yok etme çabalarının, özellikle eğitimden yoksun kalmış bulunan geniş köylü kitlesine yöneltilmesi gerektiğini bildirmiştir. Konuşmalarında sık sık bu konu üzerinde duran, Atatürk örneğin 1 Mart 1922'de TBMM'ni açış konuşmasında,

yine bu mesele üzerinde durur. Meselenin çözümünün gerekliliğini çeşitli yönlerden inceler ve şöyle der: “Bundan dolayı, bizim takip edeceğimiz maarif siyasetinin temeli, önce mevcut cahli izale etmektir.”

Mustafa Kemal’in düşüncesinde eğitimi yaymak ve bilgisizlikle savaş, halk kitlelerine okuma-yazma, öğretmekten ve genel bilgi kazandırmaktan çok daha öteye giden bir önem taşıyordu. Halkın aydınlatılması, ulusal bağımsızlığın güvencesi olduğu gibi halkı teba olmaktan çıkararak kendi iradesine sahip vatandaşlar haline getirmenin temel koşuluyla Mustafa Kemal’e göre, ulusun kendi benliğine sahip kılmaktan alıkoyan, yüzyıllarca kendinden habersiz yaşatan hep bilgisizlik olmuştur. Hükümdarların, şunun bunun ulusu esir gibi, köle gibi kullanmaları, vatani kendi özel malikâneleri saymaları, hep halkın bilgisizliğinden faydalanılarak yapılmıştır. Halk, kurtuluş mücadelesinin olayları ile bu bilmezlikten sıyrılmıştır. Yapılacak iş dimağları bir daha bir daha bu bilmezliğe düşürmeyecek şekilde hazırlamaktır.

Atatürkçü eğitim programının dayanaklarından “Karma eğitim ilkesi” eğitim ve öğretimde cinsiyet ayrımının kaldırılması, her iki cinsin de eğitim hakları ve olanaklarından birlikte ve eşit olarak yararlanmalarının sağlanması amaç edilmektedir. (Aytaç, 1988:110)

Atatürk’ün karma eğitim ilkesine karşı çıkanlar, direnenler olmuşsa da bu ilkenin uygulamasını durduramamışlardır. Ancak, zaman zaman ortamı uygun bulan tutum çevreleri ateş ve barutun yan yana bulunmasının tehlikesini söz konusu ederek bu karma eğitime engel olmak istemişlerdir. Daha 1970’li yılların sonunda İstanbul’daki

bir kız lisesinin karma olmasını hazmedemeyecek kadar cüret göstermişlerdir.

Atatürk eğitim konusunda cinsiyet eşitliğine önem vermiştir. Osmanlı İmparatorluğundan devralınan miras, kadın nüfusu, genellikle hor görülmesi, ekonomik ve sosyal hayatın dışına itilmiş bulunması; erkeklerle eşit haklardan yoksun olmasıydı. Atatürk, kadınların ana ve ev kadını olma yanında insan ve vatandaş olarak ekonomik ve sosyal hayatta aktif rol alması gerektiğini anlatmıştır; bir ulusun erkeği ve kadını ile bir bütün oluşturduğunu, kadınların da yüceltilmesi ile bir ulusun yücelebileceğini savunmuştur. Nitekim cumhuriyetin ilk eğitim bakanı, bir konuşmasında, daha 1923 yılında, yeni rejimin kadın hakları hususunda titiz davranacağını ve iki cinse gerek okulda gerek toplum hayatında eşit haklar verileceğini açıklamıştır. Diyor ki: "Kızlarla erkekler arasında gençlik noktasından, öğrenim noktasından Eğitim Bakanlığı hiçbir fark düşünmemiştir ve düşünmeyecektir. Genç kızlarımızla, genç erkeklerimiz aynı sistem içinde yetişeceklerdir. Kız ve erkek aynı yolda gidecektir".

Laikliğin ve çağdaşlığın toplumsal ve kültürel değişimle hareketi içindeki anlamı, bu iki olgunun ayrılmaz birlikteliğine dayanır. bu anlamda laiklik, din ve devlet ilişkisini belirleyen bir prensip olmanın ötesinde, bir yaşam biçimi, toplum sorunlarına akılcı ve bilimci bir bakış şeklidir. Bu nedenle laiklik, yeni Türkiye'nin çağdaşlaşma ana hedefinin ayrılmaz ve zorunlu bir parçası olmuştur.

Laiklik Zedelendikçe Mesafe Açıldı

Laik eğitim zedelendikçe çağdaşlık yara almış ve Türk toplumu ile çağdaş toplumlar, hâlâ Batı toplumları arasında da mesafe de açılmıştır . Mustafa Kemal, eğitime dünyada barışı ve huzuru sağlayıp yaratacak uluslararası bir işlev tanıyan, büyük liderlerden biridir. Bu görüşü ile o ancak İkinci Dünya Savaşı'nın kanlı boğuşmalarından sonra ortaya çıkan "Dünya Barışı için eğitim" fikrinde UNESCO'ya öncülük etmiş ve şöyle diyor:

"Eğer devamlı barış istiyorsa insan kitlelerinin durumlarını iyileştirecek uluslararası önlemler alınmalıdır. İnsanın tümünün refahı, açlık ve baskının yerine geçmelidir. Dünya vatandaşları haset, açgözlülük ve kinden uzaklaşacak bir şekilde gidilmelidir."

Atatürk'ün ısrar ettiği bir başka husus, eğitim kurumlarının gençleri inançlarında ve düşüncelerinde özgür hale getirmesiydi. Gençlikte bedeni güç, yüksek karakter, düşünce sağlamlığı ve bilgi dolgunluğu görmek istediği gibi, özgür bir düşünce ve inanç dünyası görmek istiyordu. Kurduğu Cumhuriyetin temel felsefesine bağlı olarak biliyordu ki, ilerleme ve yenileşme bilimde ve fende gelişmelerle fikir alanındaki gelişmelere karşı açık olmayı gerektirmektedir.

Atatürkçü yeni eğitim programının ilkelerinden "Birlik İlkesi" eğitim ve öğretimde zümresel ya da kültürel cinsten farklılıkların ortadan kaldırılarak birlik sağlanmasını amaçlamaktadır. Bu, milli birliği sağlamanın ilk şartını teşkil eder. Atatürk, 27.10.1922'de Bursa'da öğretmenlere hitaben şöyle der:

"Hanımlar, Beyler!

Katiyen bilmeliyiz ki, iki parça halinde yaşayan Milletler
zayıftır, marizdir.”

03.03.2014 14:28

* * *

EGİTİMDE YABANCILAŞMA

Yabancılaşma, bireyin üyesi olduğu toplumdaki uzaklaşması anlamında kullanılmaktadır. Eğitimde yabancılaşma, öğrenci başarısını olumsuz etkilediği için tartışılması gereken konuların başında gelmektedir.

Öğrencilerimizin yabancılaşmasına yol açan etkenler, yoğunluklu olarak okullarımızda yaşanmaktadır. Bu etkenler içinde okullarımızda görülen sınıf mevcudunun kalabalık olması başlı başına yer tutmaktadır. Araştırmalar, özellikle ilköğretimin birinci kademesinde çocukların hareketli olmaları ve temel becerileri yeni kazanmaları nedeniyle, normal koşullar altında sınıf mevcudunun 20-25 öğrenci olması gerektiğini göstermektedir. Ancak, ülkemizde 60-70 nüfuslu kalabalık sınıfların olduğunu görmekteyiz. Bu durum, öğretmenin öğrencisiyle bire bir iletişimini olumsuz etkilediği gibi, başarısızlığı da arttırmaktadır. Bu koşullarda, öğrencinin okulu dolayısıyla eğitime yabancılaşmaları kaçınılmazdır. Çünkü öğrencinin öğretmeniyle etkileşimi sınırlanmaktadır.

Diğer taraftan, okullarımızda öğrencilerin duygusal sorunlarına çözüm getirmek yabancılaşmamayı beraberinde getirmektedir. Oysa öğrencilerimizin duygusal sorunlarına çözüm getirecek rehber öğretmenlerimizin yeterli düzeyde olmadıklarını görmekteyiz. 2013’de yapılan bir araştırmaya göre, rehber öğretmen başına öğrenci sayısı arttıkça başarı oranının düştüğünü görmekteyiz. Araştırmalara göre, okullarımızda rehber öğretmen gerek sinmemiz 17000 civarındadır.

Okullarımızda otoriter öğretmen tutumu öğrencilerin yabancılaşmasına yol açan etkenler arasındadır. Çünkü bu tutum öğrencilerin özsaygı düzeylerini olumsuz etkilemektedir. Yine, okullarımızda örgüt ve yönetim yapısının, öğrencilerimiz tarafından anlaşılabilmesi da öğrencilerin okullarına, eğitime yabancılaşmasının nedeni olarak düşünülebilir. Çünkü öğrenci sorunlarının çözümü için nereye ve nasıl gideceğini bilemeyebilmektedir.

Genellikle, öğrencilerimizin kendilerini ilgilendiren kararlara katılmadıklarını gözlemekteyiz. Bu durum da öğrencinin yabancılaşmasına neden olabilmektedir. Çünkü öğrencinin öz saygısı ve öz güveni olumsuz etkilenmektedir. Buna ilaveten, ülkemizde müfredatın ağır olması, öğrencilerde başarısızlık ve dolayısıyla özgüven düşüklüğüne yol açtığından öğrencinin yabancılaşmasına yol açabilmektedir. Aynı zamanda, bazı öğretmenimizin, uygun öğretim ilke ve yöntemlerini kullanmadığı için de öğrencinin yabancılaşmasına yol açabilmektedir.

Sonuç olarak, yabancılaşma öğrencilerimizin okullarına ve dolayısıyla her yönüyle gelişimlerini etkilediğinden sürekli ele alınması gerekmektedir. Bunu sağlamak için de sınıflardaki kalabalıkların giderilmesi, sağlıklı öğretmen- öğrenci iletişiminin sağlanması, rehber öğretmenlerin sayısının artırılması, öğrencilerin kararlara katılması, müfredatın hafifletilmesi, uygun öğretim ilke ve yöntemlerinin kullanılması yoluna gidilmelidir.

07.04.2014 11:36

ÖĞRENCİ YARATICILIĞINI ARTTIRMAK

Tarihte hiçbir zaman olmadığı kadar hızla devinen bir ekonomik ve teknolojik değişmeler çağında yaşıyoruz. Bu değişmelere uyum sağlamanın yolu, yenilikçi bireylere gereksinmesi var. Ancak, toplumumuzda böyle insanlara çoğu kez az rastlanıyor. Bunun nedeni ne olabilir? Esas sorun ne? Bununla ilgili neler yapılabilir? En başta söylenmesi gereken yarının yetişkinleri olarak bugünün öğrencilerini yaratıcılığının geliştirilmesi için uygun koşulların yaratılmasıdır.

Bizim toplumsal ve ekonomik bir devrimle karşı karşıyayız. 19. Yüzyılın sanayi devriminin etkileri henüz unutulmuş değil. Bu durumla baş edebilmek için, insan kaynaklarını yeni bir boyutuyla ele almak gerekiyor. Eğitim ve öğretimle ilgili yeni yaklaşımlar, zekâ ve yaratıcılık üzerine çok sayıda yetenek ve beceri ve fikirler heba edilmektedir.

Kuşkusuz bu anlatılanlar, ailenin, öğretmenin hangi tutum ve davranışlara sahip olmalarının ele alınmasını gerektirmektedir. Öncelikle ebeveynler, çocuklarını kendi kararlarını vermeleri için güdülemelidirler. Öğrencilerin kendi kararlarını vermeleri, onların sorumluluk duygularını geliştirdikleri için, sorun çözme becerilerini de beraberinde getirecektir.

Ebeveynler, bir olay ya da durum hakkında ne düşünüdüğünü sorabilirler. Kuşkusuz böyle bir yaklaşım, öğrenci yaratıcılığının temeli olan düşünmeyi etkileyecek, olaylara ve nesnelere farklı bakmayı sağlayacaktır. Yine,

ebeveynler çocukların merak duygusunun gelişmesi için ve hayal güçleri için, onlara her zaman etkinlikler düzenlemelidirler. Ancak, bazı ebeveynler, çocukların meraklarını giderecek sorulara cevap bile vermeyebilmektedir. Kaçınmayı ve susmayı tercih etmektedirler.

Gerek okulda gerekse aile içinde sorumluluk verilmesi öğrencilerin özgüvenlerini arttırabilir. Bu da öğrencilerin yaratıcılığını destekleyebilir. Çünkü yaratıcılıkta ön koşullardan biri özgüvendir. Yine ebeveynle ve öğretmenler öğrencilerin uyguladıkları etkinliklere zorunlu kalmadıkça müdahale etmemeleri gerekmektedir.

Diğer taraftan sınıf iklimi öğrencinin yaratıcılığında önem taşımaktadır. Bunun için, öğretmenler öğrenciyle çift yönlü iletişim sağlamaları gerekmektedir. Yine, disiplini bozmayacak şekilde öğrencilere hata yapma olasılığı tanınmalıdır. Öğretmenler, açık fikirliliğe önem vermelidir. Buna ilaveten öğrenciler arasında farklılığa tahammül etmelidir, öğretmen. Demokratik tutum ve davranışları benimsemelidir, öğretmen. Yine öğretmenlerin öğrencilerini sıkça kararlara katması, öğrenci yaratıcılığının arttırılmasında önemli koşullardan biridir. Öğretmenin eşitlik ve adaleti ilkelerini rehber edinmesi de öğrenci yaratıcılığını arttırma da önemli bir etken olduğu düşünülmelidir. 28.04.2014 09:12

* * *

KPSS'DE DEĞİŞİKLİK VE OLASI SONUÇLARI

AKP hükümetinin bugünlerde KPSS'ye yönelik bir çalışmasının olduğu medyaya yansımaktadır. Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) için, 2014'de yaklaşık 4,5 milyon adayın başvuracağı tahmin edilmektedir. Gelecek yıllarda da bu oranın artacağı beklenmektedir. Niceliği, niteliği ve etkisi göz önünde bulundurulduğunda gündemin önemli konuları arasında olacağı görülecektir.

Bugünlerde AKP hükümetinin üzerinde çalıştığı konu, KPSS'nin ilgili bakanlıklara ve kurumlara devredilmesi yönündedir. Buna ilaveten, hükümetçe sözlü sınavının da getirilebileceği ifade edilmektedir. Pekâlâ, KPSS hangi koşullarda, hangi hükümet tarafından niçin uygulandı?

Diğer taraftan, hükümetçe kurumlara devredilmesi ve sözlü sınavının getirilmesi ne anlama geliyor? Sonuçları ülke açısından ne olabilir? Bu sorunların yanıtlanması, ele alınan konuyu daha da açıklığa kavuşturacaktır.

KPSS ilk kez halkçılığı kendine rehber edinen Bülent Ecevit hükümeti döneminde uygulanmaya konuldu. Ecevit'in bu uygulamayla temel amacı, kamuda görev alacak yurttaşlara, eşit iş olanakları sunmak ve dayıcılığı (nepotizm) önlemektir. Böyle bir bakış açısı da demokrasinin temel ilkeleriyle bire bir örtüşmektedir.

KPSS uzun süre uygulamaya konuluş nedeni bakımından başarıyla yürütüldü. Ancak, AKP hükümeti döneminde sekteye uğratıldı. Daha geçen yıllar, özellikle öğ-

retmenlik alanında sınava giren bazı öğretmen adaylarına, sınavdan önce bazı soruların cevaplarının verildiği iddia edildi ve günlerce o zamanın gündemini meşgul etti.

Erdoğan hükümeti tarafından, sözlü sınavının getirilmesi de gündemde. Kuşkusuz böyle bir anlayışın temelinde, şimdiye kadar ki uygulamaları temel alındığında, kendi yandaşlarına devlet kurumlarına kolay istihdam olanaklarını sağlamak olduğu anlaşılmaktadır. AKP'nin böyle bir tutumu hoşgörü, eşitlik ve insan hakları zemininde anlam bulan demokrasinin içinin daha da boşaltılacağı anlamına gelmektedir.

Yurttaşlık bilincinin geliştirilmesi, bir ölçüde eşit olanakların yaratılmasında geçmektedir. Ancak, AKP hükümeti KPSS 'deki değişiklikle bazı kesimlere olanak sağlayarak, bağımlı kitle oranını artırarak iktidarını uzun süre devam ettirmek istemektedir.

Eğer; KPSS'deki değişiklik gerçekleşirse, zaten cılız olan eşitlik adalet ve hoşgörü ilkeleri anlamını daha da yitirecektir. Böyle bir durumda, yurttaşlar arasında kutuplaşmayı beraberinde getirecektir. Kuşkusuz, bu kutuplaşma toplumumuzu toplumsal çözülmeye bir adım daha yaklaştıracaktır. Ancak, uygar ve demokratik yaşamı, yurttaşlar arasında olanak eşitliği ve adaletin herkes için uygulanmasını gerektirmektedir. 13.05.2014 16:37

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YABANCILAŞMASI

Bilindiği gibi her yıl 15-21 Mayıs tarihleri arasında ülkemizde gençlik haftası düzenlenir. Bu hafta içerisinde çeşitli etkinlikler düzenlenir, gençlik sorunları tartışılır. Ancak, anılan tarih arasında başta SOMA katliamı olmak üzere diğer gündem konuları yoğunluklu ele alındığından, gençlik sorunlarına pek yeterince yer verilmedi. Gençlik sorunlarını, 27 yıl üniversitelerde öğretim elemanı olarak çalışan birisi olarak, yakından tanıyan biri-siyim. Bu nedenle bugünkü yazımda üniversite gençliğinin en önemli sorunlarından biri olan “yabancılaşma” konusunu ele almak istiyorum. Yükseköğretimde okuyan 4 milyon 975 bin 690 öğrenciyi ilgilendirdiğinden konunun önemi daha da anlaşılacaktır.

Üniversite öğrencilerinin sesini duyurmaya çalıştığı konulara duyarlık göstermek her yurttaşın temel sorumluluğudur. Çünkü böyle giderse gençliğimizin tamamen sisteme yabancılaşmaması içten bile değil.

Yabancılaşma bir insanın hayatını, insanın özüne aykırı bir hayat tarzına veya insan doğasına uygun düşmeyen bir yaşam bir yaşam şekline büründürmesidir. Özellikle, öğrencilerin eylemlerine neden olan uygulamalar gençleri sistem dışına atan, giderek daha çok yabancılaşmasına neden olan politikalar içeriyor. Sloganlardan bunun işaretini almak mümkün.

Üniversite gençlerinin yabancılaşmasına yol açabilecek nedenler olarak şunlar söylenebilir:

- 1-Üniversite öğrencileri özgürlük talep ettiklerinde iktidarlar tarafından bu istemleri bastırılmak istenmektedir.
- 2-Üniversite öğrenciliği öncesindeki beklentilerle üniversite süreci ve sonrası yaşanan gerçeklerin beklentileri karşılayamaması. Gençliğin en önemli beklentisi kendini var edecek, varlığını sürdürmesini sağlayacak ortama kavuşmaktır. Ancak öğrenci, bu beklentinin karşılanacağına dair güvence göremiyor. Bu da gençlerin en doğal hakkı olan gelişim haklarını engellemesine yol açabilmektedir.
- 3-Üniversite öğrencileri, öğrendikleri bilgilere giderek yabancılaşabilmektedir. Bunu nedeni, bilginin ne öğrenimi süresince ne de öğrenim sonrasında yaşamla bağlantısının kurulamamasıdır.
- 4-Gençler, toplum çıkarını gözetmeyen ne liberal ekonomik politikaların temsilde adaleti gözetmediğini ve kariyerin yarışla elde edildiğini görüyor ve kendisini dışlayan sisteme yabancılaşıyor.
- 5-Üniversite öğrencileri standart bireyler olarak yetiştirilmek istemiyorlar. Düşüncelerini, fikirlerini, duygularını özgürce yansıtmaya olanağı bulmadıklarından şikâyetçiler. Öğretim kadrosunun fikri, duygu ve düşünceleri ne ise öğrencinin de aynı duygulara, düşüncelere sahip olması beklenmektedir.

Sonuç olarak, ülkemiz üniversite gençliğinin kendi var oluşlarını gerçekleştirmesi hem kendileri için hem de toplumumuz açısından önem taşımaktadır. Kuşkusuz böyle bir sürecin başarısı da büyük ölçüde gençliğimizin yabancılaşma eğilimlerinin dikkate alınması ve buna göre de yeni bakış açılarının oluşturulması gerekiyor.

Sorunların çözümlü, yabancılaşmaya yol açan nedenlerin içinde aranmalıdır. 23.06.2014 15:37

Öğretim Elemanlarının Stres Kaynakları

Stres, kişinin kendisini tehdit veya baskı altında algıladığından verdiği fiziksel, zihinsel, duygusal ve davranışsal tepkiler bütünüdür.

Kuşkusuz, **öğretim elemanlarının** sahip olduğu stres kaynakları oldukça fazladır. Bu nedenle, öğretim elemanlarının karşı karşıya bulunduğu belli başlı stres kaynaklarına değinilecektir.

İlkönce belirtilmesi gereken hususlardan biri rektörlük, dekanlık, bölüm başkanlığı ve anabilim başkanlığı düzeyinde yaşanan olumsuz yönetim politikaları stres kaynağı olarak değerlendirilebilir.

Öğretim elemanlarının yaşadığı diğer stres kaynakları şu şekilde belirtilebilir:

Kadro dağılımındaki ayrımcılık,

Araştırma projelerinin desteklenmesinde ayrımcılık,

Özlük hakları bakımından görülen olumsuzluklar,

Ders dağılımında görülen eşitsizlikler,

Kalabalık sınıflar,

Öğrenciler arasında görülen sorun davranışlar,

Öğrenciler ve öğrenci-öğretim elemanı arasında görülen çatışmalar,

Öğretim elemanlarına gerek yöneticileri gerekse meslektaşları tarafından uygulanan mobbing uygulamaları ve tez, araştırma faaliyetleri stres kaynakları olarak değerlendirilebilir.

Aslında, stres bir ölçüde öğretim elemanının güdülenmesi ve iş doyumunu olumsuz etkilediğinden yetkililerce dikkate alınması gereken bir konudur.

Kimlik Duygusu (Aidiyet Duygusu) Ve Okul Başarısı

Kimlik duygusu (aidiyet duygusu) kişinin kendisini toplum içinde bir yere ait görmesi, bir grubun üyesi olduğunu hissetmesidir.

Kimlik duygusunun öğrenci başarısı açısından çok önemli bir yeri var. Çünkü, öğrencinin sınıfına ait hissetmesi gerekmektedir.

Maalesef, uysal ve edilgen öğrenciler kimlik duygusu geliştirmede güçlük çekmektedir.

Kuşkusuz, bu edilgenliğin ve uysallığın altında bir çok neden bulunmaktadır. Özellikle öğrencinin başarısı için bu problemin çözülmesi gerekiyor.

Bunun için edilgen öğrencilere çeşitli roller verilebilir.

Diğer taraftan, bu nitelikteki öğrenciler grup sürecine ağırlık veren öğretim yöntemlerine katılarak başarıları arttırılabilir. Böylece de onların öz güven ve öz saygıları da arttırılabilir.

Yine, edilgen öğrenciler buldukları koşullar göz önünde bulundurularak değerlendirmelidir.

Bazen grup lideri olma fırsatı tanınabilir.

Yine edilgen öğrenciler diğer öğrencilerle yoğun bir biçimde karara katılmalıdır.

Okul Yönetiminde Etik

Okul müdürünün davranışını, normlarla ilgili ilkelerini, neyin doğru, neyin yanlış olduğuna ilişkin ahlaksal değer yargılarını, inanç sistemlerini inceleyen felsefe dalı olan “etik” önem taşıyor.

Okul müdürünün temel amacı, okulu amaçları doğrultusunda yaşatmaktır. Okul müdürü, öğrenciye en yakın statü lideridir. Bu nedenle, okul müdürünün davranışı anlamlı ve tutarlı olmalıdır. Ancak, eğitim sisteminde öğrenciler yaramazlık yaptı diye, bu öğrencilerin genleriyle oynamak gerekiyor diyen okul müdürü bulunuyor.

Yine, öğretme-öğrenme sürecinde rol oynayan öğretmenin tutum ve davranışı olumlu olması sürecin etkililiği için taşıyor. Bunun için okul müdürleri öğretmenlerin ihtiyaçlarını karşılaması önem taşıyor. İnsan ilişkilerine ilişkin öğretmenlerin ihtiyaçları okul müdürleri tarafından karşılanması gerekiyor. Bunun için okul müdürleri öğretmenler arasında eşitlik ve adalet ilkelerini gözetmek durumundadır.

Diğer taraftan, okul müdürü öğretmenlerle işbirliği halinde olmalıdır. Ancak, bazı okul müdürleri bu ilkedен kaçınmaktadır.

Öğretmenleri karara katılması, kişiliklerine saygı duyulması önem taşıyor. Ancak , bazı okul

müdürleri karara katma yetkilerini öğretmenlerle paylaşmak istememektedir.

Okullarda Yenileşme

Okullarda yapılacak yenileşme, eski uygulamaları yanlışlardan kurtardığı oranda değerlidir. Okulun eski örgütsel ve yönetsel durumunu eleştirel gözle yeniden incelemek, bizi gerçeğe daha çok yakınlaştırır. Ancak, ideoloji ön plana çıkarıldıkça okul ortamında düzensizlik ve akıl dışılık ön plana çıkar.

Yönetimsel olarak okula eleştirel bakmak, etkinlik ve etkililik için önem taşıyor. Okul yöneticilerinin bu rolü örgütsel yenilik yönündedir.

Okul yöneticisinde yenilik aranacaksa okul liderlik özelliklerine sahip olmak durumundadır. Okul yöneticisi lider olarak öğretmenleri okulun amaçları doğrultusunda etkilemek durumundadır. Ancak bu durumu sağlamak hiç de kolay da değildir. Çünkü, okul müdürünün referans aldıkları gruplar okulun amaçları yönünde olmak zorunda olmak durumunda olmayabilir.

Aslında yöneticilikte esas olan “eğitim yöneticiliği eğitimi” olmalıdır. Ancak bu anlayıştan çok uzağız.

Sözün özü, okul yöneticileri statükoyu koruma anlayışından vazgeçip yenilik için liderlik özelliği taşımak zorundadır.

Okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi sadece öğretmenlerin görevlerini gerçekleştirmekle sınırlı

değil.

Aynı zamanda, okul m¼d¼rlerinin ¼ęretmenlerin insan ilişkileri y¼ksek moral ve iş doyumunu gibi informal gereksinmelerini karşılanması gerekir.

Sosyal Beceri Eğitimi

Sosyal beceriler, öğrencilerin diğer görevlilerle iyi iletişim geliştirmek, espri anlayışına sahip olmak, takımla iyi ilişkiler kurmaya çalışmak, çocuklarla birlikte yetişkinlerle de iyi iletişim kurmak, güç durumları zararsız hale getirmeyi öğrenmeyi kapsamaktadır.

Öğrenciler arkadaşlarıyla sağlıklı iletişim kurarak çatışma yaşamamalıdır. Grupla iyi ilişkiler geliştirerek kimlik duygusu geliştirebilir.

Yine, öğrencinin karşılaştığı güç durumların üstesinden gelmek ve çözüm bulmaya gereksinmesi vardır. Bunun için de bir ölçüde sosyal beceridir. Kuşkusuz; çocuğun sosyal becerisinin gelişmesinde aile etkisi önem taşıyor. Çünkü, çocuğun ilk sosyalleştiği yer ailesidir.

Çocuğa kendini ifade etme şansı verilmelidir. Yine, ebeveynler kitap, dergi vb. basılı yayınlar alıp okuması için çocukları özendirmelidir. Böylece; çocuklar bir ölçüde iletişim yeterli kazanabilirler.

Diğer taraftan gramer ve diksiyon kusurunun olmadığı radyo ve televizyon programlardan yararlanılabilir.

Yine, ebeveynler çocuklara zor durumların üstesinden gelmeleri için risk alma, hata yapma fırsatı verilmelidir.

Diğer taraftan, okullar öğrencilerin sosyal becerilerinin geliştirilmesinde önemli roller oynamaktadırlar. Özellikle, ğretmenin sınıf yönetimi konusunda etkili davranışları önem taşımaktadır. Bunun için ğretmen şunlara dikkat etmelidir:

- 1- Öğrenciye kendini ifade etme için fırsat verilmelidir.
- 2- Öğretmen-ğrenci,ğrenci-ğrenci arasında çok boyutlu ,iletişim kurulmalıdır.
- 3- Grup sürecine ağırlık veren ğretim yöntemlerine yer verilmelidir.
- 4- Öğrenciye demokratik davranmalıdır.
- 5- Grup süreçlerine ağırlık verilmelidir.

OKUL YÖNETİMİ VE ETKİLEŞİMCİ LİDERLİK

Etkileşimci liderlik, verimlilik ve etkililiği etkileyen liderlik anlayışıdır. Etkileşimci liderlik, liderin takımı üyelerinin gereksinmelerini karşılayabilmesine bağlıdır.

Kuşkusuz, bu konuyla ilgili çok söylenecek çok husus bulunmaktadır. Okul yöneticileri, örgüt içinde oluşan informal grupların oluşumuna katkı sunmak durumundadır. Çünkü, sonuçta informal gruplar üyelerinin birtakım gereksinmelerini karşılamaktadır.

Öğretmenlerin oluşturduğu grupların bir gereksinmenin sonucu olarak doğduğunu kabul etmek zorundadırlar. Bu gereksinmeler şunlardır:

a-İşbirliği

b- Sendikal faaliyetler

c- Kendini geliştirme istekleri

d- Okul yönetimi politikalarını tartışmalarına izin verme

e- Eğitimin genel sorunlarını birlikte tartışma

f- İşgören olarak öğretmenlik mesleği statüsünün önemsenip önemsenmediğinin tartışılması

g- Öğretme-öğrenme sürecinin etkililiği

konusunda fikir beyan etme gereği

h- Etkili sınıf yönetimi ilkelerini tartışma

I- Öğretmen-veli; öğrenci- öğretmen arasındaki ilişkileri geliştirmeye yönelik düşünceleri tartışmak

Okul yöneticileri etkileşimci lider olarak okullarını yönetmek zorundadır. Aslında, öğretmenlerin oluşturdukları birtakım gereksinmelerin karşılanması, okul amaçlarının gerçekleştirilmesinde fırsat olarak değerlendirilmelidir.

Özellikle okul yöneticileri okullarda oluşan bazı gruplara, sıcak bakmadıkları bilinen bir gerçektir. Yine okul yöneticileri okul yönetimi politikalarına yönelik sıcak bakmadıkları bilinmektedir. Oysa bu yöndeki öğretmen eleştirileri okulları etkili kılmakta fırsat olarak değerlendirilmelidir.

Özgüven ve Eğitim

Yurttaş; ülkenin yönetiminde söz sahibi olmalarına, bilim adamlarına, yargı adamlarına, kısaca bütün toplum üyelerine güvenmek ister. Çünkü, güven duygusu bireyin gelecekte ne olacağına dair beklentilerin neler olacağı konusunda fikir verdiği için huzur vermektedir.

Bireyin çevresine güvenmesi için kendine güvenmesi gerekiyor. Yani, bireyin özgüven düzeyi yüksek olmalıdır.

Tabii ki; bireyin özgüven duygusunu elde etmesi bir süreç gerektirir. Ailede başlayıp, okulda devam etmektedir. Ailede anne babalar ne gibi tutum ve davranışlara sahip olmalıdır ki çocukta özgüven duygusu gelişsin?

- Çocuğa farklı roller ve sorumluluklar verilmelidir.

- Çocuğun hakları olduğu unutulmamalıdır.

-Çocukla anne-baba arasında güvenli bir ilişki kurulmalıdır.

-Çocuğa hata yapma fırsatı verilmelidir.

Diğer taraftan; sınıf yaşantısı da özgüvenin gelişmesinde etkili olmaktadır. Öğretmenler şunları göz önünde bulundurmalıdır:

- Öğrenciye sınıfta farklı roller ve sorumluluklar verilmelidir.
- Öğrenciye risk alma fırsatı verilmelidir.
- Öğrenciye düşünme ve duygularını açıkça ifade etmelerine fırsat verilmelidir.
- Öğrenciye hata yapma fırsatı verilmelidir.
- Öğrenciler kararlara katılmalıdır.
- Öğrencinin bir onurunun olduğu unutulmamalıdır.
- Kuşkusuz, bu ideal koşullar olmaksızın bireyin kendine güveni olmadığı gibi çevresine güveni de olmayacaktır.

Türkiye’de dini cemaatler ve örgütlenme modelleri

Günümüzde kişisel gelişim, Kendini Gerçekleştirme olarak ele alınmaktadır. Araştırmalar, kişiyi en çok motive eden gücün, kendini gerçekleştirme dürtüsü olduğunu göstermektedir. Nihai amaç, kendini gerçekleştirmedir. Kendini gerçekleştirme dürtüsü çocukluktan başlar. Kendini gerçekleştirme insanın doğuştan getirdiği potansiyelini ve kapasitesini keşfetmesi, yaşama geçirmesi. Kendini gerçekleştirme, bireylerin yaşam kalitesini arttırarak, var olma bilincini geliştirerek, kapasitelerini ortaya çıkararak sağlıklı ve dengeli bireylerin oluşumuna katkıda bulunur. Bu özellikteki bireylerin artışı nitelikli, etkili topluma yol açacaktır.

Çocukluk yaşantıları, kendini gerçekleştirmeyi destekleyebileceği gibi engelleyebilir de. Engellenmeme durumunda çocuğun ileriki yaşamında kendini gerçekleştirme açısından şunlar beklenir:

- Kişinin, başkalarının düşünceleri veya mantığı yerine, kendi düşünceleri doğrultusunda davranabilme yeteneği,
- Bireyden tüm yaşantılara açık olması,
- Her anı dolu dolu yaşaması,

- Düşünce ve özgürlük duygusu,
- Yüksek düzeyde yaratıcılığa sahip olması,
- Yüksek düzeyde sosyal ilgi göstermesi.

Kısacası, çocuklar/gençler, şimdi ve gelecekte potansiyellerini tam olarak kullanma fırsatı verildiğinde kendilerini geliştirirler. Ancak, deneyim veya deneyimlere açık olmama; kalıpsal davranışlar gösterme kendini gerçekleştirmeyi engelleyecektir. Gözlem ve deneyimler ışığında dini cemaatlerin örgütlenme biçimleri ve davranış, eylemleriyle özgerçekleştirime engel oldukları söylenebilir. Aslında, dini cemaatlerin bireyi etkileme süreciyle, onun özgürlüğünü nasıl elinden aldığına ve sonuçta bireylerin psikolojik durumu için önemli olan kişisel gelişimine (kendini gerçekleştirme) ne tür olumsuz etkilerinin olabileceğine ilişkin olarak, yazının hemen başında ipuçları verilmektedir.

Dini cemaatlerin oluşumu, yapısı hakkında çok şey söylenildi, yazıldı. Ancak, dini cemaat olgusunun, dini cemaat üyelerinin özellikle çocuk ve gençlerin, kişisel gelişimine olumsuz etkilerinin neler olabileceği konusunda çok az şey yazıldı. Gözlenen o ki; dini cemaatler maneviyatı sadece dinsel öğede aramaktadır. Bazı dini cemaatler de kişisel gelişimi, sadece mesleğe yönlendirme olarak ele almaktadır. Dini cemaatler, kişisel gelişimi sadece bu açıdan ele almaları nedeniyle, psikolojik olarak çocuk ve gençlerdeki yarattıkları

olumsuzlukların hesabını yarın nasıl verecekler? Dini cemaat liderlerinin bu durumu düşünecek düşünsel derinlik ve zenginlikten yoksun oldukları görülmektedir.

Dini cemaatlerde hiyerarşik bir yapı bulunmaktadır. İlişkiler; abi, abla; çocuk ve genç şeklinde biçimlenmektedir. Her dini cemaat üyesi gibi çocuk/genç de; değerli olmak; kabul edilmek ister. Ancak, düşünsel olarak dini cemaatlerde bireyin değeri, çocuğun ve gencin değeri, dini cemaat liderlerinin atfettiği değer kadardır. Bunun anlamı, dini cemaatlerin oluşumuna ve sürdürülmesine katkı sunduğu ölçüde çocuk ve gencin değerli olmasıdır. Aslında, çocuğun ve gencin farklı duygu, düşüncelerinin de olabileceği göz ardı edilmektedir. Psikolojik ve gerçek anlamda değerli kabul edilmeyen çocuk/genç, kendi içgüdüleriyle hareket etme yeteneğini kaybedecek ve bu nedenle kişisel gelişimi engellenecektir.

Dini cemaat liderlerinin, zaman zaman çocuklara/gençlere, dini, ortaçağdaki bir ideolojiymiş gibi benimsetmeye çalışması, aslında dinin kendisine zarar verdiği gibi, çocuk ve gençlerin düşünsel dünyasına da zarar vermektedir. Dinin salt olarak anlatılıp çıkarımların çocuk veya genç tarafından yapılması yerine, bütün çıkarımların tartışmaya açık olmayacak bir şekilde çocuğa dikte edilmesi, bazı gençlerin yorumlama ve sorgulama yeteneklerine engel olup akıl ve bilimden uzaklaşmalarına sebep

olabilmektedir. Sıradan bir tarihçi veya bilim adamının işlevlerine bakarak din kurumuna saygı göstermemesi mümkün değildir. Uygarlık tarihi boyunca din kurumu bugüne kadar gelmiştir. Bu süreç içerisinde gerek bireysel gerek toplumsal işlevleri gerçekleştirmiştir. Bu nedenle saygı duyulması gereken kurumların başında din gelmektedir. Ancak beklenen, dinin hakkını dine, bilimin hakkını bilime vermek olmalıdır. Dinin bir ideoloji biçiminde benimsenmesi, çocuklarımızın bazı yaşantılara açık olmasını engellemektedir. Ayrıca düşünce ve özgürlük duygusundan uzaklaşmasına sebep olmakta ve dolayısıyla yaratıcılığını engelleyebilmektedir. Bu durumun da çocukların bugünkü ve gelecekteki kişisel gelişimini olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır. Diğer taraftan, dini cemaatler bununla yetinmeyip muhafazakârlığı ve tutuculuğu benliğinin bir parçası durumuna getirdikleri çocukları, bugünde ve yarında içinde bulunduğumuz çağa, topluma ve devletin geleneklerine yabancılaştırabilmektedirler. Bu nedenle, bazı gençler laik ahlaka karşı eylemlerde bulunarak sistem dışı arayışlar içine girmektedirler.

Birey, duygu ve düşünceleri açısından; 'biricik'tir. Bunun anlamı; duygu ve düşünceleri açısından her insanın, diğer insanlardan farklı olmasıdır. Ancak dini cemaat üyesi, bu özelliğini liderlerine bağlıyorsa, kişisel gelişiminin olumsuz etkilenmesi kaçınılmazdır. Üye, kendi duygu ve düşüncelerine aykırı olsa da, davranış sergilemek durumundadır. Böyle yaşayan çocuk/genç, ne o anı ne de yarınını

yaşayabilecektir. (Kendisi olamayacağından, kendini gerçekleştiremeyecektir.) Yaşamama, kendini gerçekleştirememeyi de beraberinde getirecektir. Yani kişisel anlamda gelişemeyi... Eğer çocuğun bilişsel ve duygusal dünyası olduğu gibi kabul edilirse, çocuğun kendine olan saygısı artacak; böylece girişimciliği hız kazanacak; potansiyelini kullanma fırsatı bulacaktır.

Özellikle dini cemaat liderleri, üyelerinden itaat beklediklerinden, üyelerinin ne/nasıl düşündükleri kendilerini çok ilgilendirmemektedir. Onları ilgilendiren; üyelerinin ne düşünmesi ve ne yapması gerektiği üzerinedir. Kuşkusuz dini cemaatler böyle yapmakla tek tip bireyler yetiştirmektedir. Böylece, farklı duygu ve düşüncelere karşı çıkarak bireyselleşmeyi engellemektedirler. Ancak, bireyler arasındaki farklılıklar pek de önemsenmemektedir. Bu durumdaki gençlerin/çocukların eş seçme gibi, bir şeyi isteme ya da reddetme özgürlükleri dahi kısıtlandığı gibi; kişisel anlamda sorumluluk alma becerileri de gelişemeyecek ve çok geniş anlamda da toplumun etkin bir üyesi olmakta zorlanacaklardır.

Toplumsal Uzlaşma ve Eğitim

Toplumsal uzlaşma bir kişinin veya grubun, toplumun diğer kesimlerinin haklarını yok saymaya, ortadan kaldırmaya yeltenmemesidir. Herkesin, birbirinin yaşam biçimine tahammül etmesidir.

Toplumsal uzlaşma, hoşgörünün dolayısıyla huzurun ve barışın teminatıdır. Bizim için esas husus toplumsal uzlaşma için aile ve okuldaki eğitimin sorgulanmasıdır.

En başta çocuk aileyi güvenli bir çevre olarak algılamalıdır. Bunun için çocuğun tüm ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. Bu ihtiyaçların başında sevgi başta gelmektedir.

Çocuklar arasındaki çatışma kaybet-kazan temeli üzerinde temellendirilmemelidir.

Ebeveynler,aile içerisinde hoşgörünün hakim olması için çocuklara empati yeteneği kazandırmak zorundadır.

Yine, aile içinde çocukların kendilerini ifade etme şansı verilmelidir.

Diğer taraftan, toplumsal uzlaşmanın sağlanması için okul eğitimi önem taşıyor.

Kuşkusuz burada da öğretmenlere düşen

sorumluluklar ve roller akla geliyor. Bu rolleri Şu Şekilde sıralamak mŐmkŐndŐr.

-Öğrenciye demokratik davranılmalı,

-Öğrenciler arasında eşitlik ilkesine uyulmalıdır,

-Sınıf içinde özgŐr bir ortam yaratılmalıdır,

-Öğretmen-Öğrenci; Öğrenci-Öğrenci arasında Çok yŐnlŐ iletişim ağı kurulmalıdır.

-Öğrencilere empati duygusu kazandırılmalıdır.

Sonuç olarak toplumsal uzlaşma barışın teminatıdır. Bu Önemli iŐlevin yerine getirilmesinde de aile ve okul eğitimi başlı başına Önem taşıyor.

Değişme ve Öğretmenler

Değişme bütün nesne ve olayların her türlü hareketi ve etkileşmeyi bir durumdan bir başka duruma her türlü geçişi dile getiren en genel var oluş biçimidir.

Elbette, toplumda görülen bazı değişmeler bireylerin amaç/amaçlarını gerçekleştirme bakımından önem taşıyor.Yine, her yurttaş gibi her öğretmenin bu değişmelere uyum sağlaması gerekiyor.

Ancak, önce şimdiye kadar öğretmenlerin değişmelere uyum gösterip göstermediklerinin sorgulanması gerekiyor.

Özellikle, yenilikler öğretme-öğrenme sürecine doğrudan etki ettiğinden öğretmenlerin bu yeniliklere uyum sağlaması gerekiyor.

Ancak; bu ilkeye tam olarak uyulmadığı görülüyor. Çünkü, okulların teknolojik imkansızlıklar içinde olduğu bilinen gerçektir. Örneğin bilgisayar ve diğer eğitim teknolojileri konusunda imkansızlıklar içinde okullar bulunuyor.

Yine, onlarca öğretim yöntemi varken kullanılan yöntem genelde ikiyi geçmemektedir. Bu durumda öğrenme sürecini olumsuz etkiliyor.

Oysa bu öğretim yöntemlerine eğitim fakültelerinde ders olarak yer veriliyor. Ancak,

sınıfların kalabalık olması vb. diğer etkenlerden dolayı farklı öğretim yöntemlerine yer verilmiyor.

Bütün bunlarla birlikte; yaz aylarında öğretmenlerin hizmet içi eğitiminin gözden geçirilmesi gerekiyor. Bu eğitimin çok tartışılır yönü bulunduğu bilinen bir gerçektir.

Okulun etkililiği büyük ölçüde öğretme-öğrenme sürecinin başarısına bağlıdır. Çeşitli yenilikler bu sürecin etkili olmasında fırsatlar doğurmaktadır. Bu nedenle, bu değişmelere uyum sağlamak gerekmektedir.

Var Olmak ve Eğitim...

Rene Descartes var olmanın ön koşulunu, var olmanın bilincine bağlamıştır. Var olmak neden önemlidir? Var olmanın bilincine varmada eğitimin önemi nedir? Eğitim hangi özelliklere sahip olmak durumundadır?

Aslında var olmak, bireyin kendisi olması demektir. Yani değerlerini, tutumlarını ve inançlarını yaşaması demektir.

Var olmak kendini yaşamak olduğundan önem kazanmaktadır. İnsanın kendisini yaşaması mutluluk kaynağıdır. Çünkü insan birey olduğunun farkına varıyor, çevresiyle bütünleşiyor.

Diğer taraftan var olmak bireyin öz güvenini ve öz saygısını yükselten bir etken olarak karşımıza çıkıyor. Öz saygısı yüksek olan bir birey çevresini gerçek anlamda sorumluluk duygusu ile kucaklayabiliyor.

Yine, var olmak ve bireyin özgüveninin yüksek olması başarı duygusunun yüksek olmasına yol açabiliyor. Bu durum da bireyin çevresiyle anlamlı birliktelik kurması demektir.

Ancak eğitimin işlevleri olmaksızın bu anlatılanların gerçekleşmesi mümkün değil. Bunun için öğretmenlere büyük görevler düşüyor. Başta öğretmenler öğrencilerin biliş düzeyini yükseltmek

durumundadır.

Yine, öğretmen öğrencilerin karar verme ve problem çözme yeteneklerini geliştirmek durumundadır.

Yine, öğretmenler öğrencilerin gizil güçlerini fark ettirmek durumundadır.

Okul Müdürünün Algısının Önemi

Okul müdürünün doğrudan algıları, yaşantıları ile kazandığı tutum, bilgi, bilinç ve beceriler öğretmene yaklaşımı belirleyici olabiliyor.

Yönetimde insana ilişkin kötümser ve iyimser olmak üzere iki görüş öğretmene karşı tutum ve davranışı belirleyebilmektedir.

Kötümser görüş, öğretmenlerin sadece ekonomik özendiricilerle okulun amaçları doğrultusunda yönlendirilebileceğidir. Diğer bir sayıtılısı, insan tembeldir görüşüdür.

İyimser görüş ise; öğretmenlere fırsatlar verildiğinde hem örgütün amaçlarını etkili bir gerçekleştirilmesine katkı sunabilir hem de kendisini geliştirebilir.

Bu gelişme alanları bilişsel, duygusal sosyal-psikolojik alanlar olarak kabul edilebilir.

Kuşkusuz, okul yöneticisinin bu iki görüşten birini kabul etmesi öğretmene yaklaşımını belirliyor.

Ancak, bir durum analizi yapıldığında, okul müdürlerinin çoğunluğu birinci görüşü benimsiyor. Okul müdürlerinin çoğunluğunun öğretmenleri karara katmadıkları bilinen bir gerçektir.

Oysa, demokratik bir toplumda aldığı eğitimin gereği olarak öğretmenlere karşı iyimser bir görüŖe sahip olmaları gerekiyor. Çünkü, öğretmenler mesleğinin uzmanı kişilerdir. Bu nedenle, okul yöneticileri bir yönetim anlayışı olarak iyimser bakış açısına sahip olmak zorundadır.

Bu durumda da öğretmenlerin öğretme-öğrenme ve dolaysısıyla okulun amaçlarına katkısı sınırlı olacaktır.

Öğrencilerinizin başarısızlık nedenlerini hiç düşündünüz mü?

Bireyi tanıma, bireyin ailesinin sosyo-ekonomik durumu; aile ilişkileri; kendi bedensel, devinışsel, bilişsel, duyuşsal, toplumsal gelişimi ve sağlığı benlik oluşumunu tanımaktır.

Daha özel anlamda, öğrencinin ailesinin sosyo-ekonomik koşulları iyi olmayan öğrencilerin başarısızlığında önemli bir etkindir.

Diğer taraftan; anne ve babanın eğitim durumunun düşüklüğü öğrencinin başarısızlığında önemli bir etkindir.

Yine, aile içi şiddetin yoğun olması öğrencinin yalnızlaşmasını ve dolayısıyla okula yabancılaşmasına neden olabilir.

Öğrencinin yetenekleri keşfedilmelidir. Bilindiği üzere, üzere çoklu zeka kuramına göre öğrenciler yeterli oldukları alana yönlendirilebilir.

Öte yandan, benlik oluşumunun bilinmesi, eğitim açısından önem taşıyor. Öğrencinin benlik yapısı problem çözme gücü, düşünme gücüne ilişkin bilgileri, öğretmenin elde etmesi gerekiyor. Böyle bir yaklaşım, öğrencinin güçlü ve zayıf yanlarını belirlenmesini sağlayabilir.

Kuşkusuz; öğretmenin öğrencinin bazı sorunlarını

özebilmesi mümkün değildir. Elbette; öğretmenin ailenin sosyo-ekonomik yapısını ve doğrudan aile içi iletişimi etkilemesi mümkün değil.

Ancak, bunların öğretmen tarafından bilinmesi, öğrencileri bulunduğu koşullar içinde değerlendirilmelerini gerektiği konusunda bilgi verebilir.

Toplumsal sistem ve karma eğitim

“Hem canlı hem de toplumsal sistemlerde parçaların içinde meydana gelen bir değişme diğer parçaları ve diğer parçaları ve sonunda bütünü etkiliyor. Parçalar birbirine bağımlı olmakla olmakla beraber bağımsız olarak incelenebilir”

Bu yazıda, sistemin bir parçası olan **karma eğitim** ve kaldırılması çabalarının toplumsal sistemle ilişkisini ele almak istiyorum.

Karma eğitimin kaldırılması rolleri, değerleri, statüyü, siyaset, ekonomik ve kültürel yapıyı nasıl etkileyecektir? Daha geniş anlamda toplumsal sistemle ilişkisi nedir?

En başta, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ülkemizde yoğun olarak yaşandığı bilinen gerçektir. Eğer **karma eğitime** son verilirse, bu yöndeki eşitsizlik daha da perçinlenecektir. Özellikle, erkek egemen toplumda; kız çocukları eşit eğitim olanaklarından yararlanmayacak anlamına gelecektir. Bu durum da olgunun bir diğer sancılı yanını oluşturuyor.

Eğer **karma eğitime** son verilirse, kaliteli eğitimden mahrum olan kız çocuklarının gelecek yaşamlarında kamu alanına daha etkin katılamaması söz konusu. Yani, **kız çocukları evinin kölesi** durumuna gelecektir. Yine, kaliteli eğitimden mahrum olan kız çocuğu, gelecekte sağlıklı bir anne rolü oynayacaktır.

Diğer taraftan, hemen hemen nüfusun yarısını oluşturan kadınlarımızın eğitime erişim konusunda yetersiz kaldığı için demokratik değerleri istenilen ve beklenen ölçüde koruması ve sürdürmesi beklenemez. Başka bir ifadeyle, **karma eğitime** son verilmesi ve eğitime erişim konusunda olumsuzluk yaşanması, kadınların yurttaşlık rollerini yerine getirememesi demektir.

Yurttaşlık bilinci gelişmeyen kadınların ulusal bilince katkıları da sınırlı olacaktır. Çünkü, kadınları eşit **eğitim** olanağından yararlanamaması bunun nedeni olarak algılanmalıdır.

Bunlara ilaveten, **karma eğitime** son verilmesi kadınların yeterince bireyleşmemesi anlamına gelecektir. Bu eş seçiminde bile kendini göstermektedir, gösterecektir de.

Sonuç olarak, erkek egemen bir toplumda **karma eğitime** son verilmesiyle, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadınların toplumsal sistemle bütünleşmesini daha da etkileyecektir.

Bu durum da, erkeklere göre kadınların daha mutsuzluğu anlamında algılanmalıdır.

Öğrencinin Damgalanmasının Sonuçları

Öğrencilerin **tembel, aptal, geri zekalı** vb. şekilde damgalanmasının devam ettiğini görüyoruz. Halen bu şekilde öğrencilerin damgalandığını üzülerek görüyoruz.

Belki bilgi eksikliğinden belki de bu yolla öğrencileri sınıf içi sorunlarından uzak tutmak veya akademik başarısı istenebilir. Ancak, **bu şekilde damgalanma öğrencilerin öz saygısını ve öz güvenini düşürüyor.**

Damgalanan öğrenci kendinin izole edildiğini düşünerek, **işbirliğinden ve dayanışmadan** kaçınabilmektedir.

Diğer taraftan, damgalanan öğrenciler **kimlik duygusu geliştirememektedir.** Kimlik duygusu geliştiremeyen öğrenciler **davranışlarında sapma görülebilmektedir.**

Yine damgalanan öğrenciler **sınıf içi etkinliklerden yoksun oldukları için iletişim becerilerinden yoksun oldukları** görülmektedir.

Diğer taraftan, kimlik duygusu geliştirememiş ve yabancılaşmış bu nitelikte öğrenciler kendi yeteneklerini fark etmelerini engelleyebilir.

Kendi yeteneklerinin farkında olmayan öğrencinin sınıf içi etkinliklere etkin katılımı

beklenemez. **Damgalanmış, kendi yeteneklerinin farkında olmayan bir öğrencinin kendini geliştirmesi de beklenemez.**

Yine damgalanmış bu öğrenciler, **olumlu benlik geliştiremediği görülebilir.** Bu durum, öğrencilerin kendi sorunlarını çözememesi anlamına geliyor.

Yine, bu öğrenciler çevresine **olumlu tepkiler vermeyebilir.**

Diğer taraftan, damgalanmış öğrenciler **empati güçlüğü** yaşayabilir. Bu da davranış sapmalarına neden olabilir.

Tabii ki, **zayıf benlik duygusuna** vb. özelliklere sahip bu damgalanmış öğrencilerin karar vermede, problem çözmede vb. durumlarda başarılı olması beklenemez.

Aymazlık ve Eğitim

Aymazlık, kişinin çevresinde olup bitenlerden bilincinde olmama durumudur.

Kişiler aymazlık gibi bir duruma iten nedenler nelerdir? Hangi kurumlar etkili. Eğitim sistemimizin bunda payı nedir?

Aslında, yurttaşlarımızın çevresinde olup bitenlerin bilincinde olup olmamaları küresel güçlerden bağımsız değildir. Küresel güçler medya aracılığıyla kültürünü empoze ediyor.

Böylece, bazı medya programları yurttaşları düşünmeyen, analiz ve sentez yeteneğinden yoksun durumda bırakıyor. Durum böyle olunca da yurttaşlarımızın üretkenlikleri gelişmiyor. Toplumsal sorunlara duyarsız kalabiliyor.

Gösterimdeki diziler, adeta köşenin daha nasıl hızlı dönüleceğini, kumpasın nasıl kurulacağını sunarak toplumun duygularını istismar ediyor.

Eğitim sistemimiz medyadan farklı değil.

Özellikle son eğitim programının neoliberal çizgide olduğu çeşitli kesimlerce ifade ediliyor. Yani; kapitalist sisteme, küresel güçlere uyumlu bireyler yetiştirmek. Bu nedenle, bireyci ,köşeyi

kolayca dönmenin geçerli olduğuna inanan kişiler yetişiyor.

Tabii ki bu durum bireylerin toplumsal sorunlara aymazlık içinde olmaları ile sonuçlanıyor. Maalesef, duyarlı bireyler yetiştiremiyoruz.

Ancak çevremizdeki sorunlara karşı duyarlılık göstermek her duyarlı yurttaşın temel sorumluluğu olmalıdır.

Özellikle, afyon etkisi gösteren medyaya karşı etkili bir mücadele gerektiriyor.

Sivil toplum örgütlerinde bu mücadelede yararlanılabilir.

Diğer taraftan, eğitimin sorunlarına duyarlılık göstermek, her yurttaşın temel sorumluluğu olmalıdır.

Özellikle, neoliberal bir yapılanma gösteren eğitim programının olumsuz etkilerine sivil toplum örgütleriyle mücadele yoluna gidilebilir.

En önemlisi ise, bilinçli aydınlar yurttaşlarımızın toplumsal sorunlara duyarlılık kazanması için önderlik yapabilirler.

Okullarda madde bağımlılığı

Sonuçlarına bakılınca (sabuklama, ruh durum bozukluğu, kaygı bozukluğu, inatçı bellek yitimi bozukluğu, ruhsal bozukluklar) çocuklar ve gençler için ele alınması gereken konuların başında geliyor.

Ülkemizde madde kullanımının çok küçük yaşlara indiği bilinen bir gerçek.

Çocuğun ve gencin madde kullanımının nedenleri bulunuyor. Özellikle, çocuk erinlik ve ergenlik döneminde birtakım sosyal gereksinmelerini karşılamak için birtakım gruplara girmektedir.

Ancak, bazı durumlarda madde bağımlısı arkadaş ve arkadaşları bulunuyorsa sosyal uyum gereği madde bağımlısı olabiliyor.

Yine, özellikle bir insan için en sıkıntılı dönemlerden biri ergenlik dönemidir.

Çünkü bu dönemde kimlik arayışı ve bağımsızlaşma çabaları görülmektedir. Eğer genç bu çabalarda çok büyük olumsuzluklar yaşar ise madde bağımlısı olabilir.

Yine, çocuğun okuluna yabancılaşması da madde kullanımının belli başlı nedenlerinden biridir.

Çocuğun yabancılaşma nedeni olarak öğretmenin otoriter yola başvurması ve akademik başarısızlık gösterilebilir.

Diğer taraftan öğretmenin uyguladığı katı disiplin anlayışı ve sözlü ve fiili şiddet yabancılaşmaya ve o da öğrencinin madde bağımlısı olmasına yol açabilir.

Öğrencinin diğer arkadaşlarıyla yaşadığı çatışmalar da madde bağımlısı olmasına neden olabilir.

Öğretmenin tek yönlü iletişim yöntemini kullanarak öğrencinin sorunlarına duyarsız kalması da bir diğer madde bağımlılığı nedenlerinde biridir.

Tabii ki öğrencinin ailesinin çocuğa karşı tutum ve davranışları da madde bağımlılığı nedenleri arasındadır.

Özellikle, otoriter anne baba ve aşırı hoşgörülü tutumlar çocuğun madde bağımlısı olmasına yol açabilir.